

ΠΑΝΤΕΙΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

PANTEION UNIVERSITY OF SOCIAL AND POLITICAL SCIENCES

ΣΧΟΛΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

«ΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ»

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: «ΔΙΚΑΙΟ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ»

Εγγυητική Επιστολή σε Πρώτη Ζήτηση

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Ελευθερία Απαρτόγλου – Οικονομίδου

ΑΜ: 7120Μ033

Αθήνα, 2021

Τριμελής Επιτροπή

Ελευθέριος Βόγκλης, Επίκουρος Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου (Επιβλέπων)

Αντώνιος Χάνος, Αναπληρωτής Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου

Φερενίκη Παναγοπούλου, Επίκουρη Καθηγήτρια Παντείου Πανεπιστημίου

Copyright © Ελευθερία Απαρτόγλου - Οικονομίδου, 2021

All rights reserved. Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας διπλωματικής εργασίας εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση της διπλωματικής εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς την συγγραφέα.

Η έγκριση της διπλωματικής εργασίας από το Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών δεν δηλώνει αποδοχή των γνώμων της συγγραφέα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη	5
Abstract.....	6
Πρόλογος.....	7
Εισαγωγή	10
1.α.Εγγυητική επιστολή συμμετοχής	11
1.β.Εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης της σύμβασης	12
1.γ.Εγγυητική επιστολή προκαταβολών	12
1.δ.Εγγυητική επιστολή υπό όρους	12
2.α.Σχέση Αξίας (οφειλέτης - δικαιούχος)	13
2.β.Σχέση Κάλυψης (οφειλέτης - τράπεζα).....	13
2.γ.Τράπεζα – δικαιούχος	14
3.α.Εφαρμοστέες διατάξεις	15
3.β.Διεθνής σύμβαση της UNCITRAL (Commission on International Trade Law).....	16
3.γ.Ομοιόμορφοι κανόνες και συνήθειες του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου (ΔΕΕ).....	17
4.Εγγυητική επιστολή ως μέσο ασφάλειας.....	20
5.Διάκριση από άλλες εξασφαλιστικές συμβάσεις	20
5.α.Διάκριση από εγγύηση	20
5.β.Διάκριση από σωρευτική αναδοχή χρέους	21
5.γ.Λειτουργία εγγυητικής επιστολής	22
5.δ.Διάκριση από αφηρημένη υπόσχεση - αναγνώριση χρέους.....	22
6.Ως μέσο πίστωσης.....	23
7.Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως (πληρωμής ή / και είσπραξης) της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση».....	23
7.α.Ενστάσεις της εγγυήτριας τράπεζας	24
7.β.Από την σύμβαση εγγυητικής επιστολής.....	24
7.γ.Από το περιεχόμενο της εγγυητικής επιστολής	24
8.Καταχρηστική κατάπτωση	25
8.α.Αυτόνομος χαρακτήρας και εξασφαλιστική λειτουργία της εγγυητικής.....	25
8.β.Αιτία της εγγυητικής επιστολής: Υποσχετικές δικαιοπραξίες	26
8.γ.Εγγυητική επιστολή - τραπεζική ενέγγυα πίστωση	29
8.δ.Δυνατότητες αποτροπής κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση»	30
8.ε.Θεμελίωση της ένστασης καταχρηστικής κατάπτωσης εγγυητικής επιστολής	32
8.στ.Προϋποθέσεις εφαρμογής των άρθρων 281 και 288 ΑΚ στην εγγυητική επιστολή.....	33
8.ζ.Καλή πίστη	34
8.η.Χρηστά ήθη.....	35
8.θ.Κοινωνικός και οικονομικός σκοπός του δικαιώματος	36

8.ι. Το προφανές.....	37
9. Απάτη.....	38
10. Δικονομική φύση της ένστασης καταχρηστικότητας.....	39
11. Περιπτώσιολογία.....	40
12. Κατάπτωση συνέπεια ανωτέρας βίας.....	41
13. Απρόοπτη μεταβολή των συνθηκών.....	42
14. Άρθρα 173 και 200 ΑΚ.....	43
16. Τύχη της εγγυητικής επιστολής στην περίπτωση της πτώχευσης.....	49
17. Μεταβίβαση συμβατικής σχέσης.....	49
18. Ενοχή από την εγγυητική επιστολή με την εκχώρηση σε τρίτον της ασφαλισμένης απαίτησης του δικαιούχου από τη βασική σχέση.....	54
19. Κατάσχεση της απαίτησης του δικαιούχου.....	55
20. Υποχρεώσεις της τράπεζας έναντι του οφειλέτη επί κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής.....	56
20.α. Υποχρέωση ενημέρωσης.....	56
20.γ. Υποχρεώσεις τράπεζας στην περίπτωση καταχρηστικής κατάπτωσης.....	57
20.δ. Υποχρέωση της τράπεζας να προστατεύει τα συμφέροντα του πελάτη της.....	58
21. Η εγγύηση «σε πρώτη ζήτηση» κατά το γερμανικό δίκαιο.....	60
22. Η εγγυητική επιστολή «σε πρώτη ζήτηση» ως χρήμα.....	61
23. Δικαστική προστασία του οφειλέτη της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση».....	63
23.α. Προϋποθέσεις λήψης ασφαλιστικών μέτρων.....	66
23.β. Αποδεικτική σύμβαση μεταξύ των μερών.....	69
24. Επιμέρους μέτρα προσωρινής δικαστικής προστασίας του οφειλέτη στην εγγυητική επιστολή.....	71
24.α. Δικαστική μεσεγγύηση του εγγράφου της εγγυητικής επιστολής (κατ' άρθρο 725 § 2 ΚΠολΔ).....	71
24.β. Προσωρινή ρύθμιση κατάστασης (κατ' άρθρα 731 & 732 ΚΠολΔ).....	72
24.β.1. Απαγόρευση πληρωμής από την τράπεζα.....	72
24.β.2. Απαγόρευση είσπραξης από τον δανειστή.....	74
24.γ. Συντηρητική κατάσχεση κατ' άρθρο 707 ΚΠολΔ.....	75
25. Περίπτωση σύγκρουσης απαγορευτικής της κατάπτωσης απόφασης ασφαλιστικών μέτρων και αντίθετης διαταγής πληρωμής.....	76
Συμπεράσματα.....	78
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ.....	80
ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ.....	88

Περίληψη

Ο επίκαιρος θεσμός της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση», ήτοι η προσωπική εξασφαλιστική σύμβαση, η τριπρόσωπη ενοχική σχέση ως έκφραση της αρχής της ελευθερίας των συμβάσεων, παρουσιάζει διάφορα είδη. Εξετάζονται οι έννομες σχέσεις των εμπλεκομένων μερών, με έμφαση στη νομική φύση της σύμβασης εγγυητικής επιστολής, μέσα από τις απόψεις της νομολογίας και της θεωρίας. Η εγγυητική επιστολή «σε πρώτη ζήτηση» λειτουργεί ως μέσο ασφάλειας και πίστωσης, ενώ διακρίνεται από άλλες εξασφαλιστικές συμβάσεις. Με στόχο την κάλυψη των σύγχρονων συναλλακτικών αναγκών διακρίνεται από τον αυτόνομο και μη παρεπόμενο χαρακτήρα της. Ο αυτόνομος χαρακτήρας της δεν σημαίνει, όμως, πως έχει και αναιτιώδη χαρακτήρα. Η τράπεζα απαλλάσσεται από το βάρος να επικαλεσθεί αντίρρηση ή ένσταση προς αποτροπή του αιτήματος κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση» του δικαιούχου από τη βασική σχέση δικαιούχου και οφειλέτη. Έτσι, η θέση του δικαιούχου της ενισχύεται με την μετάθεση του κινδύνου στον οφειλέτη. Ο αυτόνομος, όμως, χαρακτήρας της εγγυητικής δεν είναι απόλυτος, αφού υφίσταται δυνατότητα αποτροπής της καταπτώσεώς της και ενστάσεις της εγγυήτριας τράπεζας από τη σύμβαση και το περιεχόμενό της. Ειδικά στην περίπτωση της καταχρηστικής άσκησης του δικαιώματός του δικαιούχου υπάρχει η δυνατότητα προσωρινής δικαστικής προστασίας του οφειλέτη της. Αναλύεται η περιπτωσιολογία της καταχρηστικής κατάπτωσης και η δυνατότητα αναπροσαρμογής ή λύσης της σύμβασης της εγγυητικής. Οι υποχρεώσεις της τράπεζας απέναντι στον πελάτη της και οφειλέτη. Ο οφειλέτης μπορεί να παρέμβει στη σχέση τράπεζας και δικαιούχου, κάνοντας χρήση των διατάξεων περί ασφαλιστικών μέτρων και των επιμέρους μέτρων προσωρινής δικαστικής προστασίας, αλλά μόνο κατ' εξαίρεση και υπό αυστηρές προϋποθέσεις.

Λέξεις – Κλειδιά: “εγγυητική επιστολή «σε πρώτη ζήτηση»”, “αυτονομία”, “εξασφάλιση”, “κατάπτωση”, και “καταχρηστικότητα”

Abstract

The timely institution of the letter of guarantee "on first demand", i.e., the personal guarantee contract, the tripartite liability relationship as an expression of the principle of freedom of contract, presents various types. The legal relations of the involved parties are examined, with an emphasis on the legal nature of the letter of guarantee contract, through the viewpoints of case law and legal theory. The letter of guarantee "on first demand" functions as a means of security and credit, and is distinguished from other security contracts. With the aim of meeting modern transactional needs, it is distinguished by its autonomous and non-incident nature. Its autonomous character does not mean, however, that it has a non-causal character. The bank is exempted from the burden of invoking a contest or an objection to prevent the request for forfeiture of the letter of guarantee "at first demand" of the beneficiary from the basic relationship between the beneficiary and the debtor. Thus, the position of the beneficiary is strengthened by transferring the risk to the debtor. However, the autonomous character of the letter of guarantee is not absolute, since there is the possibility of preventing its forfeiture and the guarantor bank's objections arising from the contract and its content. Especially in the case of abusive exercise of the beneficiary's right, there is the possibility of temporary judicial protection of the debtor. The case of abusive forfeiture and the possibility of readjustment or termination of the letter of guarantee's contract are analyzed. The bank's obligations towards its customer and debtor. The debtor can intervene in the relationship between the bank and the beneficiary, making use of the provisions on injunctive measures and partial measures of temporary judicial protection, but only exceptionally and under strict conditions.

Keywords: " letter of guarantee "on first demand"", "autonomy", "security", "forfeiture", and "abuse"

Πρόλογος

Η παρούσα εργασία ασχολείται με τον θεσμό εν γένει της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση» και, πιο συγκεκριμένα, κατά κύριο λόγο με τη νομική φύση του εργαλείου αυτού, το ζήτημα της καταχρηστικής κατάπτωσής της, αλλά και της δυνατότητας του οφειλέτη να παρεμποδίσει την είσπραξή της με αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, ζήτημα που εξακολουθεί εδώ και χρόνια να διχάζει την επιστήμη, αλλά και τη νομολογία.

Η πρακτική σπουδαιότητα και επικαιρότητα του θεσμού της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση» είναι μεγάλη, καθώς αποτελεί ένα ευρέως διαδεδομένο εργαλείο στην συναλλακτική αγορά, αφού παρουσιάζει ευρύτατη διάδοση τόσο στο διεθνές εξαγωγικό εμπόριο, όσο και στις εμπορικές συναλλαγές του εσωτερικού.

Η εργασία παρουσιάζει την εξής δομή. Αρχικά, γίνεται μια γενική αναφορά στην εγγυητική επιστολή «σε πρώτη ζήτηση». Αναλύονται η έννοια, τα βασικά χαρακτηριστικά της, και γίνεται μια συνοπτική παρουσίαση των βασικών ειδών εγγυητικής επιστολής που συναντιούνται στην αγορά (εγγυητική επιστολή συμμετοχής, καλής εκτέλεσης της σύμβασης, προκαταβολών και υπό όρους). Στη συνέχεια, ακολουθεί η εξέταση των εννόμων σχέσεων των εμπλεκομένων μερών (τράπεζας, οφειλέτη και δικαιούχου της εγγυητικής επιστολής), όπου εξετάζονται κατά σειρά οι σχέσεις αξίας, κάλυψης και η εξωτερική σχέση της τράπεζας με τον δικαιούχο της εγγυητικής επιστολής. Ιδιαίτερη έμφαση, ενόψει της έλλειψης νομοθετικής ρύθμισης του θεσμού, δίνεται στη νομική φύση της σύμβασης εγγυητικής επιστολής, όπου παρατίθενται και αναλύονται οι απόψεις της νομολογίας και της θεωρίας επί του θέματος. Σύντομη αναφορά γίνεται στο σημείο αυτό για την διεθνή σύμβαση της UNCITRAL και τους ομοιόμορφους κανόνες και συνήθειες του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου. Ακολούθως, γίνεται λόγος για την λειτουργία της εγγυητικής επιστολής ως μέσου ασφάλειας και ως μέσου πίστωσης, ενώ στη συνέχεια παρουσιάζεται η διάκριση του θεσμού της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση» από άλλες εξασφαλιστικές συμβάσεις (όπως η εγγύηση, η σωρευτική αναδοχή χρέους και η αφηρημένη υπόσχεση - αναγνώριση χρέους). Περαιτέρω, γίνεται λόγος για τις δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση» και τις τυχόν ενστάσεις της εγγυήτριας τράπεζας (από την σύμβαση εγγυητικής επιστολής και από το περιεχόμενο της εγγυητικής επιστολής). Ιδιαίτερος λόγος γίνεται για την περίπτωση της καταχρηστικής άσκησης του δικαιώματος του

λήπτη της εγγυητικής επιστολής για άμεση πληρωμή της (καταχρηστική κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση»), ενώ εξετάζονται, ακόμα, ο αυτόνομος χαρακτήρας της εγγυητικής επιστολής και η εξασφαλιστική λειτουργία της. Ακολούθως, ασχολούμαστε με το ζήτημα της θεμελίωσης της ένστασης καταχρηστικής κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής και τις προϋποθέσεις εφαρμογής των άρθρων 281 και 288 ΑΚ στην εγγυητική επιστολή, με ιδιαίτερη αναφορά στις έννοιες της καλής πίστης, των χρηστών ηθών, του κοινωνικού και οικονομικού σκοπού του δικαιώματος και στην έννοια του “*προφανούς*”. Γίνεται, ακόμα, λόγος για τις περιπτώσεις απάτης, αλλά και για τη δικονομική φύση της ένστασης της καταχρηστικότητας, όπου παρουσιάζεται και μια σύντομη περιπτωσιολογία (κατάπτωση συνέπεια ανωτέρας βίας, απρόοπτης μεταβολής των συνθηκών). Εξετάζεται, επίσης, στο σημείο αυτό και η εφαρμογή των άρθρων 173 και 200 ΑΚ. Ακολούθως, γίνεται λόγος για την τύχη της εγγυητικής επιστολής στην περίπτωση της πτώχευσης, στην περίπτωση της μεταβίβασης της συμβατικής σχέσης, στην περίπτωση της εκχώρησης σε τρίτον της ασφαλισμένης απαίτησης του δικαιούχου από τη βασική σχέση, αλλά και στην περίπτωση της κατάσχεσης της απαίτησης του δικαιούχου. Εν συνεχεία, παρουσιάζονται οι υποχρεώσεις της τράπεζας έναντι του οφειλέτη επί κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής (υποχρέωση ενημέρωσής του, τυπικού ελέγχου του αιτήματος κατάπτωσης του δικαιούχου, υποχρεώσεις τράπεζας στην περίπτωση καταχρηστικής κατάπτωσης και υποχρεώσεις προστασίας των συμφερόντων του πελάτη της). Ακολουθεί μια σύντομη αναφορά στον θεσμό της εγγύησης «σε πρώτη ζήτηση» κατά το γερμανικό δίκαιο. Τίθεται, ακόμα, το ερώτημα αν η εγγυητική επιστολή “σε πρώτη ζήτηση” είναι χρήμα. Στο τελευταίο τμήμα της παρούσας εργασίας γίνεται λόγος για τη δικαστική προστασία του οφειλέτη της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση» και, συγκεκριμένα, αφού καταδειχθεί η σημασία των ασφαλιστικών μέτρων στην εγγυητική επιστολή με ρήτρα «σε πρώτη ζήτηση» εξετάζονται κάποια ειδικότερα ζητήματα, όπως η συνδρομή επείγουσας περίπτωσης ή επικείμενου κινδύνου και το απαιτούμενο μέτρο απόδειξης. Τέλος, στην ανάλυση που ακολουθεί, παρατίθενται και αναλύονται, μεταξύ των άλλων οι προϋποθέσεις λήψης ασφαλιστικών μέτρων, η περίπτωση ύπαρξης αποδεικτικής σύμβασης μεταξύ των μερών, αλλά και τα επιμέρους μέτρα προσωρινής δικαστικής προστασίας του οφειλέτη στην εγγυητική επιστολή (όπως η δικαστική μεσεγγύηση του εγγράφου της εγγυητικής επιστολής, η προσωρινή ρύθμιση κατάστασης μέσω είτε της απαγόρευσης πληρωμής από την τράπεζα, είτε της απαγόρευσης είσπραξης από τον δανειστή, αλλά και της συντηρητικής κατάσχεσης κατ’

άρθρο 707 ΚΠολΔ). Σύντομη αναφορά γίνεται και στην περίπτωση σύγκρουσης απαγορευτικής της κατάπτωσης απόφασης ασφαλιστικών μέτρων και αντίθετης διαταγής πληρωμής.

Εισαγωγή

Η εγγυητική επιστολή με ρήτρα πληρωμής «σε πρώτη ζήτηση» αποτελεί τριπρόσωπη¹ ενοχική σχέση². Μεταξύ του οφειλέτη και του δικαιούχου της εγγύησης υφίσταται μια βασική αστική ή εμπορική σχέση. Το πιστωτικό ίδρυμα που εγγυάται έχει μια συμβατική σχέση με τον οφειλέτη, η οποία ονομάζεται σχέση κάλυψης, ενώ μεταξύ της τράπεζας και του δικαιούχου υφίσταται μια σύμβαση εγγυητικής επιστολής. Σύμφωνα με την σύμβαση αυτή, η τράπεζα βαρύνεται με την υποχρέωση να καταβάλει ένα συγκεκριμένο χρηματικό ποσό στον δικαιούχο, δίχως να έχει τη δυνατότητα να προβάλει ενστάσεις³ από την βασική σχέση μεταξύ οφειλέτη και δικαιούχου. Η σύμβαση εγγυητικής επιστολής έχει, δηλαδή, αυτόνομο χαρακτήρα⁴, καθώς δεν θίγεται από τυχόν ελαττώματα της βασικής σχέσης μεταξύ οφειλέτη και δικαιούχου. Ως εκ τούτου, η εγγυητική επιστολή, σε περίπτωση κατάπτωσής της, επιτρέπει στον δικαιούχο να ικανοποιηθεί άμεσα με την καταβολή του συμφωνηθέντος ποσού. Ο βασικός στόχος της, δηλαδή, ως εργαλείου δεν είναι η πρόσθετη φερεγγυότητα⁵, αλλά η διασφάλιση της άμεσης καταβολής του συμφωνηθέντος ποσού⁶.

Αξίωση της τράπεζας πηγάζουσα από τις διατάξεις περί αδικαιολόγητου πλουτισμού εναντίον του δικαιούχου, στον οποίο αποδόθηκε αχρεωστήτως η εγγύηση, αφού δεν υφίστατο στο πρόσωπό του ουσιαστική νομιμοποίηση για την απόδοση, κατά κύριο λόγο δεν υπάρχει. Παρά μόνο στο πρόσωπο του οφειλέτη, ο οποίος δύναται να αποκαταστήσει την δαπάνη της τράπεζας⁷ κατ' άρθρο 722 ΑΚ. Ως εκ τούτου, η εγγυητική επιστολή με ρήτρα πληρωμής «σε πρώτη ζήτηση» υπηρετεί το συμφέρον του λήπτη. Υφίστανται, ακόμα, πλεονεκτήματα και για το τραπεζικό ίδρυμα που δεν υποχρεούται να ελέγχει την ουσιαστική νομιμοποίηση του λήπτη. Η ως άνω πλεονεκτική θέση του λήπτη οδηγεί στον κίνδυνο να ασκήσει κακόπιστα αυτός τα ως άνω δικαιώματά του.

---

¹ 883/2001 ΜΠΡ ΒΟΛ (301746) (ΕΕΜΠΔ 2001/301, ΕΤΡΑΞΧΡΔ 2002/501)

² 708/2010 ΕΦ ΛΑΡ (570296) (ΕΠΙΣΚΕΜΠΔ 2011/1001)

³ Λουκόπουλος Α., Γνωμοδότησεις, ΕΕμΠΔ 1990, 730 επ.

⁴ Χρυσάνθης Χρ., Η δικαστική απαγόρευση της είσπραξης εγγυητικής επιστολής ή ενέγγυας πίστωσης στην ημεδαπή και αλλοδαπή νομολογία, Μακεδονική Ένωση Εμπορικού Δικαίου Δημοσιεύματα Νο. 8, Εκδ. Σάκκουλα Αθήνα-Θεσ/νίκη. 1999 (σελ. 41, 52 επ.)

⁵ Canaris Claus-Wilhelm, Bankvertragsrecht, 1er Teil, Kommentar, 3. Auflage, 1988 § 9 I 1, αρ. 1102, (σελ. 748)

⁶ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα – Θεσσαλονίκη (σελ. 4)

⁷ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα – Θεσσαλονίκη (σελ. 6)

Εγγυητική επιστολή «σε πρώτη ζήτηση» είναι η εγγυητική επιστολή, η οποία καταπίπτει με μόνη τη σχετική δήλωση του λήπτη προς την εκδότρια τράπεζα⁸. Η εκδότρια τράπεζα υποχρεούται, έτσι, να καταβάλει το ποσό της εγγυητικής επιστολής με την υποβολή αιτήματος κατάπτωσης από τον λήπτη, χωρίς να δικαιούται ή να υποχρεούται να ερευνήσει αν συντρέχουν και οι ουσιαστικοί λόγοι κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής, εάν, δηλαδή, η ασφαλισμένη απαίτηση, είτε δεν έχει εκπληρωθεί, είτε έχει εκπληρωθεί⁹ πλημμελώς¹⁰. Με τον τρόπο αυτό αυτονομείται η ενοχική δέσμευση της τράπεζας από την βασική ενοχική ή εμπορική σχέση μεταξύ οφειλέτη και λήπτη, ήτοι η τράπεζα παραιτείται¹¹ συμβατικά από το δικαίωμά της να προβάλλει ενστάσεις¹² πηγάζουσες από τη βασική σχέση. Η συνήθης φρασεολογία που χρησιμοποιείται είναι «υποχρεούμαστε να σας καταβάλουμε το εν λόγω ποσό, παραιτούμενοι¹³ των ενστάσεων της διαιρέσεως και της διζήσεως¹⁴ εντός 3 ημερών από της σχετικής ειδοποίησής σας» ή «αναλαμβάνουμε να σας πληρώσουμε απροφασίστως και άνευ αντιρρήσεως τινός»¹⁵. Ο αυτόνομος χαρακτήρας¹⁶ της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση» δεν οδηγεί σε μια αναιτιώδη σύμβαση, αλλά η αιτία της είναι η εξασφάλιση του δανειστή μέσω της άμεσης ικανοποίησής του.

Οι εγγυητικές επιστολές ποικίλλουν τυπολογικά¹⁷, καθώς βασίζονται στην συμφωνία μεταξύ οφειλέτη και λήπτη. Περιπτωσιολογικά διακρίνονται με βάση της εξασφαλιζόμενες συναλλαγές.

1.α.Εγγυητική επιστολή συμμετοχής

Καλύπτει την πιθανή ζημία διοργανωτή διαγωνισμού πηγάζουσα από την μη εκτέλεση των υποχρεώσεων συμμετέχοντος σε διαγωνισμό, όπως πχ. η ματαίωσή του λόγω υπαίτιας και κακόπιστης συμπεριφοράς του, αλλά και από μη εκτέλεση της

⁸ Γκούσκου Αγγ., Η εγγυητική επιστολή με ρήτρα πληρωμής “σε πρώτη ζήτηση”, 1995 (σελ. 101-106 και 176-183)

⁹ Αντωνόπουλος Στ. Β., Η εγγυητική επιστολή «απλής ειδοποίησης», ΝοΒ 1987, 255

¹⁰ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα – Θεσσαλονίκη (σελ. 13)

¹¹ Coing Helmut, Probleme der internationalen Bankgarantie, Zeitschrift für das gesamte Handelsrecht und Wirtschaftsrecht (ZHR) 147 (1983), 125 επ.

¹² Λουκόπουλος Α., Γνωμοδότησις, ΕΕμπΔ 1990, 730 επ.

¹³ 380/1999 ΕΦ ΠΑΤΡ (280886) ΕΤΡΑΞΧΡΔ/2000 (793)

¹⁴ 118/2021 ΕΦ ΠΑΤΡ (ΜΟΝ) (789596)(Α` ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

¹⁵ Τριανταφυλλόπουλος Ι. (1953) *Η εγγυητική επιστολή*, ΕΕΝ σελ. 1, 3, 7

¹⁶ Αλάπαντας Αντ., Η καταχρηστική άσκηση δικαιώματος στην εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση και στην αμετάκλητη ενέγγυα πίστωση ΑρχΝ 2000, 605 επ.

¹⁷ 1651/2013 ΑΠ (636805)(Α` ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

σύμβασης στην περίπτωση της ύπαρξης ποινικής ρήτηρας. Λόγω του χαρακτήρα της η εγγυητική αυτή επιστολή περιγράφεται από την προκήρυξη του διαγωνισμού και είναι απαραίτητη για το παραδεκτό της συμμετοχής υποψηφίου στον διαγωνισμό¹⁸.

1.β.Εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης της σύμβασης

Αφορά την πιθανότητα μη εκτέλεσης ή πλημμελούς εκτέλεσης¹⁹ εμπορικής σύμβασης (ακόμα και λόγω ανωτέρας βίας). Παραδείγματος χάρη εγγυητική επιστολή παράδοσης εμπορευμάτων²⁰.

1.γ.Εγγυητική επιστολή προκαταβολών

Αφορά την περίπτωση συμφωνίας για προκαταβολή κάποιου χρηματικού ποσού πριν την παράδοση, είτε έργου, είτε πράγματος. Αυτό το είδος εγγυητικής στοχεύει στην εξόφληση τυχόν προκαταβολών (και τόκων)²¹ σε περίπτωση που ο οφειλέτης είτε δεν εκτελέσει, είτε εκτελέσει πλημμελώς τις υποχρεώσεις του²². Συνήθως, συμφωνείται (και στο σώμα της εγγυητικής) η μείωση του ποσού της προκαταβολής κατά την διάρκεια της εκτέλεσης της σύμβασης με βάση την πρόοδό της²³.

1.δ.Εγγυητική επιστολή υπό όρους

Αφορά περιπτώσεις που η κατάπτωσή της επέρχεται, σε αντίθεση²⁴ με την εγγυητική επιστολή «σε πρώτη ζήτηση», εφόσον πληρωθούν συγκεκριμένοι²⁵, συμφωνημένοι²⁶ στο κείμενό της όροι. Παραδείγματος χάρη, υφίσταται η περίπτωση

---

¹⁸ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα – Θεσσαλονίκη (σελ. 15)

¹⁹ Καραγκουνίδης Απ., Ζητήματα ουσιαστικού και δικονομικού δίκαιου από την αυτοτέλεια της τραπεζικής εγγυητικής επιστολής (με αφορμή την Εφ. Θεσ. 104/2001), Επισκ ΕΔ Β/2002, σελ. 370 επ.

²⁰ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα – Θεσσαλονίκη (σελ. 17)

²¹ Πιτσάκης Κ.Γ., Η τραπεζική εγγυητική επιστολή, Αρμ 1986, 467 επ.

²² Αντωνόπουλος Στ. Β., Η εγγυητική επιστολή «απλής ειδοποίησης», ΝοΒ 1987, 255

²³ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα – Θεσσαλονίκη (σελ. 18)

²⁴ 11349/1995 ΕΦ ΑΘ (168735) ΕΕΜΠΔ/1995 (51), ΕΤΡΑΞΧΡΔ/1997 (95)

²⁵ 250/1999 ΠΠΡ ΒΕΡ (602128) (Αρμ. 2000/376) Η περίληψη αυτή ελήφθη από το περιοδικό ΑΡΜΕΝΟΠΟΥΛΟΣ εκδόσεως του Δ.Σ. Θεσσαλονίκης.(Παρατηρήσεις Φ.Ο. στον Αρμ. 2000/378)

²⁶ 5614/2006 ΠΠΡ ΑΘ (443504)(ΕΕΜΠΔ 2007/645, ΝΟΒ 2007/1568) (Με παρατηρήσεις της Ρέας Φασούλα στην ΕΕμπΔ 2007 σελ. 648)

να έχει συμφωνηθεί πως είναι απαραίτητη για την κατάπτωσή της η προσκόμιση στην τράπεζα συγκεκριμένων εγγράφων, τα οποία έχει δικαίωμα το τραπεζικό ίδρυμα να ελέγξει, όσον αφορά τουλάχιστον την τυπική εγκυρότητά τους. Αυτό σημαίνει πως σε περίπτωση που η τράπεζα αρνηθεί να προχωρήσει στην πληρωμή του δικαιούχου, αυτός ως ενάγοντας φέρει το βάρος της απόδειξης και της μη εκπλήρωσης της ασφαλιζόμενης απαίτησης (πραγμάτωση κινδύνου)²⁷.

2.α.Σχέση Αξίας (οφειλέτης - δικαιούχος)

Με τον όρο αυτό περιγράφεται η σχέση μεταξύ οφειλέτη και δικαιούχου, η οποία μπορεί να πηγάζει από οποιαδήποτε έννομη σχέση με ανάγκη εξασφάλισης. Συχνά η προσκόμιση εγγυητικής αποτελεί προϋπόθεση της σύμβασης και το περιεχόμενό της αναφέρεται στην ίδια την σύμβαση²⁸. Η συμφωνία περί έκδοσης εγγυητικής είναι παρεπόμενη σύμβαση, στην οποία προβλέπονται δικαιώματα και υποχρεώσεις σχετικά με την λειτουργία και την κατάπτωσή της²⁹.

2.β.Σχέση Κάλυψης (οφειλέτης - τράπεζα)

Με τον όρο αυτό περιγράφεται η σχέση μεταξύ οφειλέτη και τράπεζας. Η σχέση αυτή προϋποθέτει την έγγραφη αίτηση του οφειλέτη και την αποδοχή της από την τράπεζα. Η τράπεζα αναλαμβάνει, έτσι, την υποχρέωση να εκδώσει εγγυητική επιστολή (με συγκεκριμένο περιεχόμενο) προς συγκεκριμένο λήπτη³⁰. Παράλληλα, έχει υποχρέωση να προστατεύει τα συμφέροντα του πελάτη της (οφειλέτη), προστασία που εκδηλώνεται στην περίπτωση της κατάπτωσης³¹ της εγγυητικής. Από πλευράς του ο οφειλέτης υποχρεούται να καταβάλει προμήθεια³² στην τράπεζα για τις υπηρεσίες

²⁷ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα – Θεσσαλονίκη (σελ. 21)

²⁸ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα – Θεσσαλονίκη (σελ. 22)

²⁹ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα – Θεσσαλονίκη (σελ. 22)

³⁰ Ψυχομάνης Σ. (2009) *Δίκαιο του τραπεζικού συστήματος*, 2η έκδ., Εκδόσεις Σάκκουλα (σελ. 177) «[...] Η εγγυητική επιστολή συνιστά έγγραφη υπόσχεση μιας τράπεζας προς τον λήπτη (δέκτη), ότι προς εξασφάλισή του από έννομη σχέση, που έχει δημιουργήσει αυτός με πελάτη της τράπεζας ή τρίτον, η τράπεζα θα του καταβάλει συγκεκριμένο χρηματικό ποσό, όταν αυτός το ζητήσει (σε πρώτη ζήτηση), χωρίς προβολή ενστάσεων εκ μέρους της από τη σχέση της με τον πελάτη της (σχέση καλύψεως) ή τη σχέση του λήπτη με τον πελάτη της ή τρίτον (σχέση αξίας). [...]»

³¹ 495/2021 ΕΦ ΠΑΤΡ (ΜΟΝ) (806123)(Α` ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

³² Θεμελή Χρ., Η ανεξάρτητη τραπεζική εγγυητική επιστολή (μεταξύ θεωρίας και πράξης), Θεσσαλονίκη 1999 (σελ. 203)

που του παρέχει, να χορηγεί κάλυμμα³³ και να καταβάλει σε εκείνη το ποσό που κατέβαλε αυτή στον δικαιούχο της εγγυητικής. Κρατούσα στη νομολογία είναι η άποψη πως η ανωτέρω σύμβαση αποτελεί σύμβαση παραγγελίας³⁴ με αναλογική εφαρμογή των διατάξεων περί σύμβασης έργου (άρθρο 681 επ. ΑΚ³⁵) και περί σύμβασης εντολής³⁶ (άρθρο 713 επ. ΑΚ³⁷). Άλλοι έχουν υποστηρίξει πως πρόκειται για σύμβαση πίστωσης. Σε κάθε περίπτωση, τυγχάνουν εφαρμογή οι διατάξεις 281 και 288 ΑΚ, με αποτέλεσμα η τράπεζα να υποχρεούται να ανανεώνει τις ορισμένου χρόνου εγγυητικές, κατόπιν αιτήσεως του οφειλέτη, διαφορετικά έχει ευθύνη για αποζημίωσή του³⁸.

2.γ. Τράπεζα – δικαιούχος

Μεταξύ της τράπεζας και του δικαιούχου³⁹ της εγγυητικής υφίσταται σύμβαση υποσχετική και ετεροβαρής. Πολλές απόψεις έχουν διατυπωθεί στη θεωρία και τη νομολογία όσον αφορά τη νομική φύση της σύμβασης εγγυητικής επιστολής⁴⁰. Μια

³³ Ψυχομάνης Σ. (2016) *Εγχειρίδιο Τραπεζικού Δικαίου*, 2η έκδ., Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη (σελ. 223) «Την εντολή για έκδοση εγγυητικής επιστολής, είναι, τέλος, δυνατόν, να συνοδεύει και η παροχή στην τράπεζα ασφάλειας, εμπράγματης ή ενοχικής. Συχνά, καταβάλλεται στην τράπεζα αντίστοιχο προς το ποσό της επιστολής χρηματικό ποσό, ως προκαταβολή, κατά κύριο λόγο, δαπάνης της τράπεζας, το οποίο και θα αποτελεί το λεγόμενο «κάλυμμα» της εγγυητικής, για την περίπτωση της κατάπτωσής της.»

³⁴ 4162/1992 ΠΠΡ ΑΘ (64681)ΕΕΜΠΔ/1992 (368)

³⁵ Βουζίκας Εμμ., γνwm. ΝοΒ5 (σελ.843 επ.)

³⁶ 32577/1999 ΜΠΡ ΑΘ (290262) ΕΕΜΠΔ/2000 (301)

³⁷ Θεοδωρόπουλος Π., Η εγγύηση κατά τον ισχύοντα ΑΚ, εκδόσεις Ν. Σάκκουλα, 1953 (σελ. 276)

³⁸ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα – Θεσσαλονίκη (σελ. 23)

³⁹ Γεωργακόπουλος Λ. Χρηματιστηριακό και Τραπεζικό Δίκαιο 1999 (403επ.)

⁴⁰ Καραγκουνίδης Α., *Ζητήματα ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου από την αυτοτέλεια της τραπεζικής εγγυητικής επιστολής*, ΕπισκΕΔ 2/2002 σελ.370-389 (υποσ. 9) «Για την τραπεζική εγγυητική επιστολή ως μορφή εγγυητικής ή εγγυοδοτικής σύμβασης, βλ. Λαδά, ό.π., 272-273, 274, Λιακόπουλο, ΝοΒ 1987, 288, τον ίδιο, Γενικό Εμπορικό Δίκαιο, 3η έκδ., 1998, 129, Γκούσκου, ό.π., 116 και πιο πρόσφατα, Απ. Γεωργιάδη, *Η εξασφάλιση των πιστώσεων*, 2001, 166-168· επίσης, αν και κάπως επιφυλακτικά, Κεραμέα, ΕπισκΕΔ 1998, 3. Κάπως διαφορετικά ο Ψυχομάνης, *ΤραπΔ*, 362-363, σύμφωνα με τον οποίο η πολυμορφία των εγγυητικών συμβάσεων καθιστά αλυσιτελή την υπαγωγή σε αυτές και της εγγυητικής επιστολής, η οποία έχει σταθερά και αναγνώρισιμα στην πράξη χαρακτηριστικά· υπό την έννοια αυτή ο συγγραφέας χαρακτηρίζει την εγγυητική επιστολή ως «αυτόνομη, ιδιόμορφη» σύμβαση, που στηρίζεται στην ΑΚ 361 (σελ. 364 επ.)· μαζί του συμφωνεί και η Κλαβανίδου, ΕπισκΕΔ 1997, 135. Ιδιόμορφη σύμβαση χαρακτηρίζουν την εγγυητική επιστολή η σχολιαζόμενη απόφαση καθώς και (ενδεικτικά) οι ΑΠ 983/1999 ΕλλΔνη 1999, 1721, ΕφΑθ 9537/1998 ΕΕμπΔ 2000, 71. Ικανός αριθμός αποφάσεων, αντιθέτως, χαρακτηρίζει την εγγυητική ως ιδιαίτερο είδος εγγύησης, στο οποίο εφαρμοστέες είναι οι διατάξεις των άρθρων 847 επ. ΑΚ, στο μέτρο που αυτές συμβιβάζονται με τον ανεπιφύλακτο χαρακτήρα της δήλωσης της τράπεζας· βλ. ΑΠ 1433/1998 ΔΕΕ 1999, 507, ΑΠ 48/1996 ΕλλΔνη 1996, 1330, ΕφΑθ 5107/1996 ΕπισκΕΔ 1998, 989 εισ. σημ. Κ. Παμπούκη, ΕφΑθ 4940/1995 ΕπισκΕΔ 1997, 133, ΜονΠρΑθ 32577/1999 ΕΕμπΔ 2001, 301. Επισκόπηση του συνόλου των απόψεων που έχουν υποστηριχθεί σχετικά με τη νομική φύση της εγγυητικής επιστολής σε πρώτη ζήτηση, αλλά δεν οδηγούν κατ' ανάγκη σε πρακτικές διαφοροποιήσεις, βλ. σε Ψυχομάνη, *ΤραπΔ*, 318 επ., Γκούσκου, ό.π., 106 επ.»

άποψη υποστηρίζει πως αποτελεί εγγυοδοτική σύμβαση⁴¹. Τα εμπλεκόμενα πρόσωπα είναι τρία και υφίστανται δύο έννομες σχέσεις μεταξύ τους. Έχουμε και εδώ αυτόνομο χαρακτήρα της σύμβασης με την έννοια πως υφίσταται μια απαίτηση, ενώ το κύρος της σύμβασης δεν εξαρτάται από το κύρος της απαίτησης για εξασφάλιση της οποίας συνάφθηκε. Σε κάθε περίπτωση οι εγγυοδοτικές συμβάσεις δεν ρυθμίζονται από το νόμο. Άλλη, κρατούσα, άποψη υποστηρίζει πως η εγγυητική επιστολή «σε πρώτη ζήτηση» αποτελεί εγγύηση ή ιδιαίτερο είδος εγγύησης ή, σύμφωνα με νεότερη νομολογία⁴², ιδιόμορφη σύμβαση κατά τις διατάξεις των άρθρων 847 επ. ΑΚ⁴³ με την εξαίρεση των άρθρων 853 και 855 ΑΚ, η εφαρμογή των οποίων έχει αποκλειστεί χάρη της ιδιωτικής βουλήσεως⁴⁴.

3.α.Εφαρμοστές διατάξεις

Δεδομένου πως η κρατούσα άποψη ενστερνίζεται την θεωρία⁴⁵ πως η εγγυητική επιστολή αποτελεί, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, ιδιαίτερο⁴⁶ είδος εγγύησης⁴⁷, οι εφαρμοστές διατάξεις είναι οι διατάξεις⁴⁸ περί εγγύησης⁴⁹, εξαιρουμένων⁵⁰ όσων δεν συνάδουν με τον αυτόνομο χαρακτήρα του εργαλείου αυτού⁵¹.

---

⁴¹ Αυτόνομη υπόσχεση που δίνεται από ένα πρόσωπο-εγγυοδότη προ έναν τρίτο-εγγυολήπτη ότι θα ευθύνεται απέναντι του για την περίπτωση που λάβει χώρα ή όχι ένα γεγονός ή πραγματοποιηθεί κάποιος κίνδυνος.

⁴² Εφ. Αθ. 8320/1989, ΕΕμπΔ 1991, 45, Μ.Πρ.ΑΘ. 3140/1992, ΕΕμπΔ 93, 35, Πρ.ΑΘ. 4162/1992, ΕΕμπΔ 1992, 368, Εφ.Θεσ. 104/2001, ΕπισκΕΔ Β/2002, 473, Εφ.Θεσ. 897/2002, ΕπισκΕΔ Γ/2002, 831 ΕΤρΑξΧρΔ 3/2005, 842, Μ.Πρ.Θεσ. 1627/2003, ΕΕμπΔ 2003,121, Α.Π. 368/2004, ΔΕΕ 11/2004,1163, Εφ.Αθ. 730/2005, ΕπισκΕΔ Γ/2005, 741, Μ.Πρ.Πειρ. 534/2005,ΔΕΕ 3/2005, 310 ΕΕμπΔ 2005, 349 όπως παραπέμπονται από Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα – Θεσσαλονίκη (σελ. 28)

⁴³ Φίλιος Π., *Ενοχικόν Δίκαιον - Ειδικόν Μέρος*, εκδόσεις Σάκκουλα, 1977 (σελ.395)

⁴⁴ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα – Θεσσαλονίκη (σελ. 26)

⁴⁵ Κοζύρης Θ., Το παραδεκτόν της παραίτησεως του εγγυητού από ενστάσεων μετριαζουσών της ευθύνης του, ΕΕΝ 39 (σελ.416 επ.)

⁴⁶ 761/2020 ΑΠ (794813)(Α΄ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

⁴⁷ 1273/2014 ΑΠ (647366) (Α΄ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

⁴⁸ 198/2012 ΠΠΡ ΑΘ (640809)(Α΄ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

⁴⁹ 2018/2014 ΑΠ (651424)(Α΄ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

⁵⁰ 3589/1996 ΕΦ ΑΘ (177468) ΝΟΒ/1996 (1018)

⁵¹ 48/1996 ΑΠ (159304) Α ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ/1996 (1), Δ/ΝΗ/1996 (1332), ΕΕΝ/1997 (445), ΝΟΒ/1998 (208) (Με ενημερωτικό σημείωμα Φ.Δωρή στο ΝοΒ)

Σύμφωνα με την άποψη πως η εγγυητική επιστολή αποτελεί ιδιόμορφη⁵² σύμβαση⁵³ αναλογική εφαρμογή μπορούν να έχουν μόνο ορισμένες⁵⁴ διατάξεις εκ των άρθρων 847 επ. ΑΚ⁵⁵. Δηλαδή δεν εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις της εγγύησης που αφορούν εξάρτηση από την βασική σχέση⁵⁶. Αντιθέτως είναι δυνατή η αναλογική εφαρμογή των 854 και 860 ΑΚ. Κατ' αναλογική εφαρμογή του άρθρου 858 ΑΚ το τραπεζικό ίδρυμα κατόπιν της πληρωμής του δικαιούχου, υποκαθίσταται στα δικαιώματα του λήπτη έναντι του οφειλέτη⁵⁷.

3.β.Διεθνής σύμβαση της UNCITRAL (Commission on International Trade Law)

Το έτος 1995 ψηφίστηκε η σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τις αυτόνομες εγγυήσεις και τις εγγυήσεις τύπου standby letter of credit (United Nations Convention on Independent Guarantees and Standby Letters of Credit⁵⁸). Η σύμβαση αυτή δεν έχει ακόμα επικυρωθεί από την Ελλάδα, με αποτέλεσμα να μην αποτελεί ακόμα τμήμα του εσωτερικού δικαίου κατ' άρθρο 28 § 1 Συντάγματος.

Στη σύμβαση αυτή περιλαμβάνονται όλες οι μορφές αυτόνομων εγγυοδοτικών συμβάσεων. Η έννοια της αυτονομίας στην διεθνή σύμβαση αυτή γίνεται αντιληπτή ως εξής. Η εγγυοδοτική σύμβαση είναι αυτόνομη, στην περίπτωση που η ευθύνη του εγγυοδότη δεν εξαρτάται ούτε από την ύπαρξη και το κύρος της εξασφαλιζόμενης απαίτησης, ούτε από έτερη έννομη σχέση, που δεν αναφέρεται στο κείμενο της ίδιας της σύμβασης. Ως εκ τούτου, το εργαλείο των εγγυητικών επιστολών με ρήτρα πληρωμής «σε πρώτη ζήτηση» εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της ως άνω σύμβασης.

⁵² Ψυχομάνης Σπ., Εγγυητικές επιστολές τραπεζής, ΕΕΝ 1986 (σελ.111)

⁵³ Μαντζούφας Γ., Ενοχικόν Δίκαιον Β'-Μέρος Ειδικόν, έκδοση Αθήναι [χ.ό.], 1959 (σελ.244) (Διατύπωση άποψης πως η εγγυητική επιστολή αποτελεί έκταξη σε συνδυασμό με σύμβαση υπέρ τρίτου.)

⁵⁴ 4777/2001 ΠΠΡ ΑΘ (304449) ΕΕΜΠΔ/2001 (560) (με παρατηρήσεις Χρ. Χρυσάνθη, στην ΕΕμπΔ 2001,564)

⁵⁵ 633/2011 ΕΦ ΘΕΣΣΑΛ (570299)(ΕΠΙΣΚΕΜΠΔ 2011/1014)

⁵⁶ Ελευθεριάδης Ν. (2002) *Καταχρηστική κατάπτωση τραπεζικής εγγυητικής επιστολής και προσωρινή δικαστική προστασία*, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη § 2, (σελ. 28-32) «Για τις ανώνυμες συμβάσεις γίνεται ορθά δεκτό ότι ο εφαρμοστής του δικαίου προσανατολίζεται κατ' αρχήν στην «εγγύτερη» προς την εξεταζόμενη ερρυθμισμένη σύμβαση, δηλ. εν προκειμένω στην εγγύηση. Παρά τις επιφυλάξεις μέρους της θεωρίας [βλ. Μάρκου, Ενστάσεις επί προσωπικών εγγυοδοτικών συμβάσεων, σ. 36.] ενδείκνυται λοιπόν η αναλογική εφαρμογή των περί εγγυήσεως διατάξεων, με την εξαίρεση βέβαια όσων άπτονται του παρεπόμενου χαρακτήρα της.»

⁵⁷ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα – Θεσσαλονίκη (σελ. 30)

⁵⁸ Το κείμενο βρίσκεται στην ηλεκτρονική σελίδα της Uncitral (ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.uncitral.org>)

Η Επιτροπή για το διεθνές εμπορικό δίκαιο του Ο.Η.Ε. επιχειρεί με το εν λόγω κείμενο να αντιμετωπίσει το θέμα των εξαιρέσεων από την υποχρέωση πληρωμής της τράπεζας και να εναρμονίσει τις εθνικές ρυθμίσεις για τις αυτόνομες εξασφαλιστικές συμβάσεις⁵⁹ και να προτείνει ικανοποιητικές λύσεις σε περιπτώσεις καταχρηστικής κατάπτωσης των εγγυητικών επιστολών «σε πρώτη ζήτηση».

3.γ.Ομοιόμορφοι κανόνες και συνήθειες του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου (ΔΕΕ)

Το Διεθνές Εμπορικό Επιμελητήριο - ΔΕΕ (International Chamber of Commerce, ICC) επεξεργάζεται και παράγει ενιαίους και ομοιόμορφους κανόνες για πληθώρα ζητημάτων που αφορούν το διεθνές εμπόριο, όπως πχ για ζητήματα που αφορούν τις τραπεζικές εργασίες. Ομοιόμορφοι κανόνες για την περίπτωση των εγγυητικών επιστολών το Διεθνές Εμπορικό Επιμελητήριο παρήγαγε ήδη από το έτος 1978⁶⁰ και ακολούθως πάλι το έτος 1992⁶¹.

Η πιο πρόσφατη έκδοση ομοιόμορφων κανόνων για τις εγγυητικές επιστολές περιλαμβάνει κανόνες από την έκδοση μέχρι τη λήξη της εγγυητικής επιστολής, αρχικά, γίνεται ο προσδιορισμός του πεδίου εφαρμογής των κανόνων, ενώ το πρώτο τμήμα περιλαμβάνει ορισμούς και άλλες γενικές διατάξεις. Ακολούθως, γίνεται λόγος για τις δημιουργούμενες ευθύνες και υποχρεώσεις εκ των εγγυητικών επιστολών, και, εν συνεχεία εξετάζεται το ζήτημα των αιτημάτων κατάπτωσης και της λήξης μιας εγγυητικής επιστολής.

Μετά τη δημοσίευση της εκάστοτε νέας έκδοσης ομοιόμορφων κανόνων από το ΔΕΕ, καλούνται οι εθνικές ενώσεις τραπεζών, μέσω των Εθνικών Επιτροπών, να γνωστοποιήσουν την πρόθεση τους να εφαρμόσουν ή όχι τους ομοιόμορφους κανόνες αυτούς⁶². Η αναγγελία προσχώρησης στους ομοιόμορφους κανόνες του ΔΕΕ είναι μονομερής δήλωση βούλησης της αναγγέλουσας εθνικής ένωσης τραπεζών. Αποτέλεσμα της προσχώρησης για τα τραπεζικά ιδρύματα είναι η υποχρέωση τους να εφαρμόζουν τους ομοιόμορφους κανόνες σε όλες τις εγγυητικές επιστολές «σε πρώτη ζήτηση» που συνάπτουν. Πέρα, όμως, από τη δυνατότητα της αναγγελίας

---

⁵⁹ Καλλιμόπουλος Γ., Σωρευτική αναδοχή χρέους και εγγύηση. Ζητήματα – Κριτήρια της διάκρισης, ΝοΒ 33 (1985), σελ. 1516 επ (Ο συγγραφέας αναφέρεται στην δραχμή.)

⁶⁰ έκδοση 325/1978

⁶¹ έκδοση 458/1992

⁶² Α. Αιγυπτιάδη, Ομοιόμορφοι Κανόνες και Συνήθειες του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου για τις Ενέγγυες Πιστώσεις, 2002, σελ. 121 επ.

προσχώρησης στους κανόνες αυτούς από τις τράπεζες (συλλογική εισαγωγή κανόνων και συνηθειών), υφίσταται και η δυνατότητα οι κανόνες να ενσωματωθούν στο κείμενο των κατ' ίδιαν συμβάσεων εγγυητικών επιστολών. Οι ομοιόμορφοι κανόνες μπορούν να ενσωματωθούν στο κείμενο της συμφωνίας των μερών με την προσθήκη ειδικής αναφοράς σ' αυτούς μέσα στο κείμενο της σύμβασης (συνολική ενσωμάτωση). Με σχετική ρήτρα⁶³ ενσωματώνεται στη σύμβαση το σύνολο των κανόνων και η ενσωμάτωση αυτή είναι ανεπιφύλακτη και απαλλαγμένη από αίρεση ή προθεσμία⁶⁴.

Το σημαντικότερο θέμα που απαντάται αναφορικά με τους ομοιόμορφους κανόνες και τις συνήθειες του ΔΕΕ και, συγκεκριμένα, εκείνων που αφορούν τις εγγυητικές επιστολές, είναι η νομική τους φύση. Ο δικάζων αρκετές φορές αναγκάζεται να ερμηνεύσει τους ομοιόμορφους κανόνες και τις συνήθειες του ΔΕΕ όταν αυτό είναι απαραίτητο για την επίλυση της επίδικης διαφοράς. Η ερμηνεία αυτή του δικαστή θα εξαρτηθεί από την άποψη του αναφορικά με την νομική τους φύση. Πλήθος απόψεων έχει διατυπωθεί, πάρα ταύτα δεν υφίσταται ενιαία αντιμετώπιση των κανόνων αυτών.

Κατά μια άποψη, οι ομοιόμορφοι κανόνες και συνήθειες του ΔΕΕ αποτελούν κοινή συμβατική ρύθμιση. Αναλυτικότερα, η άποψη αυτή βρίσκει έρεισμα στο γεγονός πως οι κανόνες ενσωματώθηκαν στο κείμενο της σύμβασης με συμβατική ρήτρα σύμφωνα με την βούληση των μερών. Η άποψη αυτή, όμως, που υποστηρίζει την καθαρά συμβατική φύση των κανόνων, δεν λαμβάνει υπόψη της το γεγονός πως οι κανόνες αυτοί δύνανται να έχουν καθολική και ομοιόμορφη εφαρμογή, παραγνωρίζοντας, παράλληλα, την ιδιόμορφη διαδικασία με την οποία παράγονται από το ΔΕΕ⁶⁵.

Κατά άλλη άποψη, οι ομοιόμορφοι κανόνες έχουν χαρακτήρα εθίμου⁶⁶ (θεωρία “εμπορικών συνηθειών”⁶⁷). Η άποψη αυτή στηρίζεται στην διαπίστωση πως το ΔΕΕ κατά την σύνταξη των ομοιόμορφων κανόνων έλαβε υπόψη του συνήθειες που λειτουργούσαν πράγματι στην τραπεζική πρακτική και είχαν πλέον εδραιωθεί στις συναλλαγές. Η κριτική που ασκήθηκε εναντίον της άποψης αυτής επισημαίνει τα εξής. Αρχικά, ο χαρακτήρας μερικών διατάξεων των ομοιόμορφων κανόνων ως εμπορικών

---

⁶³ Δωρής Φ., Η εξειδίκευση της καλής πίστης στο άρθρο 2 Ν. 2251/1994 για την προστασία των καταναλωτών και η σημασία της στο κοινό αστικό δίκαιο, ΝοΒ 2000, σελ. 737 επ.

⁶⁴ Α. Αιγυπτιάδη, Ομοιόμορφοι Κανόνες και Συνήθειες του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου για τις Ενέγγυες Πιστώσεις, 2002, σελ. 121 επ.

⁶⁵ Α. Αιγυπτιάδη, Ομοιόμορφοι Κανόνες και Συνήθειες του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου για τις Ενέγγυες Πιστώσεις, 2002, σελ. 121 επ.

⁶⁶ Θεοφιλόπουλος Α., Η πίστωση έναντι φορτωτικών εγγράφων, 1976, σελ. 87

⁶⁷ Θεοφιλόπουλος Α., Η πίστωση έναντι φορτωτικών εγγράφων, 1976, σελ. 87

συνθηθειών δεν αφορά τους ομοιόμορφους κανόνες στην ολότητά τους. Ακόμα, ακολουθώντας το ίδιο σκεπτικό, δεν είναι δυνατόν να διαπιστωθεί εθιμική ιδιότητα στο σύνολο των ομοιόμορφων κανόνων⁶⁸. Τέλος, η άποψη αυτή φαίνεται να μην λαμβάνει υπόψη της την ίδια την φύση του εθίμου, το οποίο χαρακτηρίζεται ως έννοια από σταθερότητα και δυσκαμψία και, άρα, είναι ασυμβίβαστη με την πρακτική της συχνής αναθεώρησης των κανόνων από το ΔΕΕ.

Απορριπτομένων των ως άνω θεωριών όπως αναλύθηκαν, κρατούσα⁶⁹ σήμερα είναι η θεωρία περί “γενικών όρων συναλλαγών⁷⁰” (ΓΟΣ)⁷¹. Η άποψη αυτή λαμβάνει υπόψη της την πρακτική των τραπεζικών ιδρυμάτων να συμπεριλαμβάνουν την ρήτρα ενσωμάτωσης των ομοιόμορφων κανόνων στα έντυπα των συμβάσεων εγγυητικών επιστολών, καθιστώντας την με τον τρόπο αυτό αναγκαστικό και μη διαπραγματεύσιμο τμήμα της σύμβασης. Και αυτό διότι για τους αντισυμβαλλομένους της τράπεζας η σύμβαση είναι σύμβαση προσχώρησης⁷².

Συγκεκριμένα, στις συμβάσεις εγγυητικών επιστολών, όπου ο πελάτης της τράπεζας δεν έχει την δυνατότητα ελεύθερης διαπραγμάτευσης, αλλά μόνο προσχωρεί⁷³ σε αυτή και συμβάλλεται με την τράπεζα με προκαθορισμένους από την τελευταία όρους (ΓΟΣ), πρέπει η ερμηνεία του δικαστή να είναι ευνοϊκή για το αδύνατο⁷⁴ διαπραγματευτικό μέρος, ήτοι τον πελάτη της τράπεζας. Στο πλαίσιο αυτής της ευνοϊκής ερμηνείας υφίσταται η πιθανότητα ανάκυψης της ανάγκης απάλειψης

---

⁶⁸ Α. Αιγυπτιάδη, Ομοιόμορφοι Κανόνες και Συνήθειες του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου για τις Ενέγγυες Πιστώσεις, 2002, σελ. 121 επ.

⁶⁹ Ψυχομάνης Σ., Εμπορικό Δίκαιο, 3η έκδ., 2018, (σελ. 403) αρ. 1396 «[...] Η συχνή παραπομπή σε κείμενα εγγυητικών επιστολών στους λεγόμενους «Ομοιόμορφους Κανόνες και Συνήθειες του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου» δεν συνιστά, ασφαλώς, παραπομπή σε εφαρμοστέους κανόνες δικαίου. Οι κανόνες αυτοί μπορούν μόνον να ισχύσουν, ενδεχόμενα, ως γενικοί όροι συναλλαγών, υπό τους όρους ισχύος των τελευταίων.[...]»

⁷⁰ Ψυχομάνης Σ., Τραπεζικό Δίκαιο – Δίκαιο Τραπεζικών Συμβάσεων, Ε' έκδοση, 2001.

⁷¹ Ψυχομάνης Σ. (2001) *Η πίστωση έναντι εγγράφων* Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη (σελ. 101) «Εφόσον οι ΟΚΣ δεν μπορούν κατά τα ανωτέρω να χαρακτηρισθούν ως κανόνες δικαίου ή έθιμα ή εμπορικές συνήθειες στο σύνολό τους, δεν απομένει άλλη διέξοδος από τον χαρακτηρισμό τους κατά κανόνα ως ΓΟΣ.» Όπως εκεί παραπέμπονται: Κρατούσα άποψη – Γεωργιάδης Απ., *Η εξασφάλιση των πιστώσεων*, 2001, σελ. 260 – Canaris, *ό.π.*, Rdn. 927 - Μαρίνος Μ., *Αναθεώρηση ομοιόμορφων κανόνων και συνθηθειών σχετικών με την ενέγγυα πίστωση του έτους 1983 και Standby letter of credit*, Δελτίο ΕΕΤ 1987, Τεύχ. Β, σελ. 32. - ΑΠ 476/1990, Ελλ.Δνση 32, 118 - Εφ.Πειρ. 1223/1995, ΕΤΡΑΧΧρΔ 4, 384 - Εφ.Αθ. 2396/1989, ΕΕμπΔ 40, 210 - Εφ.Αθ 9188/1984, ΕΕμπΔ 37, 471 - Εφ.Θεσ. 2541/1983, ΕΕμπΔ 36, 63 - ΠΠρΑθ 1724/1997, ΕΤΡΑΧΧρΔ 6, 73 - ΠΠρΘ 1096/1994, ΕΤΡΑΧΧρΔ 2, 47 - ΜΠρΑθ. 1791/1995, ΕΤΡΑΧΧρΔ 1999, 687 επ. – Βλ. επίσης, Γ. Μαρούδα, *ό.π.*, σελ. 11 επ. – N. Horn, *Dokumentenakkreditive und Bankgarantien im internationalen Zahlungsverkehr*, 1977, σελ. 13

⁷² Δωρής Φ., Η εξειδίκευση της καλής πίστης στο άρθρο 2 Ν. 2251/1994 για την προστασία των καταναλωτών και η σημασία της στο κοινό αστικό δίκαιο, ΝοΒ 2000, σελ. 737 επ.

⁷³ Δωρής Φ., Η εξειδίκευση της καλής πίστης στο άρθρο 2 Ν. 2251/1994 για την προστασία των καταναλωτών και η σημασία της στο κοινό αστικό δίκαιο, ΝοΒ 2000, σελ. 737 επ.

⁷⁴ Γκούσκου Αγγ., *Ζητήματα νομικής προστασίας καταναλωτών-πελατών τραπεζών*, ΔΕΕ 7/1997, (σελ. 660 επ.)

ρυθμίσεων των ομοιόμορφων κανόνων με επαχθή χαρακτήρα υπέρ της τράπεζας και ερμηνείας των διατάξεων σε βάρος του ισχυρότερου μέρους, ήτοι της εκδότριας τράπεζας. Εξάιρεση θα αποτελέσουν κανόνες που χαρακτηρίζονται ως εμπορικές συνήθειες ή εμπορικά έθιμα που θα εφαρμοστούν ανεξάρτητα από τη γνώση των μερών, και θα ερμηνευθούν ως συναλλακτικά ήθη κατ' άρθρο 200 ΑΚ.

Τέλος, πρέπει να επισημανθεί πως έχει αποκλεισθεί από τη θεωρία η θεώρηση της νομικής φύσης των ομοιόμορφων κανόνων ως νόμου.

4.Εγγυητική επιστολή ως μέσο ασφάλειας

Τα μέσα ασφάλειας μιας απαίτησης στο ελληνικό δίκαιο στοχεύουν στην προστασία του δανειστή από τον κίνδυνο αφερεγγυότητας του οφειλέτη. Ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται με την παροχή εμπράγματων και προσωπικών ασφαλειών. Μορφή προσωπικής ασφάλειας⁷⁵ αποτελεί και η εγγυητική επιστολή, καθώς τρίτος (τράπεζα) αναλαμβάνει την υποχρέωση εκπλήρωσης της παροχής του οφειλέτη απέναντι στον δανειστή (δικαιούχο της εγγυητικής) στην περίπτωση που δεν την εκπληρώσει ο οφειλέτης, παρέχοντας με τον τρόπο αυτό στον δανειστή μια επιπλέον αξίωση. Η υποχρέωση όμως της τράπεζας στην περίπτωση της εγγυητικής επιστολής είναι αυτοτελής και όχι παρεπόμενη. Αξίζει όμως να επισημανθεί πως η ασφάλεια δεν υπερβαίνει την (ασφαλιζόμενη) απαίτηση⁷⁶.

5.Διάκριση από άλλες εξασφαλιστικές συμβάσεις

5.α.Διάκριση από εγγύηση

Η εγγύηση και η εγγυητική επιστολή ομοιάζουν όσον αφορά τον εξασφαλιστικό τους σκοπό και την διαμόρφωση των συμφερόντων των εμπλεκόμενων προσώπων. Διαφέρουν όμως όσον αφορά την επικουρικότητα και το παρεπόμενο, διότι στην εγγύηση ο εγγυητής ασφαρίζει τον δανειστή, δεν αναλαμβάνει την εκπλήρωση της οφειλής ως πρωτοφειλέτης. Αυτό ισχύει ακόμα και αν ο εγγυητής παραιτηθεί από

---

⁷⁵ Καραγκουνίδης Α. (2002) *Ζητήματα ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου από την αυτοτέλεια της τραπεζικής εγγυητικής επιστολής*, ΕπισκΕΔ 2/2002 (σελ. 370 επ.) «[...] Όταν, μάλιστα, η πληρωμή της γίνεται «σε πρώτη ζήτηση» του δικαιούχου (λήπτη), η τραπεζική εγγυητική επιστολή ανυψώνεται σε ιδιαιτέρως ελκυστικό μέσο παροχής ασφάλειας και εξισορρόπησης των πολλαπλών συμφερόντων [...]»

⁷⁶ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα – Θεσσαλονίκη (σελ. 45)

το δικαίωμα της δίζησης (ο δανειστής μπορεί να στραφεί κατά του εγγυητή χωρίς να υποχρεούται πρώτα να στραφεί κατά του οφειλέτη), αφού εξακολουθεί να έχει παρεπόμενη ευθύνη⁷⁷. Παρεπόμενη ευθύνη σημαίνει πως η ευθύνη του εγγυητή ρυθμίζεται κατ' αντανάκλαση της έκτασης ευθύνης του οφειλέτη, κατά τον χρόνο γένεσης και κατά την λειτουργία της ενοχής. Ο παρεπόμενος χαρακτήρας της ευθύνης αυτός είναι απαραίτητος για να θεωρείται μια σύμβαση σύμβαση εγγύησης. Εν αντιθέσει, η ευθύνη της τράπεζας στην εγγυητική επιστολή είναι αυτοτελής, δηλαδή έχει υποχρέωση καταβολής ακόμα σε άκυρη, ανύπαρκτη ή ελαττωματική σχέση αξίας⁷⁸.

5.β. Διάκριση από σωρευτική αναδοχή χρέους

Εδώ έχουμε μια αυτοτελή, πρόσθετη παθητική ενοχή εις ολόκληρον (κρατούσα άποψη⁷⁹) κατ' άρθρο 477 ΑΚ του νέου οφειλέτη. Προϋποτίθεται η κύρια οφειλή να είναι έγκυρη και, άρα, και η σωρευτική αναδοχή χρέους⁸⁰ είναι παρεπόμενη σχέση. Ο αναδοχέας έχει τη δυνατότητα να προβάλλει αντικειμενικώς ενεργούντα γεγονότα, όπως την ελάττωση της κύριας οφειλής λόγω πταίσματος ή υπερημερίας του οφειλέτη, καθώς εν αμφιβολία τα γεγονότα αυτά είναι υποκειμενικώς ενεργούντα. Ο αναδοχέας προβάλλει τις ενστάσεις των άρθρων 483-485 ΑΚ, αλλά και γεγονότα αποσβεστικά της κύριας ενοχής. Το γεγονός πως αντικειμενικά γεγονότα μόνο επηρεάζουν την οφειλή του νέου οφειλέτη στηρίζει την νομική αυτοτέλεια της νέας ενοχής⁸¹. Πέρα από την κρατούσα άποψη περί παθητικής ενοχής εις ολόκληρον, έχει διατυπωθεί και η άποψη⁸² πως σε περίπτωση αμφιβολίας περί της βούλησης των μερών πρέπει να γίνει

⁷⁷ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα – Θεσσαλονίκη (σελ. 48)

⁷⁸ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα – Θεσσαλονίκη (σελ. 48 επ.)

⁷⁹ Σταθόπουλος Μ. (2018) *Γενικό Ενοχικό Δίκαιο*, 5η έκδ. Εκδόσεις Σάκκουλα § 28 (σελ. 1765, αρ. 25 και υποσ. 33) «[...] Συνέπεια της σωρευτικής αναδοχής χρέους είναι [...] η παράλληλη ευθύνη παλαιού και νέου οφειλέτη [...] Τούτο όμως δεν σημαίνει ότι ο δανειστής δικαιούται να το εισπράξει δύο φορές. [...] ενισχύεται βέβαια η θέση του δανειστή (που θα έχει εφεξής δύο οφειλέτες), αλλά η παροχή μπορεί να απαιτηθεί απ' αυτόν μόνο μία φορά. Επομένως η σωρευτική αναδοχή χρέους δημιουργεί παθητική ενοχή εις ολόκληρον [...]» Βλ. όπου παραπέμπει υποσ. 33: ΑΠ 42/1969, ΝοΒ 1969, 550· 427/1975, ΝοΒ 1975, 1176· 1791/2007, ΕΠολΔ 2008, 475· 306/2009, 1491/2013, 230/2014, 640/2016, δημοσ. ΝΟΜΟΣ· ΕφΑθ 9920/1990, ΕλλΔνη 1991, 1679· 5557/1993, ΝοΒ 1993, 1097· ΕφΠειρ 438-439/1994, ΕλλΔνη 1995, 712· ΕφΘεσ 1330/1998, Αρμ 1998, 849· 86/2013, ΕπισκΕΔ 2014, 127

⁸⁰ Κρητικός Αθ., Γεωργιάδη-Σταθόπουλου ΑΚ, εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλα υπό αρ.477 (σελ.651-653)

⁸¹ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα – Θεσσαλονίκη (σελ. 51)

⁸² Σταθόπουλος Μ. (2018) *Γενικό Ενοχικό Δίκαιο*, 5η έκδ. Εκδόσεις Σάκκουλα § 28 (σελ. 1766-1767 και υποσ. 36) «[...] Το αν η υπόσχεση του νέου οφειλέτη στη σύμβασή του με τον δανειστή συνιστά εγγύηση ή σωρευτική αναδοχή χρέους με την έννοια της παθητικής εις ολόκληρον ενοχής ή παραλλαγή που συνδυάζει μικτά αποτελέσματα, είναι, όπως λέχθηκε παραπάνω, θέμα ερμηνείας της σύμβασης. [...] Βλ. τις διακρίσεις

δεκτή “απλή” και όχι εις ολόκληρον ενοχή, με εφαρμογή των κανόνων της εγγύησης κατ’ αναλογία.

5.γ.Λειτουργία εγγυητικής επιστολής

Εδώ δεν υφίσταται ενοχή εις ολόκληρον, καθώς η τράπεζα αναλαμβάνει την υποχρέωση καταβολής ορισμένου ποσού στον δικαιούχο, χωρίς η υποχρέωση αυτή να επηρεάζεται⁸³ από την ενοχή μεταξύ οφειλέτη και δικαιούχου. Για τον λόγο αυτό η τράπεζα παραιτείται του δικαιώματος της να προβάλλει ενστάσεις έναντι του δικαιούχου, τόσο από τη σχέση κάλυψης, όσο και από τη σχέση αξίας. Η ενοχή, επομένως, της τράπεζας είναι αυτοτελής και δεν έχει παρεπόμενο χαρακτήρα εξάρτησης από την κύρια οφειλή⁸⁴.

5.δ.Διάκριση από αφηρημένη υπόσχεση - αναγνώριση χρέους

Βασικό χαρακτηριστικό της αφηρημένης υπόσχεσης - αναγνώρισης χρέους είναι το αυτοτελές και αναιτιώδες της οφειλής. Από την άλλη, η εγγυητική επιστολή έχει αιτιώδη χαρακτήρα⁸⁵. Μέσω της ερμηνείας της δήλωσης βούλησης των μερών γίνεται προφανές αν η θέληση των συμβαλλομένων ήταν να δημιουργηθεί ενοχή ανεξάρτητη από την αιτία ή όχι⁸⁶. Παραδείγματος χάρη μπορεί να ληφθεί υπόψη η αναφορά της αιτίας έκδοσης στο κείμενο της εγγυητικής⁸⁷. Επομένως, η εγγυητική επιστολή μπορεί να αποτελέσει αφηρημένη υπόσχεση - αναγνώριση χρέους. Ένα επιπρόσθετο σημείο διάκρισης είναι η προστασία του οφειλέτη. Στην αφηρημένη υπόσχεση - αναγνώριση χρέους εφαρμόζονται τα άρθρα 904 επ. ΑΚ περί αδικαιολόγητου πλουτισμού, στην εγγυητική επιστολή «σε πρώτη ζήτηση» ο

του Καλλιμόπουλου, ό.π., ιδίως υπό II και III, που θεωρεί τη σωρευτική αναδοχή, με στάθμιση των συμφερόντων των μερών, ως μόρφωμα εγγύτερο προς την εγγύηση [...]

⁸³ 1433/1998 ΑΠ (268175) Α ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ/1999 (1), Δ/ΝΗ/1999 (633), ΕΕΝ/2000 (153), ΕΤΡΑΕΧΡΔ/2000 (121)

⁸⁴ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα – Θεσσαλονίκη (σελ. 57)

⁸⁵ Πίψου Α.-Μ. (2010) *Δικαστική μεσεγγύηση*, Εκδόσεις Σάκκουλα § 7 (σελ. 147) «[...] σύμφωνα με την κρατούσα γνώμη, η εγγυητική επιστολή, παρά την ευρεία αποσύνδεσή της από τη βασική σχέση, δεν μεταπίπτει σε αφηρημένη υπόσχεση χρέους [...]

⁸⁶ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα – Θεσσαλονίκη (σελ. 58)

⁸⁷ 2516/2001 ΕΦ ΘΕΣΣΑΛ (307239)ΕΤΡΑΕΧΡΔ/2002 (859) («[...] Πήτρα στη σύμβαση χορηγήσεως της ότι το εγγυημένο ποσό θα καταβληθεί "σε πρώτη ζήτηση" ή "μετά από απλή ειδοποίηση" κλπ. Η προσθήκη μιας τέτοιας ή ανάλογης ρήτρας στη σύμβαση χορηγήσεως εγγυητικής επιστολής δεν μετατρέπει τη σχετική σύμβαση σε σύμβαση αφηρημένης υπόσχεσης χρέους. [...]

πλουτισμός του δικαιούχου προέρχεται από την περιουσία του οφειλέτη⁸⁸ και όχι της τράπεζας, καθώς ο οφειλέτης παραμένει εξ αναγωγής υπόχρεος για την πληρωμή του ποσού, και, ως εκ τούτου, τα άρθρα περί αδικαιολόγητου πλουτισμού⁸⁹ δεν βρίσκουν εφαρμογή στην περίπτωση της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση»⁹⁰.

6.Ως μέσο πίστωσης

Η εγγυητική επιστολή «σε πρώτη ζήτηση» μπορεί να χαρακτηριστεί και έμμεση πίστωση⁹¹, καθώς η τράπεζα ενισχύει την αγοραστική δύναμη του οφειλέτη⁹², αφού αυτός δεν χρειάζεται πλέον να δεσμεύσει την δική του αγοραστική δύναμη για να εξασφαλιστεί ο δικαιούχος. Άλλο ένα στοιχείο που συνηγορεί στο να θεωρηθεί η εγγυητική επιστολή «σε πρώτη ζήτηση» έμμεση πίστωση⁹³ είναι η έκδοσή της προς εκτέλεση σύμβασης ανοίγματος πίστωσης. Έχει υποστηριχθεί η άποψη, ακόμα, πως η μη ανανέωση εγγυητικής επιστολής από την τράπεζα δεν διαφέρει από το κλείσιμο ενός αλληλόχρεου λογαριασμού⁹⁴, διότι η εγγυητική επιστολή αποτελεί μορφή έμμεσης πίστωσης από την τράπεζα στον οφειλέτη, ενώ μπορεί να θεμελιώσει ευθύνη της τράπεζας από τυχόν ζημιά του οφειλέτη.⁹⁵

7.Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως (πληρωμής ή / και είσπραξης) της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση»

Όπως αναφέρθηκε, η ρήτρα πληρωμής της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση» σημαίνει πως η τράπεζα παραιτείται από το δικαίωμα της να προτείνει

⁸⁸ Τριανταφυλλόπουλος Ι., Η εγγυητική επιστολή, ΕΕΝ 1953, σελ. 1 επ.

⁸⁹ 16/2008 ΑΠ (446369)(Α΄ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

⁹⁰ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα – Θεσσαλονίκη (σελ. 58 επ.)

⁹¹ Παμπούκης Κ., Τραπεζικά Πιστωτικά Συμβάσεις, 1962 (σελ. 85 επ.)

⁹² Γεωργιάδης Απ.(2001) Η εξασφάλιση των πιστώσεων Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλα (σελ. 264 επ.)

⁹³ Ψυχομάνης Σ. (2001) *Η πίστωση έναντι εγγράφων* (σελ. 109-110, υποσ. 203) Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη «Αντίθετοι στον χαρακτηρισμό ως πιστώσεως οι Αλ. Κιάντου - Παμπούκη, Δίκαιο τραπεζικών εργασιών, σελ. 69 επ. - Ι. Βελέντζας, Τραπεζική διαμεσολάβηση προς εξασφάλιση απαιτήσεων, 1997, σελ. 70.»

⁹⁴ ΕφΛαρ 298/2008 - σχόλιο: Κ. Μήτκα Επισκόπηση Εμπορικού Δικαίου, 4 (2008) (υποσ. 11) « [...] το κλείσιμο του λογαριασμού από την τράπεζα χωρίς ιδιαίτερο λόγο, όταν αυτό προκαλεί και ζημιά στον πιστολήπτη, συνιστά κατά κανόνα παραβίαση της παρεπόμενης ουσιαστικής υποχρέωσης της τράπεζας για προστασία των συμφερόντων του πελάτη της κατ' άρθρο 288 ΑΚ, ενώ μπορεί να χαρακτηριστεί και ως ανήθικο κατά την ΑΚ 919. [...] κατά Σπ. Ψυχομάνη, Τραπεζικό δίκαιο – Δίκαιο τραπεζικών συμβάσεων, τεύχος Ι (έκδ. στ, 2008) (σελ. 638) »

⁹⁵ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα – Θεσσαλονίκη (σελ. 59)

ενστάσεις⁹⁶ εκ της βασικής σχέσης (σχέση αξίας) μεταξύ του οφειλέτη και του δικαιούχου της εγγυητικής. Ως εκ τούτου, η τράπεζα δεν δικαιούται να ελέγξει τη βασιμότητα της επικαλούμενης από τον δικαιούχο κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής⁹⁷.

7.α. Ενστάσεις της εγγυήτριας τράπεζας

Όπως έχει αναφερθεί ανωτέρω, κατ' αρχήν η τράπεζα δεν δύναται να προβάλει ενστάσεις πηγάζουσες από την βασική σχέση έναντι του δικαιούχου της εγγυητικής επιστολής, καθώς αυτό είναι το νόημα της αυτοτέλειας της εγγυητικής επιστολής. Η τράπεζα πρέπει να καταβάλει το ποσό στον δικαιούχο ακόμα και αν η βασική σχέση είναι άκυρη, ή ακόμα και ανύπαρκτη. Το ίδιο ισχύει και για τυχόν ενστάσεις⁹⁸ που θα είχε η τράπεζα πηγάζουσες από τη δική της σχέση με τον οφειλέτη (σχέση κάλυψης), καθώς διαφορετικά θα παραβιαζόταν η αρχή της σχετικότητας των ενοχών⁹⁹. Οι μόνες ενστάσεις που δύναται να προβάλει η τράπεζα είναι οι εξής:

7.β. Από την σύμβαση εγγυητικής επιστολής

Δηλαδή ενστάσεις που βασίζονται στην μη τήρηση του τύπου της σύμβασης της εγγυητικής επιστολής, στην δικαιοπρακτική ανικανότητα, στην έλλειψη εξουσίας αντιπροσώπευσης, στην πλάνη, απάτη ή απειλή, καθιστώντας την άκυρη ή ακυρώσιμη.

7.γ. Από το περιεχόμενο της εγγυητικής επιστολής

Δηλαδή ενστάσεις που βασίζονται στη μη εκπλήρωση των τυπικών προϋποθέσεων κατάπτωσης, στην λήξη ισχύος της εγγυητικής επιστολής ορισμένης διάρκειας, ανώτατου ποσού, στην αίτηση κατάπτωσης που δεν βασίζεται σε λόγο που προβλέπεται στην εγγυητική επιστολή, στην τροποποίηση του κειμένου της επιστολής, σε παρανομία ή ανηθικότητα της σχέσης αξίας.¹⁰⁰ Στις ως άνω περιπτώσεις δεν

⁹⁶ Σαράτσογλου Αλ., Η τραπεζική εγγυητική επιστολή, ΝοΒ 1954, 1177επ

⁹⁷ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα – Θεσσαλονίκη (σελ. 67)

⁹⁸ Λουκόπουλος Α., Γνωμοδότησις, ΕΕμπΔ 1990, 730 επ.

⁹⁹ Γεωργιάδης Αστ. (2007) *Ενοχικό Δίκαιο*, τόμ. 1, 5η έκδ., § 16 Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη (σελ. 325, αρ. 1) «[...] η ενοχή υπάρχει και λειτουργεί μεταξύ των υποκειμένων της και, κατ' αρχήν, ούτε ωφελεί ούτε βλάπτει τρίτους (αρχή της σχετικότητας της ενοχής) [...]»

¹⁰⁰ «[...]η υποκείμενη σχέση-σχέση αξίας είναι εικονική και υποκρύπτεται παράνομη εξαγωγή συναλλάγματος ή άλλη παραβίαση της νομοθεσίας για την προστασία του εθνικού νομίματος, ή παραβιάζονται έκτακτα μέτρα συναλλαγματικών περιορισμών[...]» Χατζησεβαστού Α. (2011)

απαιτείται η επίκληση του άρθρου 281 ΑΚ, το οποίο αποτελεί, ακόμα, και το όριο των ενστάσεων που επιτρέπονται στην τράπεζα. Διχογνωμία υφίσταται αναφορικά με το ζήτημα την δυνατότητας της τράπεζας να προβάλλει ενστάσεις από άλλες συναλλακτικές σχέσεις που διατηρεί με τον δικαιούχο, όπως η ένσταση¹⁰¹ συμψηφισμού¹⁰².

8.Καταχρηστική κατάπτωση

Στο σημείο αυτό θα εξετάσουμε κατά πόσο η ρήτρα πληρωμής της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση», ήτοι η συμβατική παραίτηση της τράπεζας από τον έλεγχο της βασιμότητας του λόγου κατάπτωσης της εγγυητικής, σημαίνει πως ο δικαιούχος δύναται να ζητήσει το ποσό της εγγυητικής, ακόμα και στις περιπτώσεις που δεν υπάρχει ουσιαστικός λόγος κατάπτωσής της, ήτοι στις περιπτώσεις που η αξίωσή του δεν βασίζεται σε ουσιαστικές προϋποθέσεις. Υποστηρίζεται πως η αξίωση του δικαιούχου περί καταβολής του ποσού της εγγυητικής μπορεί να βρει εμπόδιο στις γενικές ρήτρες περί καλόπιστης εκτέλεσης υποχρεώσεων και άσκησης δικαιωμάτων (άρθρα 288 και 281 ΑΚ). Ο οφειλέτης και τράπεζα δύναται, είτε να προβάλουν την ένσταση καταχρηστικής άσκησης δικαιώματος¹⁰³, είτε να επιχειρήσουν δικαστικά να εμποδίσουν τον δικαιούχο να κάνει χρήση των δικαιωμάτων του εκ της εγγυητικής επιστολής¹⁰⁴.

8.α.Αυτόνομος χαρακτήρας και εξασφαλιστική λειτουργία της εγγυητικής

Το ζήτημα της καταχρηστικής άσκησης του δικαιώματος της κατάπτωσης της εγγυητικής πηγάζει από το γεγονός πως τα μέρη έχουν συμφωνήσει η τράπεζα να καταβάλει το ποσό της εγγυητικής στον δικαιούχο άνευ ενστάσεων και αναντίρρητα με απλή δήλωση του δικαιούχου, ήτοι πηγάζει από την αυτονόμηση¹⁰⁵ της υπόσχεσης

Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα – Θεσσαλονίκη (σελ. 71)

¹⁰¹ 29245/2006 ΠΠΡ ΘΕΣΣΑΛ (505839)(ΑΡΜ 2009/1068) (Η περίληψη αυτή ελήφθη από το περιοδικό ΑΡΜΕΝΟΠΟΥΛΟΣ, εκδόσεως του Δ.Σ. Θεσσαλονίκης.)

¹⁰² Κριμπάς Δημ., Η εγγύησις εις τας εμπορικές συναλλαγάς (αι εγγυητικάί επιστολαί των τραπεζών), Αθήναι 1956 (σελ. 91 – 92)

¹⁰³ 1884/2013 ΑΠ (646080)(ΕΕΜΠΔ 2014/698, ΝΟΜΟΣ/πλήρες κείμενο)

¹⁰⁴ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα – Θεσσαλονίκη (σελ. 72)

¹⁰⁵ 238/2015 ΕΦ ΠΕΙΡ (ΜΟΝ) (685093)(Δ/ΝΗ 2016/813)(Παρατηρήσεις Αντωνίου Κ.Αλαπάντα στη Δ/νη 2016, 813)

της τράπεζας από τη βασική σχέση, την οποία¹⁰⁶ εξασφαλίζει¹⁰⁷. Στο σημείο αυτό αξίζει να επισημανθεί το εξής, σύμφωνα με την καλή πίστη, ο δικαιούχος δεν δύναται να αιτηθεί τι περισσότερο από τα ασφαλισμένα με την εγγυητική επιστολή συμβατικά του δικαιώματα¹⁰⁸. Περαιτέρω, υφίσταται περίπτωση αδικαιολόγητου πλουτισμού¹⁰⁹ όταν ο δικαιούχος εισπράττει το ποσό της εγγυητικής δίχως νόμιμη αιτία από την βασική σχέση. Ακόμα, αν τυχόν ο δικαιούχος της εγγυητικής λάβει κάτι περισσότερο από ότι δικαιούται, η τράπεζα δύναται να προβάλει την ένσταση παραβίασης της καλής πίστης και των χρηστών ηθών. Το γεγονός πως η εγγυητική επιστολή σε «πρώτη ζήτηση» αποτελεί εργαλείο άμεσης ρευστοποίησης αξιώσεων και αποφυγής δικαστικών αγώνων, μέσω της ως άνω αναφερόμενης αυτοτέλειάς της από την βασική σχέση μέσω του αποκλεισμού των ενστάσεων, υπογραμμίζει τον εξασφαλιστικό της χαρακτήρα¹¹⁰.

8.β. Αιτία της εγγυητικής επιστολής: Υποσχετικές δικαιοπραξίες

Όταν μιλάμε για την αιτία της δικαιοπραξίας εννοούμε τον νομικό της σκοπό, ήτοι προσδιορίζει την επιδιωκόμενη έννομη συνέπεια και είναι αποφασιστικός για τον χαρακτηρισμό του είδους της σύμβασης. Ακόμα, στις αναιτιώδεις υποσχετικές δικαιοπραξίες, όπως η αφηρημένη υπόσχεση ή αναγνώριση χρέους, το κύρος τους δεν εξαρτάται από την ύπαρξη και το κύρος της αιτίας τους. Ως εκ τούτου, ο επιδίδων¹¹¹ έχει αξίωση αδικαιολόγητου πλουτισμού¹¹² και το βάρος της απόδειξης της αιτίας

¹⁰⁶ 1774/2018 ΜΠΡ ΘΕΣΣΑΛ (ΑΣΦ) (746035)(ΑΡΜ 2018/795) (Η περίληψη ελήφθη από το περιοδικό ΑΡΜ Δ.Σ. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ.)

¹⁰⁷ 213/2019 ΜΠΡ ΛΑΜ (ΑΣΦ) (749572)(Α` ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

¹⁰⁸ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα – Θεσσαλονίκη (σελ. 74)

¹⁰⁹ Μάρκου Ι.Π., Η αξίωση αδικαιολόγητου πλουτισμού στην εγγυητική επιστολή, ΔΕΕ 2/2001, 148 επ.

¹¹⁰ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα – Θεσσαλονίκη (σελ. 74 επ.)

¹¹¹ Μάρκου Ι. (2009) Οι «άυλοι τίτλοι» ως ιδιότυπες σχέσεις, ΕλλΔνη 2/ (σελ. 329-373, υποσ. 33) «Ο όρος «επίδοση» υπό την τεχνική του σημασία σημαίνει άμεση δικαιοπρακτική μετακίνηση περιουσίας [...]»

¹¹² Παπαδούλη Β. (2022) *Αφηρημένη υπόσχεση ή αναγνώριση χρέους* Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη (σελ. 165, αρ. 72) «Με τη ρητή εξομοίωση στο άρ. 904 παρ. 2 ΑΚ της αναγνώρισης της ύπαρξης ή της ανυπαρξίας ορισμένου χρέους με παροχή ο νομοθέτης διευκρινίζει, προς άρση αμφισβητήσεων που θα μπορούσαν να προκύψουν, ότι περιουσιακή επίδοση υφίσταται όχι μόνο στις περιπτώσεις που εκπληρώνεται ορισμένη παροχή με την κατάρτιση εκπαιδευτικής δικαιοπραξίας (π.χ. μεταβίβαση κυριότητας πράγματος, εκχώρηση απαίτησης) ή με την παροχή ορισμένης υπηρεσίας, αλλά και με μόνη τη συνολολόγηση ορισμένης υποχρέωσης προς παροχή, της οποίας το περιεχόμενο συνίσταται με βάση τη αναγνώριση της ύπαρξης ορισμένου χρέους. Συνεπώς, ο οφειλέτης της σύμβασης αφηρημένης υπόσχεσης ή αναγνώρισης χρέους μπορεί ως δότης του πλουτισμού να στραφεί κατά του δανειστή της ως λήπτη αυτού ήδη σε χρόνο πριν την εκπλήρωση της παροχής που απορρέει από την ΑΚ 873 και να αιτηθεί την καταδίκη του λήπτη στην απόδοση της ωφέλειας που αποκόμισε αδικαιολόγητα, κατά το πρότυπο της ρωμαϊκής *promissio sine justa causa*. Τούτο φυσικά μπορεί να πράξει και σε περίπτωση που ήδη

αντιστρέφεται¹¹³. Στις ανώνυμες συμβάσεις η αιτία προσδιορίζεται ελεύθερα από τα μέρη (αρκεί να μην είναι αντίθετη στο νόμο ή τα χρηστά ήθη) στο περιεχόμενό τους, ενώ όταν το περιεχόμενό τους συγκλίνει με την αιτία μιας επώνυμης σύμβασης, μπορεί να χωρέσει αναλογική εφαρμογή των κανόνων της.

Ειδικά για την σύμβαση εγγύησης, όπου υφίστανται τρεις σχέσεις (εγγύηση, σχέση αξίας και σχέση κάλυψης), όλες έχουν ένα κοινό αντικείμενο, την οφειλή¹¹⁴, η οποία εξασφαλίζεται με την εγγύηση. Η εξασφάλιση αυτή του δανειστή αποτελεί τον νομικό σκοπό της σύμβασης εγγύησης. Δεδομένου πως η εγγύηση έχει παρεπόμενο χαρακτήρα, εξαρτάται δηλαδή η σύμβαση εγγύησης από την σχέση αξίας, ο εγγυητής έχει τις ενστάσεις του πρωτοφειλέτη. Αυτό, όμως, δεν σημαίνει πως η σχέση αξίας είναι η αιτία της εγγύησης, παρά μόνο αποτελεί προσδιοριστικό της στοιχείο¹¹⁵. Αιτία, λοιπόν, της εγγύησης είναι η εξασφάλιση του δανειστή.

Ενώ ο εγγυητής προστατεύεται με πληθώρα ενστάσεων, το εργαλείο της εγγυητικής επιστολής, από την άλλη μεριά, τείνει να προτάσσει τον σκοπό της εξασφάλισης του δανειστή (εδώ δικαιούχου). Η εγγυητική επιστολή «σε πρώτη ζήτηση» αποτελεί, δηλαδή, ένα εργαλείο που επιτελεί τον σκοπό της απαλλαγής της εγγύησης από το στοιχείο της επικουρικότητας και από τον παρεπόμενο χαρακτήρα της. Με τον τρόπο αυτό, η εγγυητική επιστολή «σε πρώτη ζήτηση» μετατρέπεται σε ένα είδος ανώνυμης εγγυοδοτικής σύμβασης.

Η τράπεζα αναλαμβάνει, είτε την ευθύνη προς τον δανειστή ότι θα καταβληθεί η πρωτοφειλή, είτε την αυτόνομη υποχρέωση πληρωμής ορισμένου ποσού, χωρίς αυτή να εξαρτάται από τη σχέση αξίας. Στην πρώτη περίπτωση έχουμε σύμβαση εγγύησης κατά τις διατάξεις των άρθρων 847 επ. ΑΚ, ενώ στη δεύτερη περίπτωση έχουμε ανώνυμη εγγυοδοτική ή εγγυητική σύμβαση. Στην τελευταία περίπτωση η τράπεζα δικαιούται να προβάλει ενστάσεις μόνο από την ίδια τη σύμβαση (κύρους, προκύπτουσες από το περιεχόμενο της κλπ.). Το αν κάποια εγγυητική επιστολή

εκπλήρωσε την παροχή του από τη σύμβαση αφηρημένης αναγνώρισης χρέους, κατά το πρότυπο της ρωμαϊκής solutio sine justa causa.»

¹¹³ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα – Θεσσαλονίκη (σελ. 74 επ.)

¹¹⁴ Γεωργιάδης Απ., *Η εξασφάλιση των πιστώσεων*, 2001 Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλα (σελ. 264 επ.)

¹¹⁵ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 83)

αποτελεί εγγυοδοτική σύμβαση ή εγγύηση κατά τον ΑΚ είναι ζήτημα ερμηνείας ¹¹⁶κατ' τα άρθρα 173 και 200 ΑΚ¹¹⁷.

Η εγγυητική επιστολή με ρήτρα πληρωμής «σε πρώτη ζήτηση» ως είδος εγγυοδοτικής σύμβασης σκοπεύει στην εξασφάλιση της απαίτησης του δανειστή (δικαιούχου) που πηγάζει από τη σχέση του με κάποιον τρίτο (οφειλέτη). Με την ρήτρα «σε πρώτη ζήτηση» δεν ικανοποιείται τόσο το συμφέρον του δανειστή για έναν φερέγγυο εγγυητή (τράπεζα), όσο για την αυτόνομη είσπραξη ενός ορισμένου ποσού και, ακολούθως, για τη μετάθεση στον οφειλέτη του βάρους του δικαστικού αγώνα¹¹⁸ και της απόδειξης. Έτσι, ως αιτία της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση» αποκαλύπτεται η εξασφάλιση του δικαιούχου για αλλότρια οφειλή με άμεση και χωρίς μεσολάβηση δικαστικού αγώνα είσπραξη¹¹⁹ του συγκεκριμένου χρηματικού ποσού¹²⁰.

Ο αυτόνομος όμως χαρακτήρας¹²¹ της εγγυητικής δεν σημαίνει πως έχει και αναιτιώδη χαρακτήρα. Όπως έχει ήδη αναφερθεί, με την εγγυητική επιστολή επιδιώκεται η εξασφάλιση του δικαιούχου μέσω της άμεσης είσπραξης του χρηματικού ποσού της εγγυητικής, έτσι ώστε η ανυπαρξία ή ακυρότητα της οφειλής από τη βασική σχέση μεταξύ δικαιούχου και οφειλέτη να ενεργεί μόνο εκ των υστέρων μέσω των διατάξεων περί αδικαιολόγητου πλουτισμού¹²². Ο εξασφαλιστικός χαρακτήρας κάθε μιας συμφωνίας με τέτοιο αντικείμενο είναι εξ ορισμού παρεπόμενος¹²³. Το γεγονός ότι η εγγυητική επιστολή αποτελεί «αυτόνομη εγγύηση» δεν σημαίνει πως η τράπεζα αναλαμβάνει την ευθύνη καταβολής ανεξάρτητα από την οφειλή του πελάτη της. Η παραίτηση της τράπεζας από τον παρεπόμενο χαρακτήρα δεν σημαίνει και τον πλήρη εξοβελισμό του, αφού ο παρεπόμενος ή αυτόνομος χαρακτήρας μιας εξασφαλιστικής συμφωνίας δεν ενεργεί στην αιτία της, αλλά στην ειδικότερη μορφή της, από την οποία και εξαρτάται το είδος και η έκταση των υποχρεώσεων και δικαιωμάτων που

---

¹¹⁶ Παπανικολάου Π., *Μεθοδολογία του Ιδιωτικού Δικαίου και Ερμηνεία των Δικαιοπραξιών*, 2000 (σελ. 51 επ.)

¹¹⁷ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 84)

¹¹⁸ Γεωργακόπουλος Λ., *Εγχειρίδιο Εμπορικού Δικαίου*, Τόμος 2 - Οι εμπορικές πράξεις. Τεύχος 2 - Συμβάσεις, Γ. Τραπεζικές, β έκδοση 1999 Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας (σελ. 750 επ.)

¹¹⁹ Γεωργακόπουλος Λ., *Εγχειρίδιο Εμπορικού Δικαίου*, Τόμος 2 - Οι εμπορικές πράξεις. Τεύχος 2 - Συμβάσεις, Γ. Τραπεζικές, β έκδοση 1999 Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας (σελ. 750 επ.)

¹²⁰ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 84)

¹²¹ Αλάπαντας Αντ., Η καταχρηστική άσκηση δικαιώματος στην εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση και στην αμετάκλητη ενέγγυα πίστωση ΑρχΝ 2000, 605 επ.

¹²² Μάρκου Ι.Π., Η αξίωση αδικαιολόγητου πλουτισμού στην εγγυητική επιστολή, ΔΕΕ 2/2001, 148 επ.

¹²³ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 86)

γεννιούνται από την σύμβαση¹²⁴. Έτσι, αν η εγγύηση είναι αιτιώδης και παρεπόμενη σύμβαση, η εγγυητική επιστολή «σε πρώτη ζήτηση» είναι αιτιώδης και αυτόνομη σύμβαση¹²⁵.

Όταν, όμως, η άσκηση των δικαιωμάτων του δικαιούχου της εγγυητικής επιστολής δεν δικαιολογείται από τη βασική σχέση, δηλαδή από το σκοπό για τον οποίο χορηγήθηκε η εγγυητική επιστολή, η άσκηση των δικαιωμάτων¹²⁶ του δικαιούχου εκ της εγγυητικής επιστολής μπορεί να είναι καταχρηστική¹²⁷. Η ελάχιστη παρουσία της βασικής σχέσης στην εξέλιξη της εγγυητικής επιστολής πρέπει να είναι το όριο της θεμιτής παρέμβασης της ιδιωτικής βούλησης.¹²⁸ Ακόμα, και στις αναιτιώδεις συμβάσεις η αιτία ασκεί κάποια επιρροή στην αναλαμβανόμενη με αυτές υποχρέωση μέσω των διατάξεων περί αδικαιολόγητου πλουτισμού, αλλά και των άρθρων 288 και 281 ΑΚ¹²⁹.

8.γ.Εγγυητική επιστολή - τραπεζική ενέγγυα πίστωση

Το ζήτημα της κάμψης της αυτονομίας και της κατάχρησης δικαιώματος στο πλαίσιο των εγγυητικών επιστολών και των ενέγγυων πιστώσεων¹³⁰ έχει απασχολήσει αρκετά τη θεωρία. Οι απόψεις και για τους δύο θεσμούς φαίνεται να συμφωνούν στο γεγονός πως η αρχή της αυτονομίας κάμπτεται όταν οι δηλώσεις επί των εγγράφων της ενέγγυας πίστωσης σχετικά με κρίσιμα πραγματικά περιστατικά που αφορούν στα εμπορεύματα είναι ψευδείς (ένσταση απάτης), όταν καταστρατηγείται η νομοθεσία για την προστασία του εθνικού νομίσιματος και συναλλάγματος,¹³¹ και όταν η άσκηση των δικαιωμάτων του δανειστή είναι αντίθετη στην καλή πίστη και τα χρηστά ήθη των

¹²⁴ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 87)

¹²⁵ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 87)

¹²⁶ 7913/1998 ΜΠΡ ΑΘ (278566) ΕΕΜΠΔ/1999 (279)

¹²⁷ 268/2018 ΜΠΡ ΚΩ (ΑΣΦ) (784665) (Α` ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

¹²⁸ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 87)

¹²⁹ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 88)

¹³⁰ Θεμελή Χ. (2004) *Η αυτονομία της ενέγγυας πίστωσης υπό αμφισβήτηση*; Αρμ 3/2004 (σελ. 338) « [...] τραπεζική ενέγγυα πίστωση θεωρείται η συμφωνία με βάση την οποία ορισμένη τράπεζα, συνήθως του τόπου προορισμού των εμπορευμάτων (εκδότης), μετά από εντολή του πελάτη της αγοραστή των εμπορευμάτων αυτών (εντολέα), αναλαμβάνει την υποχρέωση να καταβάλει ορισμένο χρηματικό ποσό σε τρίτον (πωλητή), μετά από εμφάνιση εκ μέρους του εκ των προτέρων καθορισμένων εγγράφων (π.χ. φορτωτική, τιμολόγιο, ασφαλιστήριο), ή να εξουσιοδοτήσει άλλη τράπεζα, συνήθως της κατοικίας του δικαιούχου, να προβεί σ' αυτή την πληρωμή [...]»

¹³¹ Καλλιμόπουλος Γ., Το δίκαιο του χρήματος, 1993, σελ. 12 επ., 15 επ., 19 επ. (Ο συγγραφέας αναφέρεται στην δραχμή.)

άρθρων 281 και 288 ΑΚ. Παρά το γεγονός πως η αρχή της αυτονομίας εφαρμόζεται και στους δύο θεσμούς της εγγυητικής επιστολής και της ενέγγυα πίστωσης, η απόδειξη της κατάχρησης δικαιώματος στην εγγυητική επιστολή «σε πρώτη ζήτηση» είναι δυσκολότερη, διότι τα μέρη συμφώνησαν με τη μονομερή δήλωση καταπτώσεως του δικαιούχου να επιφέρεται η άμεση καταβολή του συμφωνηθέντος χρηματικού ποσού, ανεξάρτητα από τη συνδρομή άλλων παραγόντων περί καλόπιστης εκπλήρωσης των συμβατικών υποχρεώσεων της άλλης πλευράς¹³².

Παρόλο που, η εγγυητική επιστολή και η ενέγγυα πίστωση¹³³ έχουν αρκετά κοινά χαρακτηριστικά, ειδικά όσον αφορά τα οικονομικά τους αποτελέσματα¹³⁴, διαφέρουν ως προς το εξής. Η ενέγγυα πίστωση είναι μέσο πληρωμής, ενώ η εγγυητική επιστολή κατά κύριο λόγο μέσο εξασφάλισης μιας απαίτησης. Ακόμα, στην ενέγγυα πίστωση η αρχή της αυτονομίας εξυπηρετεί όχι μόνο στη δυνατότητα άμεσης είσπραξης ορισμένου χρηματικού ποσού, αλλά έχει ευρύτερα συναλλακτικά αποτελέσματα και συνίσταται, κυρίως, στο ότι ο μεν πωλητής εξασφαλίζει την είσπραξη του τιμήματος, ο δε αγοραστής διασφαλίζει την ποιότητα και ποσότητα του εμπορεύματος. Η κατάχρηση δικαιώματος είναι, μάλιστα, και ευκολότερο να διαπιστωθεί στην ενέγγυα πίστωση, όταν τα έγγραφα έχουν κάποιο ελάττωμα, πραγματικό ή νομικό, όπως πχ. απατηλές δηλώσεις, όπου υφίσταται κατά τη νομολογία εξαίρεση από την αρχή της αυτονομίας, ήτοι το αίτημα της καταβολής έχει κριθεί καταχρηστικό¹³⁵.

Εν αντιθέσει, όσον αναφορά την εγγυητική επιστολή «σε πρώτη ζήτηση» δεν έχει διαμορφωθεί από τη νομολογία κάποια απόκλιση από την αρχή της αυτονομίας¹³⁶.

8.δ.Δυνατότητες αποτροπής κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση»

Ως προς το ζήτημα της αποτροπής κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση» υφίσταται διχογνωμία σε θεωρία και νομολογία, με μερικούς συγγραφείς να

---

¹³² Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 90)

¹³³ Ρυθμίζεται στα άρ. 25-33 ν.δ. 17.07/13.08.1923.

¹³⁴ Παπαδούλη Β. (2022) *Αφηρημένη υπόσχεση ή αναγνώριση χρέους*, Εκδόσεις Σάκκουλα (σελ. 433) «[...] Η τραπεζική ενέγγυα πίστωση [...] αποτελεί τον πλέον διαδεδομένο τρόπο πληρωμής στο διατοπικό και διεθνές εμπόριο και ειδικότερα στο εισαγωγικό [...]»

¹³⁵ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 95)

¹³⁶ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 95)

υποστηρίζουν¹³⁷ πως υπάρχει η δυνατότητα παρεμπόδισης της κατάπτωσης συνεπεία καταχρηστικής συμπεριφοράς από πλευράς του δικαιούχου¹³⁸.

Έχει, όμως, διατυπωθεί και η άποψη πως η χρήση της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση» ως οικονομικό εργαλείο πληρωμής του συμφωνηθέντος χρηματικού ποσού δίχως αμφισβητήσεις και καθυστερήσεις έρχεται σε προφανή αντίθεση με τη δυνατότητα αποτροπής της κατάπτωσης της λόγω καταχρηστικής άσκησης του δικαιώματος του δικαιούχου¹³⁹. Άλλωστε, το γεγονός πως πρόκειται για μια μη παρεπόμενη ενοχή συνηγορεί με την άποψη αυτή περί μη δυνατότητας αποτροπής της κατάπτωσης λόγω καταχρηστικότητας. Ακόμα, έχει υποστηριχθεί πως η αναγνώριση μιας τέτοιας δυνατότητας θα οδηγούσε σε κλονισμό της εμπιστοσύνης των συναλλασσόμενων στις εγγυητικές επιστολές εν γένει στην¹⁴⁰ αγορά¹⁴¹. Την άποψη φαίνεται να συμμερίζονται και τα ίδια τα τραπεζικά ιδρύματα¹⁴², καθώς η αναντίρρητη πληρωμή των εγγυητικών φαίνεται να ενισχύει την αξιοπιστία τους, ενώ απολαμβάνουν και το πλεονέκτημα της μη εμπλοκής σε δικαστικούς αγώνες. Οι όποιες

---

¹³⁷ ΑΠ 1651/2013 Α1 Τμ. (Α' ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ) «[...] Εξάλλου και επί εγγυητικής επιστολής, ακόμη και "σε πρώτη ζήτηση", ισχύει η προβλεπόμενη από το άρθρο 281 ΑΚ, λόγω καταχρηστικής άσκησης του δικαιώματος, προστασία, στην οποία, εφόσον συντρέχει περίπτωση, η εγγυήτρια Τράπεζα μπορεί και κατά τις αρχές της καλής πίστης οφείλει απέναντι στον εντολέα της οφειλέτη, υπέρ του οποίου εκδόθηκε η εγγυητική επιστολή, να προσφύγει, για να παρεμποδίσει την είσπραξη της εγγυητικής επιστολής, όπως όταν η Τράπεζα, που εξέδωσε την εγγυητική επιστολή, γνωρίζει κατά τρόπο αξιόπιστο και αναμφισβήτητο ότι δεν συντρέχει ουσιαστικός λόγος κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής (ΑΠ 1403/2008)[...]

¹³⁸ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 95)

¹³⁹ Σκαλίδη Χ. (2022) ΠΠρΑθ 3314/2020 - σχόλιο Αρμ. 5/2022 (σελ. 736) «[...] δεν υφίσταται υπέρ του πρωτοφειλέτη τέτοια αξίωση και εν γένει δυνατότητα όπως παρεμβληθεί στη μεταξύ εγγυητή (τράπεζας) και δανειστή συμβατική σχέση ώστε να ματαιώσει τα έννομα αποτελέσματα αυτής και δη εκείνα τα οποία με εντολή του συνομολόγησε ο εγγυητής (τράπεζα), δεν δικαιούται αυτός να ζητήσει με λήψη ασφαλιστικών μέτρων οποιαδήποτε προστασία, επαγόμενη παρακώλυση της παραπάνω λειτουργίας της, διά της απαγορεύσεως ή αναστολής πληρωμής και είσπραξης της διά της εγγυητικής επιστολής παρεχομένης εγγύησης ή διά δικαστικής μεσεγγύσεως της επιστολής και για τον πρόσθετο λόγο ότι σε αντίθετη εκδοχή θα επέφερε, όπως είναι εύλογο, τον κλονισμό της περί τις εγγυητικές επιστολές τραπεζικής συναλλακτικής πίστης και θα ανέτρεπε το σκοπό της καθιέρωσης του επιτυχημένου στη διεθνή αγορά αυτού του είδους και τύπου των τραπεζικών εγγυήσεων υπό την προεκτεθείσα αυτών λειτουργία της απόκτησης πρόσθετης φερεγγυότητας και της άμεσης, χωρίς προσφυγή στα δικαστήρια είσπραξης του δι' εγγυητικής επιστολής καλυπτόμενου ποσού [...]

¹⁴⁰ Γεωργίου Κ. (2019) *Η αρχή της μη ικανοποιήσεως της ασφαλιστέας αξιώσεως στο πεδίο του Ιδιωτικού Δικαίου*, Εκδόσεις Σάκκουλα (σελ. 443) «[...] αντίθετη εκδοχή θα επέφερε, όπως είναι εύλογο, τον κλονισμό της –περί τις εγγυητικές επιστολές– τραπεζικής συναλλακτικής πίστης και θα ανέτρεπε το σκοπό της καθιέρωσης του επιτυχημένου στη διεθνή αγορά αυτού του είδους και τύπου των τραπεζικών εγγυήσεων [...]

¹⁴¹ Σκαλίδη Χ. (2022) ΠΠρΑθ 3314/2020 - σχόλιο Αρμ. 5/2022 (σελ. 736)

¹⁴² Πίψου Α.-Μ. (2010) *Δικαστική μεσεγγύηση*, Εκδόσεις Σάκκουλα § 7 (σελ. 146) «[...] ούτε, άλλωστε ο πρωτοφειλέτης μπορεί πάντοτε να επαφίεται στην προθυμία της Τράπεζας να αποκρούσει την καταχρηστική δήλωση [...]

διαφωνίες σχετικά με τη βασική σχέση, υποστηρίζει η άποψη¹⁴³ αυτή, πρέπει να επιλύονται σε δεύτερο χρόνο, κατόπιν της καταβολής του συμφωνηθέντος χρηματικού ποσού από την τράπεζα, βάσει των διατάξεων περί αδικαιολόγητου πλουτισμού¹⁴⁴.

Οι θιασώτες της ως άνω άποψης αντιλαμβάνονται την φύση¹⁴⁵ της εγγυητικής επιστολής ως σύμβασης εντελώς αυτόνομης από τη βασική σχέση, ενώ, παράλληλα, σύμφωνα με την άποψη αυτή, κατά τη στάθμιση των συμφερόντων των μερών υπερσχύει τελικά το συμφέρον της τράπεζας και του δανειστή, και όχι εκείνο του οφειλέτη¹⁴⁶.

8.ε.Θεμελίωση της ένστασης καταχρηστικής κατάπτωσης εγγυητικής επιστολής

Δεδομένου πως, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, η εγγυητική επιστολή «σε πρώτη ζήτηση» δεν δεσμεύει την τράπεζα ανεξάρτητα από την αιτία, καταλήγουμε στο συμπέρασμα, παρά τα επιχειρήματα που αναλύθηκαν στο προηγούμενο κεφάλαιο, πως δεν επιτρέπεται η καταβολή του ποσού της εγγυητικής επιστολής όταν αυτό δεν δικαιολογείται από τον σκοπό της, ήτοι την εξασφάλιση της κύριας οφειλής¹⁴⁷. Η κρατούσα σήμερα άποψη σε θεωρία και νομολογία αναγνωρίζει την δυνατότητα αποτροπής της κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση»¹⁴⁸ υπό¹⁴⁹ ορισμένες¹⁵⁰ αυστηρά ελεγχόμενες προϋποθέσεις¹⁵¹.

Αρχικά πρέπει να επισημανθεί πως η απαγόρευση της καταχρηστικής άσκησης δικαιώματος αποτελεί θεμελιώδη αρχή του αστικού δικαίου, που διέπει την άσκηση όλων ανεξαιρέτως των ιδιωτικών δικαιωμάτων. Το άρθρο 281 ΑΚ έχει χαρακτήρα

---

¹⁴³ Σκαλίδη Χ. (2022) ΠΠρΑθ 3314/2020 - σχόλιο Αρμ. 5/2022 (σελ. 736) «[...]ο πρωτοφειλέτης, που θα πληρώσει με τη σειρά του στην εντολοδόχο τράπεζα, θα καλυφθεί αργότερα με την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 904 επ. του ΑΚ ή εκείνων από τη βασική σχέση αξίας που τον συνδέει με το δανειστή που εισέπραξε την εγγυητική επιστολή[...]»

¹⁴⁴ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 97)

¹⁴⁵ 5805/2004 ΠΠΡ ΑΘ (534359)(NOB 2005/1645)

¹⁴⁶ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 97)

¹⁴⁷ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 98)

¹⁴⁸ Nielsen Jens, *Ausgestaltung internationaler Bankgarantien unter dem Gesichtspunkt etwaigen Rechtsmissbrauchs*, ZHR 147 (1983), 145 επ.

¹⁴⁹ Horn Norbert, *Bürgschaften und Garantien zur Zahlung auf erstes Anfordern*, Neue Juristische Wochenschrift (NJW) 1980,2135 επ.

¹⁵⁰ Λιακόπουλος Θ., *Εγγυητική επιστολή με ρήτρα πληρωμής «σε πρώτη ζήτηση» και κατάχρηση δικαιώματος*, ΝοΒ 35 (1987), 283 επ.

¹⁵¹ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 98)

κανόνα δημόσιας τάξης¹⁵², καθώς εμπεριέχει κεντρικές αξιολογικές σταθμίσεις της έννομης τάξης μας και, συνεπώς, δεν μπορεί να παραμερισθεί εκ των προτέρων από την ιδιωτική βούληση¹⁵³. Τα δικαιώματα που πηγάζουν από την εγγυητική επιστολή «σε πρώτη ζήτηση» δεν αποτελούν εξαίρεση.

Το ίδιο φαινόμενο παρατηρείται και στο πεδίο των αξιογράφων, όπως η συναλλαγματική και η επιταγή, κατ' άρθρο 17 του Ν. 5325/1932 «Περί συναλλαγματικής και γραμματίου εις διαταγήν» και κατ' άρθρο 22 του Ν. 5960/1933 «Περί επιταγής». Οι ως άνω διατάξεις επιτρέπουν στον οφειλέτη της συναλλαγματικής και της επιταγής, κατ' εξαίρεση από τον κανόνα του απροβλήτου των ενστάσεων, να προτείνει στον κομιστή ενστάσεις από την προσωπική τους σχέση με προηγούμενους υπογράφεις «*εάν ο κομιστής κατά την κτήσιν της συναλλαγματικής (ή της επιταγής) ενήργησεν εν γνώσει προς βλάβην του οφειλέτου*». Οι διατάξεις αυτές αποτελούν εκδήλωση της γενικής αρχής του δικαίου και επιβάλλουν την καλόπιστη άσκηση κάθε δικαιώματος, ακόμα και επί αναιτιωδών αξιογράφων, όπως η συναλλαγματική και η επιταγή. Γεγονός που αποτελεί ένα ακόμα επιχείρημα για την εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 281 ΑΚ κατά την άσκηση του δικαιώματος του δικαιούχου για κατάπτωση και πληρωμή της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση»¹⁵⁴.

Κατά μια άποψη¹⁵⁵ η ένσταση περί καταχρηστικής άσκησης του δικαιώματος του δικαιούχου περί κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής ανήκει στην κατηγορία των ενστάσεων από το περιεχόμενο της σύμβασης της εγγυητικής επιστολής, με τον τρόπο αυτό παρακάμπτεται και το εμπόδιο του αυτόνομου χαρακτήρα της¹⁵⁶.

8.στ. Προϋποθέσεις εφαρμογής των άρθρων 281 και 288 ΑΚ στην εγγυητική επιστολή

Προς αποφυγή του κινδύνου της αδικαιολόγητης προσβολής των οικονομικών σκοπιμοτήτων που εξυπηρετεί η εγγυητική επιστολή «σε πρώτη ζήτηση» ως εργαλείο,

---

¹⁵² Γεωργιάδης Απ.-Σταθόπουλος Μ., Αστικός Κώδικας, κατ' άρθρο ερμηνεία, 1978, (άρθρα 281 επ.)

¹⁵³ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 100)

¹⁵⁴ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 100)

¹⁵⁵ Γεωργίου Κ. (2019) *Η αρχή της μη ικανοποίησης της ασφαλιστέας αξιόσεως στο πεδίο του Ιδιωτικού Δικαίου*, Εκδόσεις Σάκκουλα (σελ. 444) «[...] η ένσταση εκ της ΑΚ 281 ανήκει στις ενστάσεις από το περιεχόμενο της υποσχέσεως πληρωμής (εγγυητικής επιστολής)[...]»

¹⁵⁶ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 101)

η αποτροπή της κατάπτωσής της με εφαρμογή της γενικής ρήτρας του άρθρου 281 ΑΚ αποτελεί την εξαίρεση στον κανόνα της απρόσκοπτης λειτουργίας της και της άνευ ενστάσεων¹⁵⁷ και αντιρρήσεων άμεσης καταβολής του εγγυημένου ποσού με μόνη τη δήλωση του δανειστή¹⁵⁸.

Περαιτέρω, όπως και οι λοιπές γενικές ρήτρες ¹⁵⁹του Αστικού μας Κώδικα, έτσι και η διάταξη του άρθρου 281 χρησιμοποιείται για την εξισορρόπηση αντικρουόμενων συμφερόντων¹⁶⁰ υπό την συγκεκριμενοποίηση του περιεχομένου της από τον δικαστή σε κάθε περίπτωση. Στο έργο του αυτό ο δικαστής κάνει χρήση αξιολογικών κριτηρίων με μεταβλητό περιεχόμενο προσαρμοζόμενος στις ανάγκες της εκάστοτε περίπτωσης¹⁶¹. Έτσι, οι ειδικότερες επικρατούσες συνθήκες λαμβάνονται υπόψη από τον δικαστή κατά την αξιολόγηση της καταχρηστικής ή μη συμπεριφοράς του δικαιούχου της εγγυητικής κατά την κατάπτωσή της. Συγκεκριμένα, λαμβάνονται υπόψη το είδος της εγγυητικής, ο υπό εξασφάλιση κίνδυνος, οι σχέσεις μεταξύ των μερών, αλλά και τα ήθη και έθιμα των συναλλαγών¹⁶².

Ως γνωστόν, κατάχρηση υπάρχει (κατ' άρθρο 281 ΑΚ), όταν η άσκηση του δικαιώματος υπερβαίνει προφανώς τα όρια που επιβάλλουν η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή ο κοινωνικός ή οικονομικός σκοπός του δικαιώματος.

8.ζ. Καλή πίστη

Όταν κάνουμε λόγο για την έννοια της καλής πίστης στο δίκαιο πρόκειται περί της αντικειμενικής ή συναλλακτικής καλής πίστης, δηλαδή την απαιτούμενη στις συναλλαγές εντιμότητα και αξιοπιστία¹⁶³ ανάμεσα στα συναλλασσόμενα μέρη. Η καλή πίστη αποτελεί, δηλαδή, κριτήριο συμπεριφοράς. Απαιτεί συνεπή συμπεριφορά και αμοιβαία εμπιστοσύνη¹⁶⁴ στις συναλλακτικές σχέσεις.

---

¹⁵⁷ 2595/2012 ΠΠΡ ΑΘ (748682)(Α` ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

¹⁵⁸ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 102)

¹⁵⁹ Λαδάς Π., Η αιτία των συμβάσεων για προσωπική ασφάλεια και κατάχρηση δικαιώματος του δανειστή (το παράδειγμα της τραπεζικής εγγυητικής επιστολής), Αφιέρωμα εις Κ. Βαβούσκον, Τιμητικός Τόμος Βαβούσκου Β', 1990, 263 επ.

¹⁶⁰ Γεωργιάδης Απ., Η νομολογιακή εφαρμογή του άρθρου 281 ΑΚ στο ενοχικό δίκαιο, Αρμ 1998, 525 επ.

¹⁶¹ 12172/2013 ΜΠΡ ΑΘ (625470)(ΧΡΙΑ 2013/732)

¹⁶² Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 105)

¹⁶³ 82/2014 ΠΠΡ ΑΘ (709186)(Α` ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

¹⁶⁴ Καράσης Μ., Η κατάχρηση θεσμού στο ιδιωτικό δίκαιο, στον Τόμ. Η μέχρι σήμερα νομολογιακή εφαρμογή της αρχής της απαγόρευσης της κατάχρησης άσκησης του δικαιώματος, Εταιρία Νομικών Β. Ελλάδος, 1998, σελ. 147 επ.

Στην περίπτωση που εξετάζουμε, ο δικαιούχος της εγγυητικής επιστολής συμπεριφέρεται κατά τρόπο αντίθετο στην καλή πίστη όταν, επωφελούμενος από τον όρο της εγγυητικής που αποκλείει στο τραπεζικό ίδρυμα την δυνατότητα προβολής ενστάσεων από τη βασική σχέση, ζητά την καταβολή του ποσού της εγγυητικής επιστολής, παρόλο που κατά τις συνθήκες της συγκεκριμένης περίπτωσης, δεν δικαιολογείται η άσκηση του δικαιώματος¹⁶⁵ του αυτού εκ της βασικής σχέσης. Ο δικαιούχος δεν μπορεί να ζητήσει κάτι πλέον των ασφαλιζόμενων συμβατικών του δικαιωμάτων, καθώς κατά στοιχειώδη κανόνα καλής πίστης στις ανταλλακτικές σχέσεις¹⁶⁶ «ουδείς λαμβάνει τι άνευ ανταλλάγματος»¹⁶⁷. Σε αντίθετη περίπτωση θα μιλούσαμε για αδικαιολόγητο πλουτισμό του δικαιούχου της εγγυητικής.

8.η.Χρηστά ήθη

Ακολούθως, την έννοια των χρηστών ηθών την αντιλαμβανόμαστε ως τις επιταγές της κρατούσας κοινωνικής ηθικής, η οποία γίνεται αποδεκτή σε ορισμένη εποχή, σε ορισμένο τόπο και από ορισμένο κύκλο προσώπων. Η μεθόδευση του δικαιούχου να χρησιμοποιήσει τα πλεονεκτήματα που του παρέχονται από τη λειτουργία της εγγυητικής επιστολής για να επιτύχει σκοπούς που δεν προστατεύονται από το δίκαιο έρχεται σε αντίθεση προς τα χρηστά ήθη. Με την εξειδίκευση των χρηστών ηθών δημιουργείται δίκαιο «επ' ευκαιρία και χάριν της κρινομένης σχέσεως».¹⁶⁸ Τέλος, η γενική ρήτρα των χρηστών ηθών έχει αρνητικό περιεχόμενο, ήτοι στοχεύει στη διάγνωση του ορίου πέραν του οποίου η κοινωνική ηθική αποδοκιμάζει μια ενέργεια¹⁶⁹.

Αντίθετα, η γενική ρήτρα της καλής πίστης έχει θετικό περιεχόμενο, ήτοι στοχεύει στην προσαρμογή των εφαρμοστέων διατάξεων στις συνθήκες της συγκεκριμένης περίπτωσης, γι' αυτό άλλωστε προϋποθέτει υφιστάμενη έννομη σχέση της οποίας το περιεχόμενο διαμορφώνει θετικά. Επιπλέον, η καλή πίστη αποτελεί ευρύτερο κριτήριο

¹⁶⁵ 1627/2003 ΜΠΡ ΘΕΣΣΑΛ (327543)(ΕΕΜΠΔ 2003/121)(Παρατηρήσεις Αντ. Ρούσσου στην ΕΕμπΔ)

¹⁶⁶ Γεωργακόπουλος Λ., Παρατηρήσεις στην Εισηγητού Πολ.Πρ.Αθ. από 8-9-1969 ΕΕμπΔ1970, 250 επ.

¹⁶⁷ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 108)

¹⁶⁸ Τέλλης Ν. *Σύμβαση εμπορικής αντιπροσωπείας κινητής τηλεφωνίας - Ενδεχόμενη αντίθεση στα χρηστά ήθη συμβατικού όρου περί επιστροφής μέρους της προμήθειας σε περίπτωση εικονικών ή αναζιόχρεων συνδρομητών* ΕπισκΕΔ 3/2006 (σελ. 637-668) «[...] κατά την εξειδίκευση μιας γενικής ρήτρας, όπως αυτής των χρηστών ηθών, δημιουργείται δίκαιο «επ' ευκαιρία και χάριν της κρινομένης σχέσεως». Γιατί ο δικαστής πρέπει να έχει την πεποίθηση ότι και σε άλλη περίπτωση θα διατύπωνε τον ίδιο κανόνα, εφόσον αυτή εμφανίζει κρίσιμη ομοιότητα με την κριθείσα [...]»

¹⁶⁹ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 108)

από τα χρηστά ήθη, έτσι η αντίθεση σ' αυτή να είναι πιο εύκολη από ό,τι στα χρηστά ήθη, που θέτουν τα ελάχιστα ανεκτά όρια της συμπεριφοράς¹⁷⁰. Αυτό ουσιαστικά σημαίνει πως εφόσον θεμελιώνεται η καταχρηστικότητα στην υπέρβαση των ορίων της καλής πίστης, δεν απαιτείται ο έλεγχος της υπέρβασης των ορίων που θέτουν τα χρηστά ήθη¹⁷¹.

8.Θ.Κοινωνικός και οικονομικός σκοπός του δικαιώματος

Ο κοινωνικός και οικονομικός σκοπός¹⁷² του δικαιώματος προκύπτει από την κοινωνική λειτουργία που εξυπηρετεί και τα οικονομικά συμφέροντα που επιδιώκει να ικανοποιήσει το συγκεκριμένο δικαίωμα κατά τις αντιλήψεις της έννομης τάξης¹⁷³. Ο οφειλέτης με την έκδοση της εγγυητικής επιστολής που καταπίπτει «σε πρώτη ζήτηση» επιδιώκει να εξασφαλίσει τον δικαιούχο της, ήτοι να διασφαλίσει την εύρυθμη λειτουργία της μεταξύ τους εμπορικής συναλλαγής. Υπέρβαση του οικονομικού σκοπού του δικαιώματος του δικαιούχου αποτελούν τυχόν ενέργειές του αντίθετες ή ξένες με την εξασφάλισή του. Ο εξασφαλιστικός σκοπός της εγγυητικής επιστολής με ρήτρα πληρωμής «σε πρώτη ζήτηση» στοχεύει στην αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων του δικαιούχου. Εν συνεχεία, όσον αφορά το κριτήριο του

---

¹⁷⁰ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 108)

¹⁷¹ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 108)

¹⁷² Ελευθεριάδης Ν. (2012) *Η προστασία των δανειστών κεφαλαιουχικής εταιρίας ως πρόβλημα ευθύνης των εταιρών* Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα - Θεσσαλονίκη (§ 7, σ. 175-177, υποσ. 467) «Για τον κίνδυνο υποκατάστασης της δογματικής του δικαίου από κοινωνιολογικές απόψεις κατά τη συγκεκριμενοποίηση των γενικών ρητρών, ιδίως με πλαίσιο εκφοράς τον «κοινωνικό και οικονομικό σκοπό του δικαιώματος», πρβλ. Βόγκλη, ΔΕΕ 2003, σ. 757 επ., 759.» ήτοι:

Βόγκλης Ελ. (2003) *Κίνδυνοι κατά τη συγκεκριμενοποίηση των γενικών ρητρών*, ΔΕΕ 7/2003, (σελ. 757 επ., 759) «Η σοβαρότερη κατηγορία που μπορεί να απευθύνει κανείς σε έναν ερμηνευτή του δικαίου είναι ότι προσπαθεί να μεταφέρει την ιδεολογία του στο δίκαιο. [...] χρησιμοποιούνται οι αόριστες έννοιες προκειμένου να εισαγάγει ο ερμηνευτής τις δικές του απόψεις στο δίκαιο. Αποτελεί τη σοβαρότερη παραβίαση της αρχής που επιβάλλεται να διακρίνει κάθε νομική κρίση: της αμεροληψίας. [...] κίνδυνος ο ερμηνευτής να επιλέγει ποιος συναλλασσόμενος είναι πιο αδύναμος και να προσπαθεί να τον προστατέψει μέσω του δικαίου. [...] ο κίνδυνος να εισαγάγει ο ερμηνευτής «κοινωνιολογικά στοιχεία» στην ερμηνεία του δικαίου. Είναι βέβαιο ότι κοινωνιολογικές απόψεις λαμβάνονται υπόψη κατά τη συγκεκριμενοποίηση γενικών ρητρών, αλλά δεν μπορούν να υποκαταστήσουν την δογματική του δικαίου πρέπει να ενταχθούν στο δικό της πλαίσιο. Χαρακτηριστικά παραδείγματα [...] οι γενικόλογες αναφορές στον «κοινωνικό και οικονομικό σκοπό» ενός δικαιώματος [...]»

¹⁷³ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 108)

κοινωνικού σκοπού του δικαιώματος υφίσταται αμφισβήτηση ως προς την αξία της διάκρισης μεταξύ κοινωνικού και οικονομικού σκοπού¹⁷⁴.

Ως εκ τούτου, αντίθεση στον κοινωνικό και οικονομικό σκοπό του δικαιώματος αποτελεί, ταυτοχρόνως, και αντίθεση στην καλή πίστη, η οποία επιβάλλει την εξισορρόπηση των συμφερόντων των μερών¹⁷⁵.

8.1. Το προφανές

Μέσω της προϋπόθεσης του προφανούς της διάταξης του άρθρου 281 ΑΚ η ένσταση της καταχρηστικότητας αποκτά εξαιρετικό χαρακτήρα και αναγνωρίζεται μονάχα σε ακραίες περιπτώσεις και υπό αυστηρές προϋποθέσεις. Το προφανές αποτελεί ασφαλές κριτήριο, ώστε να μην θίγεται ο αυτόνομος χαρακτήρας¹⁷⁶ της εγγυητικής επιστολής και να μην απαιτείται να υπεισέρχονται οι τράπεζες στις εσωτερικές σχέσεις των μερών¹⁷⁷. Με τον όρο αυτό αναφερόμαστε τόσο στην βαρύτητα της καταχρηστικότητας, όσο και στο ευαλόδεικτο (άμεση και εύκολη απόδειξη) και εμφανές της (για τον καθένα)¹⁷⁸. Σε περίπτωση αμφιβολίας για τον καταχρηστικό χαρακτήρα του αιτήματος της κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής, η τράπεζα οφείλει να καταβάλει το συμφωνηθέν ποσό της εγγυητικής στον δικαιούχο¹⁷⁹. Ακόμα, δεν αρκεί για την καταχρηστικότητα του αιτήματος κατάπτωσης του δικαιούχου η κύρια οφειλή να είναι άκυρη ή ακυρώσιμη ή να υπάρχουν αντιρρήσεις από τη σχέση αξίας, εφόσον αυτές δεν είναι απόλυτα εκκαθαρισμένες.

Τα ως άνω αναλυόμενα κριτήρια εκτιμώνται αντικειμενικά. Η αποδοκιμασία της καταχρηστικής άσκησης δικαιώματος από πλευράς του δικαιούχου της εγγυητικής επιστολής αποδοκιμάζεται από το δίκαιο και αποτελεί πράξη παράνομη, ανεξάρτητα από την υποκειμενική στάση του δικαιούχου.

---

¹⁷⁴ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 109)

¹⁷⁵ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 110)

¹⁷⁶ Αλλάπαντας Αντ., Η καταχρηστική άσκηση δικαιώματος στην εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση και στην αμετάκλητη ενέγγυα πίστωση ΑρχΝ 2000, 605 επ.

¹⁷⁷ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 110)

¹⁷⁸ Ελευθεριάδης Ν., *Καταχρηστική κατάπτωση τραπεζικής εγγυητικής επιστολής και προσωρινή δικαστική προστασία*, 2002. Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη (σελ. 39 επ. και 54)

¹⁷⁹ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 112)

9.Απάτη

Η περίπτωση της απάτης στο πλαίσιο του θεσμού της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση» αντιμετωπίζεται, είτε ως άλλη μια περίπτωση¹⁸⁰ που η τράπεζα μπορεί να αρνηθεί να καταβάλει το συμφωνηθέν ποσό στον δικαιούχο¹⁸¹ (είναι βέβαια δυσχερής η διάκριση ανάμεσα στις περιπτώσεις της απάτης και εκείνες της καταχρηστικής άσκησης του αιτήματος καταβολής), είτε ως ειδικότερη μορφή κατάχρησης¹⁸² δικαιώματος κατ' άρθρο 281 ΑΚ. Κατά τη δεύτερη περίπτωση, η εξαίρεση της περίπτωσης της απάτης από την αρχή της αυτονομίας της εγγυητικής απορρέει από ειδικότερες διατάξεις του ισχύοντος δικαίου, δεν έχει, όμως, αναχθεί σε γενική αρχή του δικαίου με τη μορφή γενικής ρήτρας. Επιπλέον, η διαπίστωση περίπτωσης απάτης (με τον σκοπό της κάμψης της αρχής της αυτονομίας) προϋποθέτει τη διάγνωση υποκειμενικών στοιχείων στο πρόσωπο του δικαιούχου. Είναι, επομένως, κρίσιμη η δόλια συμπεριφορά¹⁸³ του αντισυμβαλλομένου¹⁸⁴. Κατά την ορθότερη άποψη, η απάτη συνιστά περίπτωση καταχρηστικής κατάπτωσης και δεν μπορεί να εξαρτηθεί από την υπαιτιότητα ή μη του δικαιούχου της εγγυητικής, η οποία αποκτά σημασία στο πλαίσιο της διεκδίκησης αποζημίωσης από τον οφειλέτη ή την τράπεζα¹⁸⁵.

---

¹⁸⁰ Χρυσάνθης Χ. (1996) ΜΠρΒολ 845/1993 - σχόλιο Επισκόπηση Εμπορικού Δικαίου 3/1996 (σελ. 708 επ.) «[...] μερίδα της επιστήμης και της νομολογίας φαίνεται να αντιμετωπίζει επιφυλακτικότερα την κάμψη της αυτονομίας με βάση την καλή πίστη και τα χρηστά ήθη, ακριβώς λόγω της έλλειψης ικανοποιητικών κριτηρίων εξειδίκευσης κι εφαρμογής των γενικών ρητρών. Κατά την άποψη αυτήν, η αρχή της αυτονομίας κάμπτεται μόνο όταν συντρέχει κάποια από τις διεθνώς κι εθιμικώς αναγνωρισμένες (κατά νομολογιακή διάπλαση του δικαίου) εξαιρέσεις της, δηλαδή σε περίπτωση απάτης [...]»

¹⁸¹ Χρυσάνθης Χ. (1996) ΜΠρΒολ 845/1993 - σχόλιο Επισκόπηση Εμπορικού Δικαίου 3/1996 (σελ. 708 επ.) Υποσ. 6 :«[...]Η απάτη εν προκειμένω νοείται ευρύτερα απ' ό,τι στην ΠΚ 386 και μπορεί να έχει είτε την έννοια ότι ο λόγος καταπτώσεως που επικαλείται ο δικαιούχος είναι προφανώς αναληθής, είτε την έννοια ότι η ίδια η δήλωση κατάπτωσης (αν δεν απαιτείται η αναφορά κάποιου ειδικού λόγου) έρχεται σε προφανή αντίθεση με το γεγονός της καθόλα καλής εκπλήρωσης των συμβατικών υποχρεώσεων από την υποκείμενη βασική σχέση.[...]»

¹⁸² Ελευθεριάδης Ν. (2002) *Καταχρηστική κατάπτωση τραπεζικής εγγυητικής επιστολής και προσωρινή δικαστική προστασία*, Εκδόσεις Σάκκουλα § 3 (σελ. 43) «[...] Η απάτη συνιστά αναμφίβολα υποπερίπτωση καταχρηστικής κατάπτωσης.[...]»

¹⁸³ Χρυσάνθης Χ. (1996) ΜΠρΒολ 845/1993 - σχόλιο Επισκόπηση Εμπορικού Δικαίου 3/1996 (σελ. 708 επ.) Υποσ. 6 : «[...] Απάτη στην προκειμένη περίπτωση πρέπει να συντρέχει στο πρόσωπο του δικαιούχου της εγγυητικής επιστολής. [...]»

¹⁸⁴ Χατζήσεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 117)

¹⁸⁵ Ελευθεριάδης Ν. (2002) *Καταχρηστική κατάπτωση τραπεζικής εγγυητικής επιστολής και προσωρινή δικαστική προστασία*, Εκδόσεις Σάκκουλα § 3 (σελ. 44) «[...] η επέλευση της έννομης συνέπειας της κατάχρησης δεν μπορεί να εξαρτηθεί από υπαιτιότητα του δανειστή – λήπτη, η οποία έτσι μόνο για τη θεμελίωση ενδεχομένων ειδικότερων αξιώσεων αποζημίωσης (του πρωτοφειλέτη ή, υπό περιστάσεις, της τράπεζας) αποκτά σημασία.[...]»

10. Δικονομική φύση της ένστασης καταχρηστικότητας

Αναφορικά τώρα με ένα ζήτημα δικονομικής φύσης, η νομική φύση της ένστασης του άρθρου 281 ΑΚ περί καταχρηστικής άσκησης δικαιώματος της τράπεζας έναντι του δικαιούχου της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση» έχει προκαλέσει διχογνωμία¹⁸⁶ στη νομολογία¹⁸⁷ και τη¹⁸⁸ θεωρία¹⁸⁹. Κατά την κρατούσα, όμως, άποψη στη νομολογία, η ένσταση του άρθρου 281 ΑΚ θεωρείται γνήσια και όχι καταχρηστική¹⁹⁰. Για την περαιτέρω δογματική της κατηγοριοποίηση διατυπώθηκαν οι απόψεις πως πρόκειται για ένσταση από το περιεχόμενο¹⁹¹ σύμβασης¹⁹² της εγγυητικής και πως

---

¹⁸⁶ Κατηφόρης Ν. (2020) *Εξουσίες του δικαστηρίου και των διαδίκων στην πολιτική δίκη* (σελ.184) «[...] στο πλαίσιο της αρχικής διατύπωσης του άρθρου 269 ΚΠολΔ, ο προβληματισμός σχετικά με τη φύση της ενστάσεως του άρθρου 281 ΑΚ ως γνήσιας ή καταχρηστικής είχε διχάσει τόσο τη νομολογία όσο και τη θεωρία. Τελικώς η νομολογία παγιώθηκε [...] υπ' αριθ. 472/1983 αποφάσεως της Ολομέλειας του Αρείου Πάγου [...] Η λύση αυτή της εμπτόσεως της ενστάσεως του άρθρου 281 ΑΚ στην κατηγορία των γνήσιων ενστάσεων αποδοκιμάστηκε στη θεωρία. [...] Κατά την τροποποίηση του άρθρου 269 παρ. 2 περ. α' ΚΠολΔ [...] κατά την ορθότερη άποψη [...] πρόκειται για πρόκειται για γνήσια αυτοτελή ένσταση [...]»

¹⁸⁷ Ελευθεριάδης Ν. (2002) *Καταχρηστική κατάπτωση τραπεζικής εγγυητικής επιστολής και προσωρινή δικαστική προστασία*, Εκδόσεις Σάκκουλα § 3 (σελ. 39 επ.) «[...] Η δογματική ένταξη της ένστασης καταχρηστικής κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής αμφισβητείται. [...]»

¹⁸⁸ Λαδάς Π. (1990) *Η αιτία των συμβάσεων για προσωπική ασφάλεια και κατάχρηση δικαιώματος του δανειστή (το παράδειγμα της τραπεζικής εγγυητικής επιστολής)* Αφιέρωμα Βαβούσκου Β' (σελ. 263) (300/1), κατά τον οποίο η ένσταση καταχρηστικής άσκησης δικαιώματος είναι καταχρηστική και όχι γνήσια

¹⁸⁹ Κ. Κεραμεύς, ό.π., § 88, σελ. 238 (και εκεί υποσ. 9), Απ. Γεωργιάδης στον Α.Κ. Γεωργιάδη-Σταθόπουλου, άρθρ. 281 αρ. 33, ο ίδιος, Γεν. Αρχ.3, § 23 Π 7 αρ. 32, σελ. 277. Όπως παραπέμπονται από Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 117)

¹⁹⁰ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 118)

¹⁹¹ Χαμηλοθώρης Ι. (2014) Σημείωση Ελληνική Δικαιοσύνη 5/2014 ΑΠ 1651/2013 Α1 Τμ. (σελ. 1368 επ.) «[...] Παρά την παραίτηση της τράπεζας από τις μη προσωποπαγείς ενστάσεις του πρωτοφειλέτη δεν επέρχεται αποστέρηση αυτής από την προστασία των διατάξεων των άρθρ. 281 και 288 ΑΚ, στις οποίες όμως μόνο κατ' εξαίρεση και κάτω από αυστηρές προϋποθέσεις μπορεί να καταφύγει προκειμένου να παρεμποδίσει την είσπραξη της εγγυητικής επιστολής, όπως στην περίπτωση που από έγγραφο προκύπτει κατά τρόπο αξιόπιστο και αναμφισβήτητο, ότι εξέλιπε οριστικά η αιτία χορήγησης της συγκεκριμένης εγγύησης ή όταν τούτο βεβαιώνεται δικαστικά, γιατί σε μια τέτοια περίπτωση δεν δικαιολογείται, ούτε από το σκοπό της εγγυητικής επιστολής η ικανοποίηση του δικαιώματος του δανειστή. Η ένσταση αυτή απαράδεκτης άσκησης δικαιώματος (281 ΑΚ) ανήκει στις ενστάσεις από το περιεχόμενο της υπόσχεσης πληρωμής (εγγυητικής επιστολής), που παραδεκτά προβάλλονται κατά του δανειστή από την εγγυήτρια τράπεζα, αφού η τελευταία δεν έχει το δικαίωμα να προβάλλει ένσταση από τη βασική σχέση (ΕφΑθ 8188/2003 ΕλλΔνη 45. 851). [...]»

¹⁹² Γεωργίου Κ. (2019) *Η αρχή της μη ικανοποιήσεως της ασφαλιστέας αξιώσεως στο πεδίο του Ιδιωτικού Δικαίου*, Εκδόσεις Σάκκουλα (σελ. 444) «[...] η ένσταση εκ της ΑΚ 281 ανήκει στις ενστάσεις από το περιεχόμενο της υποσχέσεως πληρωμής (εγγυητικής επιστολής) [...]»

πρόκειται για ένσταση κύρους της αξίωσης¹⁹³ του δικαιούχου για την καταβολή του χρηματικού ποσού με τη δήλωση της κατάπτωσης της εγγυητικής¹⁹⁴.

11. Περιπτώσιολογία

Το εμφανές της καταχρηστικότητας της κατάπτωσης της εγγυητικής συντρέχει όταν η ασφαλιζόμενη απαίτηση κατά του οφειλέτη έχει ήδη αναγνωριστεί από δικαστήριο ως ανύπαρκτη¹⁹⁵ ή η κατάπτωση ζητείται υπό καθεστώς πολιτικής αντεκδίκησης. Ακόμα, η ένσταση καταχρηστικότητας δεν μπορεί να στηριχθεί σε αμφισβητούμενα πραγματικά και νομικά ζητήματα, τα οποία θα πρέπει να επιλύονται στο στάδιο μετά την ικανοποίηση του δικαιούχου, στο πλαίσιο τυχόν αξιώσεων αδικαιολόγητου πλουτισμού. Το ίδιο ισχύει και στις περιπτώσεις αβεβαιότητας για νομικά ζητήματα, όπως για το κατά πόσο στη συγκεκριμένη περίπτωση συντρέχουν στη βασική σχέση οι προϋποθέσεις της αναστροφής, της υπαναχώρησης, αποζημίωσης, συμψηφισμού¹⁹⁶. Η ύπαρξη εκκρεμοδικίας για τη βασική σχέση δεν θεωρείται ικανή να θεμελιώσει την ένσταση καταχρηστικής άσκησης του δικαιώματος του δικαιούχου, ενώ είναι ανεπαρκής ο ισχυρισμός του οφειλέτη ότι δεν συντρέχει περίπτωση κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής ή περί ελαττωμάτων ή ενστάσεων από τη βασική σχέση¹⁹⁷.

---

¹⁹³ Ελευθεριάδης Ν. (2002) *Καταχρηστική κατάπτωση τραπεζικής εγγυητικής επιστολής και προσωρινή δικαστική προστασία*, Εκδόσεις Σάκκουλα § 3 (σελ. 39 - 40) «[...] απαντάται η άποψη ότι πρόκειται για ένσταση από το περιεχόμενο της σύμβασης. Η θέση αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή, διότι στην κατηγορία αυτή εμπίπτουν μόνο οι ενστάσεις που προκύπτουν από το ίδιο το κείμενο της επιστολής. Και η παραδοχή ωστόσο ότι πρόκειται για ένσταση κύρους δεν φαίνεται πειστική, αν και διευκρινίζεται ότι αυτή αφορά όχι το κύρος της εγγυητικής επιστολής, δηλαδή τελικά της υπόσχεσης της τράπεζας, αλλά το κύρος της αξίωσης του λήπτη για καταβολή του ποσού, που γεννάται με τη δήλωση κατάπτωσης: Ωστόσο είναι μάλλον αδιαμφισβήτητο ότι η καταχρηστική άσκηση δικαιώματος δεν επιφέρει την απώλεια ή απόσβεσή του. Πειστικότερα υποστηρίζεται ότι η ένσταση κατάχρησης δικαιώματος είναι «άμεση» ένσταση, υπό την έννοια ότι στρέφεται κατά της ίδιας της εκ μέρους του λήπτη άσκησης της αξίωσης από την επιστολή.[...]»

¹⁹⁴ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 120)

¹⁹⁵ Θεμελή Χ. (2004) *Η αυτονομία της ενέγγυας πίστωσης υπό αμφισβήτηση*: Αρμ 3/2004 (σελ. 338-347 & υποσ. 33) Αντιστοίχως στην ενέγγυα πίστωση « [...] Με άλλα λόγια, η επίκληση από την τράπεζα της ένστασης της καταχρηστικής άσκησης του δικαιώματος του δικαιούχου είναι δυνατή αλλά ως εξαιρετική διόρθωση μόνο σε περίπτωση που η ακυρότητα ή ανυπαρξία της αιτίας (βασικής σχέσης) έχει αναγνωρισθεί με τελεσίδικη δικαστική απόφαση ή προκύπτει από ομολογία του ίδιου του δανειστή-δικαιούχου ή από δημόσια ή ιδιωτικά έγγραφα, τα οποία υπογράφονται από το δικαιούχο και από τα οποία προκύπτει η εν λόγω ανυπαρξία [...] Υποσημείωση 33: «Rodiere/Rives-Lange, ό.π., σ.441, Canaris, ό.π., σ. 794, Βελέντζας, «Τραπεζική ενέγγυα πίστωση», σ. 35 και «Τραπεζική διαμεσολάβηση προς εξασφάλιση απαιτήσεων», σ. 103, Αντωνόπουλος, ό.π., σ. 255, ΕφΑΘ 6953/1995 ΝοΒ 44(1996)656.»

¹⁹⁶ Κριμπάς Δημ., *Η εγγύησης εις τας εμπορικές συναλλαγάς (αι εγγυητικά επιστολαί των τραπεζών)*, Αθήναι 1956 (σελ. 91-92)

¹⁹⁷ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 122)

12. Κατάπτωση συνέπεια ανωτέρας βίας

Στις συναλλαγές είναι πιθανή η επέλευση αντικειμενικά απροσδόκητων γεγονότων¹⁹⁸, που τα μέρη δεν πρόβλεψαν κατά την κατάρτιση της εγγυητικής επιστολής, αλλά τα γεγονότα αυτά δύνανται να επηρεάζουν καθοριστικά την δυνατότητα εκτέλεσης των ενοχικών υποχρεώσεων που τα μέρη έχουν αναλάβει σύμφωνα με τη βασική τους σχέση¹⁹⁹.

Το ζήτημα που προκύπτει είναι το εξής. Είναι το αίτημα του δικαιούχου κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής καταχρηστικό όταν, εξαιτίας των γεγονότων αυτών, ο οφειλέτης αδυνατεί να ανταποκριθεί στις αναληφθείσες από την σύμβαση υποχρεώσεις; Διαφορετικά, ενεργεί καταχρηστικά ο δικαιούχος της εγγυητικής επιστολής επιδιώκοντας την είσπραξη του ποσού της εγγυητικής επιστολής, ενώ το πλαίσιο της σχέσης του με τον οφειλέτη επαναδιαμορφώθηκε πλήρως λόγω της επέλευσης γεγονότος ανώτερης βίας; Στα ερωτήματα αυτά οφείλουμε να απαντήσουμε θετικά²⁰⁰, καθώς ο δικαιούχος της εγγυητικής επιστολής ενεργώντας καθ' υπέρβαση των ορίων της καλής πίστης και του οικονομικού σκοπού του δικαιώματος είσπραξης του συμφωνηθέντος ποσού, προσπαθεί ουσιαστικά να αποκομίσει μεγαλύτερα ωφελήματα από εκείνα που προσφέρει η λειτουργία και ο οικονομικός σκοπός της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση»²⁰¹.

Από την άλλη πλευρά, πρέπει να επισημανθεί πως η κάλυψη τέτοιων γεγονότων αποτελεί συχνά κίνητρο για τους συναλλασσόμενους, οι οποίοι επιλέγουν ως εργαλείο εξασφάλισης²⁰² τις εγγυητικές επιστολές «σε πρώτη ζήτηση»²⁰³.

¹⁹⁸ Σταθόπουλος Μ. (2018) *Γενικό Ενοχικό Δίκαιο*, 5η έκδ., Εκδόσεις Σάκκουλα § 6 (σελ. 371) «[...]ο όρος ανωτέρα βία (*vis major*), περιλαμβάνει βασικά τις ακραίες περιπτώσεις εκείνων των περιστατικών που είναι για τις ανθρώπινες δυνάμεις αδύνατο να αποτραπούν ή τουλάχιστον δυσκολότερο [...]»

¹⁹⁹ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 127)

²⁰⁰ Σταθόπουλος Μ. (2018) *Γενικό Ενοχικό Δίκαιο*, 5η έκδ., Εκδόσεις Σάκκουλα § 6 (σελ. 382) «[...] Ζήτημα ερμηνείας της σύμβασης είναι όχι μόνο να διαπιστωθεί αν τα μέρη ήθελαν επέκταση της ευθύνης και για περιστατικά ανωτέρας βίας [...], αλλά και να προσδιορισθεί, στην περίπτωση όπου προβλέφθηκε απαλλαγή του οφειλέτη για τέτοια περιστατικά, ποια είναι αυτά, επομένως και πόσο ευρεία είναι η έκταση της απαλλαγής.[...]»

²⁰¹ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 128)

²⁰² Καραγκουνίδης Α., *Ζητήματα ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου από την αυτοτέλεια της τραπεζικής εγγυητικής επιστολής*, ΕπισκΕΔ 2/2002 σελ. 387 «[...] αιτία της τραπεζικής εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση» είναι η εξασφάλιση του δανειστή για αλλότρια οφειλή, με άμεση είσπραξη του ποσού της, χωρίς εμπλοκή σε δικαστικές αμφισβητήσεις εκ μέρους του οφειλέτη [...]»

²⁰³ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 128)

Αναφορικά με τους κινδύνους τους οποίους μπορεί να προσδιοριστεί ότι καλύπτει η εγγυητική επιστολή δεν δημιουργούνται οι ως άνω αμφισβητήσεις. Ο προσδιορισμός των κινδύνων που καλύπτει μια εγγυητική επιστολή μπορεί να γίνει αφενός αρνητικά, αφετέρου θετικά. Δεδομένου, μάλιστα, πως δεν καλύπτουν όλα τα είδη της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση» τους ίδιους κινδύνους, είναι πιθανόν να μην καλύπτουν σε κάθε περίπτωση *a priori* τα γεγονότα ανώτερης βίας. Η εγγυητική επιστολή συμμετοχής εξασφαλίζει τον δικαιούχο απέναντι στην ενδεχόμενη αναξιοπιστία του οφειλέτη και στην άρνηση του να υπογράψει τη σύμβαση. Δεν καλύπτει, όμως, την εκτέλεση²⁰⁴ της σύμβασης και, ως εκ τούτου, δεν καλύπτει τα περιστατικά εκείνα που τυχόν θα την εμποδίσουν. Η εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης εξασφαλίζει ότι ο οφειλέτης θα εκτελέσει τη σύμβαση σε κάθε περίπτωση, ακόμα και αν λάβουν χώρα γεγονότα ανώτερης βίας, εφόσον τα γεγονότα αυτά δεν αποκλείουν την εκτέλεση του συνόλου της σύμβασης. Μια εγγυητική επιστολή γενικού περιεχομένου εξασφαλίζει από την περίπτωση επέλευσης γεγονότων ανώτερης βίας που εμποδίζουν την προσήκουσα ή και καθ' όλα εκτέλεση της βασικής σχέσης²⁰⁵.

Λόγω του εξασφαλιστικού²⁰⁶ χαρακτήρα της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση» η έκταση και ένταση της υποχρέωσης της τράπεζας επηρεάζεται από την έκταση και την ένταση της εξασφαλιζόμενης συμβατικής υποχρέωσης²⁰⁷.

13.Απρόοπτη μεταβολή των συνθηκών

Σε περίπτωση απρόοπτης μεταβολής των συνθηκών²⁰⁸, γεγονός που επηρεάζει τους όρους της βασικής σχέσης και, ακολούθως, της εγγυητικής επιστολής, η εγγυητική επιστολή θα πρέπει να αναπροσαρμοστεί στα νέα δεδομένα, δηλαδή να τροποποιηθεί

---

²⁰⁴ Καραγκουνίδης Απ., *Ζητήματα ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου από την αυτοτέλεια της τραπεζικής εγγυητικής επιστολής* (με αφορμή την Εφ. Θεσ. 104/2001), Επισκ ΕΔ Β/2002, σελ. 370 επ.

²⁰⁵ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 129)

²⁰⁶ Καραγκουνίδης Α., *Ζητήματα ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου από την αυτοτέλεια της τραπεζικής εγγυητικής επιστολής*, ΕπισκΕΔ 2/2002 σελ.375 «[...] Παρά λοιπόν τη εν γένει χειραφέτησή της από τη βασική σχέση, η τραπεζική εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση δεν πάει να έχει ως περιεχόμενο την εξασφάλιση του δανειστή για αλλότρια οφειλή.[...]»

²⁰⁷ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 129)

²⁰⁸ Φίλιος Π. (2011) *Ενοχικό δίκαιο - Γενικό μέρος*, 6η έκδ., Εκδόσεις Σάκκουλα § 269 (σελ. 486) «[...] Η έκτακτη και απρόβλεπτη μεταβολή των περιστατικών, στα οποία τα μέρη κυρίως στήριζαν την αμφοτεροβαρή σύμβαση, μπορεί να καταστήσει υπέρμετρα επαχθή την παροχή του οφειλέτη. [...]»

το περιεχόμενό της. Η μετατροπή αυτή υπάρχει περίπτωση να επηρεάσει την κατάπτωση και πληρωμή της εγγυητικής επιστολής, αποτρέποντάς την²⁰⁹.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί η τράπεζα οφείλει δίχως ενστάσεις και αντιρρήσεις²¹⁰ να καταβάλει το συμφωνηθέν ποσό της εγγυητικής επιστολή «σε πρώτη ζήτηση» στον δικαιούχο αμέσως μετά την υποβολή από πλευράς του του αιτήματος κατάπτωσης και πληρωμής της. Στην υποχρέωση, όμως, αυτή της τραπεζής υφίσταται εξαίρεση στις περιπτώσεις που λάβει γνώση κατά τρόπο αξιόπιστο ότι η αιτία για την οποία χορηγήθηκε η εγγυητική εξάλειψε οριστικά, ή όταν αυτό βεβαιωθεί δικαστικά²¹¹.

14.Άρθρα 173 και 200 ΑΚ

Όπως και για κάθε σύμβαση, για την εφαρμογή της εγγυητικής επιστολής είναι απαραίτητη η ερμηνεία της. Η προσαρμογή ή η λύση²¹² της σύμβασης της εγγυητικής επιστολής λόγω απρόοπτης μεταβολής των συνθηκών αποτελεί την έσχατη λύση για τον δικαστή και γενικότερα για τον ερμηνευτή και εφαρμοστή του δικαίου, ο οποίος, πριν προχωρήσει σ' αυτήν, πρέπει να εξαντλήσει κάθε δυνατότητα προσδιορισμού του περιεχομένου της σύμβασης δια της ερμηνείας της²¹³.

Αξίζει στο σημείο αυτό να επισημανθεί το εξής. Οι διατάξεις για την απρόοπτη μεταβολή των συνθηκών δεν εφαρμόζονται όταν τα μέρη προέβλεψαν ρητά και αντιμετώπισαν συμβατικά το ενδεχόμενο μεταβολής των συνθηκών²¹⁴. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζεται ό,τι έχει ρητά συμφωνηθεί. Επομένως, δεν περιορίζεται η ευθύνη της τράπεζας και δεν απαλλάσσεται από αυτήν, όταν επέρχονται οι δια της συμβάσεως εγγυητικής επιστολής ρητώς αναλαμβανόμενοι πιθανοί κίνδυνοι, καθώς, η μεταβολή δεν θα μπορούσε να χαρακτηριστεί απρόβλεπτη²¹⁵.

²⁰⁹ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 130)

²¹⁰ 104/2001 ΕΦ ΘΕΣΣΑΛ (299996)ΕΠΙΣΚΕΜΠΔ/2002 (473), ΕΤΡΑΕΧΡΔ/2002 (866)

²¹¹ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 131)

²¹² Φίλιος Π. (2011) *Ενοχικό δίκαιο - Γενικό μέρος*, 6η έκδ., Εκδόσεις Σάκκουλα § 269 (σελ. 486) «[...] το δικαστήριο [...] έχει την ακόλουθη εξουσία: μπορεί να αναγάγει την παροχή, κατά την κρίση του, στο μέτρο που αρμόζει ή και να λύσει τη σύμβαση [...]

²¹³ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 132)

²¹⁴ Φίλιος Π. (2011) *Ενοχικό δίκαιο - Γενικό μέρος*, 6η έκδ., Εκδόσεις Σάκκουλα § 269 (σελ. 488) «[...] Η ανάληψη από τον οφειλέτη, με συμβατικό όρο, του κινδύνου να επέλθει μελλοντικά συγκεκριμένη μεταβολή από συγκεκριμένο λόγο είναι έγκυρη. Στην περίπτωση αυτή παύει να είναι απρόβλεπτη η μεταβολή [...]

²¹⁵ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 133)

Οι διατάξεις των άρθρων 173 και 200 ΑΚ περιέχουν τους βασικούς κανόνες μεθόδου ερμηνείας, ενώ έχουν ιδιαίτερη σημασία για τον καταμερισμό των κινδύνων στην εγγυητική επιστολή «σε πρώτη ζήτηση». Σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές πρέπει οι σταθμιστικοί παράγοντες για τον καταλογισμό των συνεπειών να αναζητηθούν, καταρχήν, στα υποκειμενικά στοιχεία των συμβαλλόμενων, τα οποία, ωστόσο, πρέπει έπειτα να ελέγχονται με τα αντικειμενικά κριτήρια των αρχών της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών²¹⁶.

Βάσει της διάταξης του άρθρου 173 ΑΚ αναζητείται το αληθινό νόημα της δήλωσης βούλησης²¹⁷ του συναλασσόμενου χωρίς προσκόλληση στο γράμμα της δηλώσης, αλλά λαμβανομένου υπόψη, επιπλέον, και του πνεύματος της, όπως αυτό προκύπτει από το γλωσσικό περιβάλλον της δήλωσης. Λαμβάνονται υπόψη τόσο τα όσα συμφώνησαν τα μέρη όσο και όλα τα κρίσιμα για τη σύναψη της σύμβασης περιστατικά, ακόμη και αν αυτά προκύπτουν από στοιχεία εξωτερικά ως προς τη δήλωση βούλησης²¹⁸.

Με την αντικειμενική μέθοδο ερμηνείας της διάταξης του άρθρου 200 ΑΚ θα αναζητηθεί το «κανονιστικό» νόημα της δήλωσης βούλησης, αυτό δηλαδή που ο κάθε συμβαλλόμενος ως μέσος συνετός άνθρωπος²¹⁹, με βάση τις διαγνωστές κατά τον χρόνο της δήλωσης συνθήκες, μπορούσε και όφειλε να αντιληφθεί και να προβλέψει ότι, με τον ίδιο τρόπο θα γίνει αντιληπτό και από τους τρίτους. Για την *in concreto* συναγωγή του κανονιστικού νοήματος λαμβάνεται πάλι υπόψη το σύνολο των συνθηκών της συγκεκριμένης περίπτωσης, το γλωσσικό περιβάλλον, σύμφωνα με την καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη²²⁰.

Στην ερμηνεία των δικαιοπραξιών δεχόμαστε ότι, εάν συντρέχουν οι προϋποθέσεις για την ύπαρξη κενού στη δικαιοπρακτική ρύθμιση, τούτο θα πληρωθεί με αναγωγή στην υποθετική βούληση των μερών μέσω της συμπληρωτικής ερμηνείας. Η

---

²¹⁶ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 135)

²¹⁷ Σπυριδάκης Ι. (2022) *Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου*, 3η έκδ., Εκδόσεις Σάκκουλα (σελ. 988) «[...] Με τη διάταξη αυτή [173 ΑΚ] καθιερώνεται για την ερμηνεία της δηλώσεως της βουλήσεως η λεγόμενη «υποκειμενική ερμηνεία», με αναζήτηση της πραγματικής / αληθινής βουλήσεως του δηλούντος / δικαιοπρακτούντος. [...]»

²¹⁸ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 135)

²¹⁹ Σπυριδάκης Ι. (2022) *Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου*, 3η έκδ., Εκδόσεις Σάκκουλα (σελ. 991) «[...] Με τη διάταξη αυτή καθιερώνεται για την ερμηνεία των συμβάσεων η λεγόμενη αντικειμενική ερμηνεία με αναζήτηση και διαπίστωση του περιεχομένου της συμβάσεως, όπως αυτό γίνεται αντιληπτό από τον μέσο, έντιμο και εχέφρονα άνθρωπο. [...]»

²²⁰ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 136)

αναζήτηση της υποθετικής βούλησης γίνεται με βάση τα αντικειμενικά κριτήρια της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών κατά την διάταξη του άρθρου 200 ΑΚ, δεδομένου ότι η διάταξη αυτή θεωρείται ότι καταλαμβάνει και την συμπληρωτική ερμηνεία. Το ζήτημα της ερμηνείας της σύμβασης εγγυητικής επιστολής σταματά στην απλή (εξηγητική) ερμηνεία και δεν προχωρά σε θέματα αναζήτησης και πλήρωσης κενών, αφού η σύμβαση εγγυητικής επιστολής επιτάσσει πολύ αυστηρή και τυπική ερμηνευτική προσέγγιση²²¹.

Ο βασικότερος στόχος του εφαρμοστή του δικαίου είναι η εξομάλυνση των αντιτιθέμενων συμφερόντων και η εξεύρεση μιας κατά περίπτωση δίκαιης λύσης²²² σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες ερμηνείας των συμβάσεων. Μονάχα σε περίπτωση που αυτό είναι αδύνατο, ο εφαρμοστής του δικαίου θα προβεί στη λύση ή την αναπροσαρμογή της σύμβασης εγγυητικής επιστολής²²³.

Αν η απρόοπτη μεταβολή των συνθηκών επηρεάζει την εγγυητική επιστολή ως προς τα κύρια σημεία της, πιο εύκολη θα είναι η «συναινετική» τροποποίηση²²⁴ της εγγυητικής επιστολής. Και αυτό διότι όλα τα συμβαλλόμενα μέρη της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση» έχουν συμφέρον να λάβει χώρα, χωρίς προβλήματα, η εξασφαλισθείσα συναλλαγή.²²⁵

Στην εξαιρετική περίπτωση που δεν καλύπτεται το ζήτημα με κάποιον από τους αναφερθέντες τρόπους, η αναπροσαρμογή της σύμβασης εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση», επί απρόοπτης μεταβολής των συνθηκών, θα στηριχθεί στην επικρατέστερη θεωρία του δικαιοπρακτικού θεμελίου²²⁶ της σύμβασης.²²⁷

²²¹ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 137)

²²² Σταθόπουλος Μ. (2004) *Γενικό ενοχικό δίκαιο*, 4η έκδ., Εκδόσεις Σάκκουλα § 10 (σελ. 585-587, υποσ. 11) «[...] καλή πίστη (ΑΚ 288), η οποία επιβάλλει μια «δίκαιη» λύση [...]

²²³ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 137)

²²⁴ Σταθόπουλος Μ. (2018) *Γενικό Ενοχικό Δίκαιο*, 5η έκδ., Εκδόσεις Σάκκουλα (σελ. 1493-1494 και υποσ. 53) «[...] Υποστηρίζεται ότι, πριν προσφύγει ο θιγόμενος από την απρόοπτη μεταβολή συνθηκών συμβαλλόμενος στη δικαστική διάπλαση, θα πρέπει να επιχειρήσει να αναδιαπραγματευθεί εξωδίκως τους συμβατικούς όρους στο πλαίσιο ενός πνεύματος συνεργασίας· και ότι η υποχρέωση των μερών προς αναδιαπραγμάτευση «με σοβαρότητα, ειλικρίνεια και εντιμότητα και χωρίς παρελκυστική διάθεση» («ειδικό συνεργατικό καθήκον») βρίσκει *de lege lata* θεμελίωση στην ΑΚ 288. [...] Καραμπατζός, ό.π. (σημ. 4), σ. 471 επ., 486 επ., 494 (αρ. 623 επ., 639 επ., 650).»

²²⁵ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 138)

²²⁶ Σταθόπουλος Μ. (2018) *Γενικό Ενοχικό Δίκαιο*, 5η έκδ., Εκδόσεις Σάκκουλα (σελ. 1478 και υποσ. 17) «[...] η θεωρία αναπτύχθηκε στη Γερμανία στις αρχές του 20ού αιώνα (κυρίως από τον Oertmann), με νομοθετικό έρεισμα την § 242 γερμΑΚ (ΑΚ 288) [...] Oertmann, *Die Geschäftsgrundlage*, 1921. Βλ. και Larenz, *Geschäftsgrundlage und Vertragserfüllung*, 1951.»

²²⁷ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 140)

Κοινό δικαιοπρακτικό θεμέλιο της σύμβασης της εγγυητικής επιστολής είναι εκείνα τα περιστατικά στα οποία κυρίως στηρίχθηκαν οι συμβαλλόμενοι για τη σύναψη της σύμβασης. Δηλαδή «απρόοπτη μεταβολή των συνθηκών» της σύμβασης εγγυητικής επιστολής μπορούν να θεωρηθούν τα νέα περιστατικά που αποτέλεσαν για τα μέρη κοινό δικαιοπρακτικό θεμέλιο της σύμβασης²²⁸.

Το κριτήριο είναι, καταρχήν, υποκειμενικό, αντικειμενικοποιείται, όμως, από το γεγονός ότι η στήριξη στα περιστατικά πρέπει να είναι κοινή και για τα δύο μέρη και σύμφωνα με τα κριτήρια της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών²²⁹. Κρίσιμα μπορούν να θεωρηθούν μόνο εκείνα τα περιστατικά, που αντικειμενικά, σύμφωνα με τα ως άνω κριτήρια και ενόψει του σκοπού της σύμβασης, μπορεί να θεωρηθούν σημαντικά για τη συγκεκριμένη σύμβαση, ήτοι απαιτείται τόσο η υποκειμενική σπουδαιότητα των περιστατικών (κοινό θεμέλιο της σύμβασης), όσο και η αντικειμενική (σύμφωνα με την καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη).²³⁰

Στη σύμβαση εγγυητικής επιστολής πρόβλημα αποτελεί ο προσδιορισμός των ορίων της ευθύνης της τράπεζας, δηλαδή καταλογισμού του εμφανισθέντος κινδύνου και καταμερισμού των συνεπειών μεταξύ των συμβαλλόμενων. Κρίσιμα περιστατικά του χρόνου σύναψης της σύμβασης θα είναι, συνήθως, ο τιμάρθμος (νομισματική σταθερότητα), η νομοθετική σταθερότητα, η ασφάλεια της χώρας, η κατάσταση της αγοράς κατά την κατάρτιση της σύμβασης. Η μεταβολή των περιστατικών, τα οποία μπορεί να είναι διάφορης φύσης, φυσικά, πολιτικά, κοινωνικά ή οικονομικά, πρέπει να οφείλεται σε λόγους έκτακτους και απρόβλεπτους. Τα περιστατικά αυτά δεν χρειάζεται να μπορούν να θεωρηθούν και σαν γεγονότα ανώτερης βίας.

Έκτακτοι λόγοι είναι εκείνοι, οι οποίοι δεν επέρχονται, συνήθως, κατά την κανονική πορεία των πραγμάτων, αλλά προκαλούνται από ασυνήθιστα γεγονότα (φυσικά,

---

²²⁸ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 136)

²²⁹ Σταθόπουλος Μ. (2018) *Γενικό Ενοχικό Δίκαιο*, 5η έκδ., Εκδόσεις Σάκκουλα (σελ. 1478) «[...] Μειονέκτημα της θεωρίας αυτής είναι η υποκειμενικότητα του κριτηρίου, το οποίο προβάλλει. Γίνονται πάντως προσπάθειες αντικειμενικοποίησής του με αναφορά στην καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη. [...]»

²³⁰ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 136)

πολιτικά, κοινωνικά, οικονομικά), όπως πόλεμοι, επαναστάσεις, μεγάλη υποτίμηση²³¹ του νομίσματος²³².

Απρόβλεπτα είναι τα γεγονότα, τα οποία, κατά το χρόνο σύναψης της σύμβασης δεν μπορούσε κανείς να προβλέψει ή να υπολογίσει την επέλευση τους.

Αντίθετα, έχει κριθεί νομολογιακά ότι δεν εμπίπτουν στην έννοια των έκτακτων και απρόβλεπτων γεγονότων οι συνήθεις διακυμάνσεις στις τιμές των αγαθών και υπηρεσιών και η απλή υποτίμηση του νομίσματος. Ως κριτήρια των αξιολογικών κρίσεων του δικαστή θα πρέπει να εκληφθούν μεταξύ άλλων, ο καταμερισμός των κινδύνων, το απρόβλεπτο και μη εξουσιάζσιμο του κινδύνου, η υπάρχουσα εμπιστοσύνη²³³ μεταξύ των μερών, το είδος της εγγυητικής επιστολής, το είδος της επελθούσας μεταβολής των συνθηκών. Για τις συνέπειες της απρόοπτης μεταβολής των συνθηκών πρέπει κατά αναλογική εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 388 ΑΚ, σε συνδυασμό με εκείνη της 288 ΑΚ, να γίνει δεκτή η δικαστική αναπροσαρμογή ή λύση της σύμβασης. Η αναπροσαρμογή της σύμβασης, εφόσον είναι δυνατή, προηγείται της λύσης της²³⁴.

15.Υποτίμηση του νομίσματος

Σύμφωνα με τη θεωρία της ονομαστικής αξίας του νομίσματος (nominalismus, νομιναλιστική αρχή), το νόμισμα κατά την καταβολή χρηματικών οφειλών λαμβάνεται στην ονομαστική του αξία και δεν επιτρέπεται αναπροσαρμογή της χρηματικής οφειλής ανάλογα με τον επελθόντα στο μεταξύ πληθωρισμό²³⁵. Ο οφειλέτης χρηματικού ποσού καταβάλει τη συμφωνημένη ποσότητα νομισματικών

---

²³¹ «Δεν αρκεί η απλή υποτίμηση, ούτε η αυξομείωση της αγοραστικής δύναμης του νομίσματος από υποτίμηση ξένων νομισμάτων, πρέπει η υποτίμηση να είναι όχι μόνο απρόβλεπτη, αλλά και τόσο μεγάλη, ώστε να ανατρέψει τους, κατά την καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη, υπολογισμούς των μερών»

²³² Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 139)

²³³ Καραλής Μ., Η κατάχρηση θεσμού στο ιδιωτικό δίκαιο, στον Τόμ. Η μέχρι σήμερα νομολογιακή εφαρμογή της αρχής της απαγόρευσης της κατάχρησης άσκησης του δικαιώματος, Εταιρία Νομικών Β. Ελλάδος, 1998, σελ. 147 επ.

²³⁴ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 140)

²³⁵ Γ. Καλλιμόπουλος, Το δίκαιο του χρήματος, 1993, σελ. 92 επ., (Ο συγγραφέας αναφέρεται στην δραχμή.)

μονάδων. Η διαφορά κτητικής ικανότητας του χρήματος μεταξύ της ημέρας κατάρτισης της σύμβασης και καταβολής δεν έχει σημασία²³⁶.

Υποστηρίζεται, και συχνά ο Έλληνας νομοθέτης φαίνεται να ασπάζεται την άποψη αυτή, πως η άκρατη εφαρμογή της νομιναλιστικής αρχής μπορεί να οδηγήσει σε άδικα αποτελέσματα²³⁷. Για τον λόγο αυτό αρκετές νομοθετικές ρυθμίσεις αποκλίνουν από τις επιταγές της. Σε ορισμένες περιπτώσεις γίνεται, μάλιστα, χρήση και των γενικών ρητρών (άρθρα 288, 388 και 281 ΑΚ) προς αντιμετώπιση του ζητήματος, διαδραματίζοντας ένα διορθωτικό ρόλο στη διαμόρφωση του περιεχομένου της χρηματικής οφειλής.

Η διάταξη που χρησιμοποιείται κατά κύριο λόγο είναι το άρθρο 388 ΑΚ, απαραίτητη προϋπόθεση για την εφαρμογή του οποίου είναι το απρόβλεπτο της υποτίμησης του νομίσματος. Το στοιχείο αυτό είναι συνήθως πολύ δύσκολο να συντρέχει, διότι κατάφαση της συνδρομής του υπάρχει μόνο όταν έχει προηγηθεί μια μακρά περίοδος νομισματικής σταθερότητας και λόγω έκτακτων περιστατικών επήλθε απότομη και σημαντική άνοδος του τιμάρθιμου. Δεν αρκεί η απλή υποτίμηση, ούτε η αυξομείωση της αγοραστικής δύναμης του νομίσματος από υποτίμηση ξένων νομισμάτων. Για την εφαρμογή του άρθρου 388 ΑΚ πρέπει η υποτίμηση να είναι πέρα από απλώς απρόβλεπτη, τόσο μεγάλη ώστε να ανατρέπει τους, σύμφωνα με την καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη, υπολογισμούς των μερών²³⁸. Τέτοιου είδους γεγονότα επηρεάζουν βέβαια την αξία του συμφωνημένου από τα μέρη ποσού της εγγυητικής επιστολής.

Σύμφωνα με τη νομιναλιστική αρχή τον κίνδυνο της υποτίμησης του νομίσματος τον φέρει ο δικαιούχος της εγγυητικής, αφού εισπράττει μεν την ίδια ονομαστική αξία, αλλά μειωμένη, λόγω της υποτίμησης, πραγματική αξία. Η εφαρμογή της αρχής αυτής μπορεί έτσι να είναι άδικη για τους δανειστές και αδικαιολόγητα ευνοϊκή για τους οφειλέτες. Το ζήτημα εδώ είναι όχι η αποτροπή της άσκησης του δικαιώματος του δικαιούχου για κατάπτωση και πληρωμή της εγγυητικής επιστολής, αλλά αντιθέτως η προστασία του δανειστή, κυρίως μέσω της εφαρμογής της αρχής της καλής πίστης

---

²³⁶ Κλαβανίδου Δ. (1997) *Καταναλωτικά Δάνεια*, Εκδόσεις Σάκκουλα § 5 (σελ. 161) «[...] Στο παρελθόν υποστηρίχθηκε η άποψη ότι το υποτιμημένο νόμισμα δεν είναι της ίδιας ποιότητας με αυτό που αρχικά δόθηκε στο δανειολήπτη, γι' αυτό και θα πρέπει να λάβει χώρα ανατίμηση του οφειλόμενου ποσού [...]»

²³⁷ Κλαβανίδου Δ. (1997) *Καταναλωτικά Δάνεια*, Εκδόσεις Σάκκουλα § 5 (σελ. 162) «[...] όπως π.χ. επί υπέρμετρης υποτίμησης του νομίσματος [...]»

²³⁸ Α.Π. 1138/90, ΕΕΝ 91, 445, Μ.Πρ. Θεσ. 929/90, Αρμ. 44, 943, Εφ.Αθ. 91/2004, Επισκ ΕΔ Α/2005, σελ. 104

(288, 388, 281 ΑΚ), οπότε ο δικαστής μπορεί να αναπροσαρμόζει το ύψος της παροχής, λ.χ. να αυξάνοντας το οφειλόμενο χρηματικό ποσό.

16. Τύχη της εγγυητικής επιστολής στην περίπτωση της πτώχευσης

Δεχόμαστε, ότι η κήρυξη του οφειλέτη σε κατάσταση πτώχευσης²³⁹ δεν επάγεται καμία μεταβολή στην ευθύνη του εγγυητή²⁴⁰ γενικά, διότι η εγγύηση αποσκοπεί ακριβώς στην εξασφάλιση του δανειστή για την περίπτωση αφερεγγυότητας του πρωτοφειλέτη²⁴¹. Έτσι, σύμφωνα με το άρθρο 857 ΑΚ, ο εγγυητής υποχρεούται να πληρώσει την απαίτηση σε περίπτωση πτώχευσης του οφειλέτη, στερούμενος και αυτής ακόμα της ένστασης της δίζησης. Συγκεκριμένα, στην περίπτωση της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση» ο δικαιούχος μπορεί να στραφεί κατά της τράπεζας και να ζητήσει πληρωμή, σαν να μην είχε κηρυχθεί σε πτώχευση ο οφειλέτης, εφόσον φυσικά εμφανίσει την εγγυητική εμπρόθεσμα προς πληρωμή²⁴².

Αναφορικά με το ζήτημα αν η θέση του οφειλέτη υπό το καθεστώς της προβλεπόμενης ειδικής εκκαθάρισης, επηρεάζει την ευθύνη της εγγυήτριας τράπεζας, δεχόμαστε πως ειδικά η ευθύνη του εγγυητή παραμένει άθικτη, όπως συμβαίνει και στην πτωχευτική διαδικασία. Ακόμα, ο δικαιούχος της εγγυητικής επιστολής δικαιούται να στραφεί κατά της τράπεζας για ολόκληρο το ποσό της εγγυητικής επιστολής όταν συντρέχουν οι προϋποθέσεις κατάπτωσης, ακόμη και αν η ασφαλιζόμενη απαίτηση διαμορφώθηκε με το σχέδιο αναδιοργάνωσης σε χαμηλότερο ύψος.

17. Μεταβίβαση συμβατικής σχέσης

Η σύμβαση εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση» μπορεί να μεταβιβαστεί αυτοτελώς. Το γεγονός αυτό αποτελεί συνέπεια του αυτόνομου και μη παρεπόμενου χαρακτήρα της εγγυητικής επιστολής απέναντι στη βασική σχέση. Η δυνατότητα αυτή

---

²³⁹ 7120/2010 ΜΠΡ ΘΕΣΣΑΛ (562480)(ΑΡΜ 2011/1184) (Με παρατηρήσεις του Δημήτρη Π. Χατζημιχαήλ στον Αρμενόπουλο, σελ. 1188. Η περίληψη αυτή ελήφθη από το περιοδικό "ΑΡΜΕΝΟΠΟΥΛΟΣ", εκδόσεως του Δ.Σ. Θεσσαλονίκης.)

²⁴⁰ Βρέλλης Σπ., στον ΑΚ Γεωργιάδη-Σταθόπουλου, άρθρα 847-870.

²⁴¹ Στεφανόπουλος Πολ., Η εγγυητική επιστολή και η πτώχευσις του οφειλέτου, ΑρχΝομ (Έτος 1953), 503 επ.

²⁴² Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 145)

δεν υφίσταται στην σύμβαση εγγύησης, καθώς η απαίτηση του δανειστή κατά του εγγυητή έχει παρεπόμενο χαρακτήρα²⁴³. Στην περίπτωση της σύμβασης εγγύησης πρέπει να εκχωρηθεί και η απαίτηση του δανειστή κατά του οφειλέτη²⁴⁴.

Για την δυνατότητα εκχώρησης εγγυητικής επιστολής στο στάδιο πριν την κατάπτωση υποστηρίζονται²⁴⁵ τα εξής. Δεδομένου πως υφίσταται η δυνατότητα εκχώρησης απαίτησης υπό αίρεση ή προθεσμία, πρέπει να δεχτούμε την ύπαρξη της δυνατότητας εκχώρησης της εγγυητικής επιστολής, η οποία εμπεριέχει αναβλητική εξουσιαστική αίρεση, δηλαδή η απαίτηση του δικαιούχου γεννάται το πρώτον με τη δήλωση του στην τράπεζα, ενώ η παροχή της τράπεζας προσδιορίζεται ως προς τα επιμέρους στοιχεία της, το χρόνο και το μέγεθος της, από τον δικαιούχο, που παρακολουθεί την εξέλιξη της βασικής σχέσης και τα καθορίζει κατά «ελεύθερη κρίση» μέσα στο πλαίσιο των ορίων που θέτει ο εξασφαλιστικός σκοπός της εγγυητικής επιστολής²⁴⁶. Απαραίτητο στοιχείο είναι η ύπαρξη κατά την εκχώρηση της βασικής σχέσης, ήτοι της σύμβασης εγγυητικής επιστολής.

Στο σημείο αυτό αξίζει να γίνει μια αναφορά στην νομική φύση της δήλωσης κατάπτωσης του δικαιούχου της εγγυητικής, καθώς η απάντηση που θα δώσουμε στο ζήτημα αυτό θα κρίνει το κατά πόσο μπορούν να τύχουν εφαρμογής οι διατάξεις περί δικαιοπραξιών. Έχει υποστηριχθεί πως η μεταβίβαση του δικαιώματος κατάπτωσης με την μεταβίβαση της απαίτησης²⁴⁷ του δικαιούχου προσκρούει στην διάταξη του άρθρου 465 ΑΚ, διότι το δικαίωμα κατάπτωσης είναι συνδεδεμένο με το πρόσωπο του

---

²⁴³ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 155)

²⁴⁴ Καραγκουνίδης Α. (2002) *Ζητήματα ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου από την αυτοτέλεια της τραπεζικής εγγυητικής επιστολής*, ΕπισκΕΔ 2/2002 (σελ. 378) «[...] Σε αντίθεση με την απαίτηση του δανειστή κατά του εγγυητή η οποία δεν μπορεί να εκχωρηθεί αυτοτελώς (δηλαδή, χωρίς ταυτόχρονη εκχώρηση της απαίτησης του δανειστή κατά του πρωτοφειλέτη από τη βασική σχέση), λόγω του παρεπόμενου χαρακτήρα της σύμβασης εγγυήσεως, η απαίτηση του δικαιούχου εγγυητικής επιστολής κατά της εκδότριας τράπεζας έχει το προσόν ότι δύναται να εκχωρηθεί αυτοτελώς, εξαιτίας του αυτόνομου χαρακτήρα της.[...]»

²⁴⁵ Καραγκουνίδης Α. (2002) *Ζητήματα ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου από την αυτοτέλεια της τραπεζικής εγγυητικής επιστολής*, ΕπισκΕΔ 2/2002 (σελ. 380) «[...] Απολύτως εμπορεύσιμη –και συνεπώς ελεύθερα εκχωρητή– γίνεται, λοιπόν, μόνο μετά την επέλευση του κινδύνου και τη συνακόλουθη υποβολή αιτήματος κατάπτωσης από τον αρχικό λήπτη της, οπότε και καθίσταται βέβαιη η είσπραξη του ποσού της από την εκδότρια τράπεζα. [...]»

²⁴⁶ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 156)

²⁴⁷ 561/2021 ΑΠ (800679)(Α' ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

δικαιούχου²⁴⁸. Κατά την άποψη²⁴⁹ αυτή²⁵⁰ η εκχώρηση της απαίτησης από την εγγυητική επιστολή μπορεί να γίνει πριν, ταυτόχρονα ή μετά τη δήλωση προσδιορισμού της παροχής, αλλά ακόμα και υπό αναβλητική αίρεση πραγμάτωσής της. Σύμφωνα με την έτερη διατυπωθείσα άποψη, στην περίπτωση που μεταβιβασθεί η απαίτηση από την εγγυητική πριν από την κατάπτωση έχουμε περίπτωση συμμεταβίβασης²⁵¹ και του δικαιώματος υποβολής του αιτήματος κατάπτωσης προς την τράπεζα, δήλωσης επέλευσης του ασφαλιζόμενου κινδύνου, αλλά και είσπραξης του ποσού της εγγυητικής²⁵².

Από τις διατυπωθείσες ως άνω απόψεις, ορθότερη φαίνεται να είναι η δεύτερη, καθώς η απαίτηση από εγγυητική επιστολή είναι πιο χαλαρά συνδεδεμένη με το πρόσωπο του δικαιούχου από ότι απαιτείται για να χρίζει εφαρμογής το άρθρο 465 ΑΚ²⁵³. Περαιτέρω, δεν θα μπορούσαμε να δεχθούμε την εκχώρηση μόνο της απαίτησης από εγγυητική (δίχως την εκχώρηση και του δικαιώματος υποβολής του αιτήματος κατάπτωσης προς την τράπεζα). Και αυτό διότι διαφορετικά το πρόσωπο του δικαιούχου από τη σχέση αξίας δεν θα ταυτίζονταν με εκείνο του δικαιούχου της απαίτησης από εγγυητική επιστολή, επηρεάζοντας την θέση και του οφειλέτη²⁵⁴.

Η βασική σχέση που συνδέει τον οφειλέτη με τον δικαιούχο της εγγυητικής επιστολής περιλαμβάνει συμβατικούς δεσμούς, με βάση τους οποίους διαμορφώνονται

---

²⁴⁸ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 157)

²⁴⁹ Καραγκουνίδης Α. (2002) *Ζητήματα ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου από την αυτοτέλεια της τραπεζικής εγγυητικής επιστολής*, ΕπισκεΕΔ 2/2002 (σελ. 379) «[...] Σύμφωνα με μία άποψη, η στενή σύνδεση του δικαιώματος κατάπτωσης με το πρόσωπο του αρχικού λήπτη της εγγυητικής επιστολής αποκλείει όχι μόνο τη διάσπαση απαίτησης και δικαιώματος προς υποβολή δήλωσης κατάπτωσης σε διαφορετικά πρόσωπα, αλλά και τη δυνατότητα υποβολής δήλωσης κατάπτωσης από πρόσωπο διαφορετικό από τον αρχικό λήπτη. Ενόψει τούτου, η εκχώρηση της απαίτησης από την εγγυητική επιστολή επιτρέπεται μόνον εάν γίνεται ταυτοχρόνως ή μεταγενέστερα από τη δήλωση κατάπτωσης ή αν συνοδεύεται από παροχή πληρεξουσιότητας προς τούτο στον εκδοχέα της απαίτησης. Η άποψη αυτή καθιστά ουσιαστικά ανεκχώρητη την απαίτηση από την εγγυητική επιστολή πριν από την υποβολή δήλωσης κατάπτωσης.[...]»

²⁵⁰ Ψυχομάνης Σ., Εμπορικό Δίκαιο, 3η έκδ., 2018, (σελ. 405) αρ. 1401 «[...]εκχώρηση της απαιτήσεως από εγγυητική επιστολή μπορεί να γίνει μόνον, είτε ταυτόχρονα με τη δήλωση προσδιορισμού της παροχής, είτε μεταγενέστερα απ' αυτήν, είτε, τέλος, πριν από τη δήλωση αυτή, αλλά υπό την αναβλητική αίρεση της πραγματώσεώς της από τον δικαιούχο, δέκτη της επιστολής [...].»

²⁵¹ Καραγκουνίδης Α. (2002) *Ζητήματα ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου από την αυτοτέλεια της τραπεζικής εγγυητικής επιστολής*, ΕπισκεΕΔ 2/2002 υποσ. 38 (σελ. 370-389) «[...] Για τη συμμεταβίβαση των παρεπόμενων και ιδίως διαπλαστικών δικαιωμάτων, μαζί με την κύρια απαίτηση, βλ. Κρητικό, στον ΑΚ Γεωργιάδη-Σταθόπουλου, 458 αρ. 5 στο τέλος, 470 αρ. 7-11, Απ. Γεωργιάδη, Ενοχικό Δίκαιο, Γενικό Μέρος, 1999, 419, Αστ. Γεωργιάδη, Ενοχικό Δίκαιο, Γενικό Μέρος, ΙΙ, 3η έκδ., 2000, 186.[...]»

²⁵² Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 157)

²⁵³ «Απαίτηση η οποία λόγω της φύσης της παροχής συνδέεται στενά με το πρόσωπο του δανειστή είναι ανεκχώρητη.»

²⁵⁴ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 157)

οι προϋποθέσεις που πρέπει να συντρέχουν, για να απαιτήσει ο δικαιούχος το χρηματικό ποσό από τον οφειλέτη. Βάσει αυτών των συμβατικών δεσμών μπορεί ο οφειλέτης να αναζητήσει από τον δικαιούχο το χρηματικό ποσό που αυτός εισέπραξε αδικαιολόγητα. Ο οφειλέτης δεν έχει τη δυνατότητα να κάνει κάτι τέτοιο κατά ενός νέου δικαιούχου. Είναι δηλαδή απαραίτητο για την προστασία των συμφερόντων και του οφειλέτη να δεχθούμε ότι η εκχώρηση της απαίτησης του δικαιούχου κατά του οφειλέτη της εγγυητικής επιστολής προς κάποιον τρίτο προϋποθέτει τη συμφωνία²⁵⁵ και του ίδιου του οφειλέτη (τριμερής συμφωνία)²⁵⁶. Αυτό σημαίνει πως αν τυχόν ο νέος δικαιούχος της απαίτησης από εγγυητική επιστολή υποβάλει αδικαιολόγητη δήλωση κατάπτωσης και εισπράξει από την τράπεζα την απαίτηση από την εγγυητική που του εκχωρήθηκε, ο οφειλέτης της βασικής σχέσης που κατέβαλε κατ' αναγωγή προς την τράπεζα δικαιούται να στραφεί εναντίον του, χρησιμοποιώντας τις διατάξεις περί αδικαιολόγητου πλουτισμού επί τριπρόσωπων ενοχικών σχέσεων, και να αναζητήσει το καταβληθέν χρηματικό ποσό²⁵⁷. Ο οφειλέτης δύναται να προστατευτεί στρεφόμενος κατά του αρχικού δικαιούχου της εγγυητικής, επικαλούμενος τον αδικαιολόγητο πλουτισμό του²⁵⁸, εξαιτίας του ανταλλάγματος που έλαβε από τον νέο δικαιούχο (εκδοχέα) της απαίτησης²⁵⁹.

Βεβαίως, είναι αποτελεσματικότερη η προστασία των συμφερόντων του οφειλέτη στο στάδιο πριν την κατάπτωση, μέσω προβολής από τον ίδιο ή την τράπεζα της ένστασης καταχρηστικότητας του άρθρου της 281 ΑΚ, ή μέσω των ασφαλιστικών μέτρων, και στο στάδιο πριν την μεταβίβαση της απαίτησης από την εγγυητική επιστολή, μέσω της παροχής και της δικής του σύμφωνης γνώμης²⁶⁰.

Η συμφωνία μεταξύ δανειστή-λήπτη και πρωτοφειλέτη για την έκδοση της εγγυητικής επιστολής αποτελεί ιδιαίτερη παρεπόμενη σύμβαση (εξασφαλιστική συμ-

---

²⁵⁵ Καραγκουνίδης Α. (2002) *Ζητήματα ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου από την αυτοτέλεια της τραπεζικής εγγυητικής επιστολής*, ΕπισκεΔ 2/2002 (σελ. 380) «[...]Σύμφωνα με παρεμφερή άποψη, εξάλλου, πριν από την υποβολή της δήλωσης η εκχώρηση της απαίτησης του λήπτη νοείται μόνον ύστερα από τριμερή συμφωνία του τελευταίου με τον εκδοχέα και τον οφειλέτη της βασικής σχέσης, γιατί διαφορετικά τα δικαιώματα του οφειλέτη της βασικής σχέσης κινδυνεύουν μονομερώς να αλλοιωθούν [...]

²⁵⁶ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 157)

²⁵⁷ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 157)

²⁵⁸ ΑΠ 1899/2011 Τμ.Α1 από τον ιστότοπο www.sakkoulas-online.gr «[...] νέος οφειλέτης στις περιπτώσεις αυτές καθίσταται ο περαιτέρω λήπτης που δεν έχει να επιδείξει νόμιμη αιτία στο πρόσωπό του για τη διατήρηση του πλουτισμού [...]

²⁵⁹ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 157)

²⁶⁰ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 157)

φωνία). Από τη σύμβαση αυτή θα κριθούν τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των μερών σε σχέση με τη λειτουργία της εγγυητικής επιστολής και τους όρους²⁶¹ κατάπτωσης της. Είναι προφανές, ότι ο οφειλέτης απέβλεψε κατά την κατάρτιση της σύμβασης αυτής στο συγκεκριμένο πρόσωπο του δανειστή (κατ' άρθρο 465 ΑΚ), ώστε και αν ακόμη ο δικαιούχος μεταβιβάσει την απαίτηση από την εγγυητική επιστολή, αποκλείεται η μεταβίβαση και των δικαιωμάτων του από την εξασφαλιστική συμφωνία, ήτοι το ανεκχώρητο μπορεί να αρθεί μόνο με τη συγκατάθεση και του οφειλέτη²⁶².

Ουσιαστικά, δηλαδή, δεν πρόκειται για εκχώρηση της απαίτησης του δικαιούχου από την εγγυητική επιστολή, αλλά για μεταβίβαση της συμβατικής σχέσης της εγγυητικής επιστολής. Και αυτό διότι ο όρος “εκχώρηση” χρησιμοποιείται για μεμονωμένες απαιτήσεις, ενώ με τον όρο “μεταβίβαση” εννοούμε πως μεταβιβάζεται το σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων της σύμβασης²⁶³.

Στο σημείο αυτό πρέπει να επισημανθεί το εξής γεγονός για το οποίο δεν έχει γίνει αναφορά ανωτέρω, ο δικαιούχος της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση», πέρα από τα δικαιώματα που απολαμβάνει, έχει αναλάβει τις υποχρεώσεις της σύμφωνης με τα συμφωνηθέντα άσκησης του δικαιώματος κατάπτωσης²⁶⁴, της εμπρόθεσμης δήλωσής του περί της κατάπτωσης, της προσκόμισης των συμφωνηθέντων εγγράφων, αλλά και άλλες υποχρεώσεις που είναι παρεπόμενες και διαμορφώνονται με βάση την ιδιαίτερη συμφωνία μεταξύ δικαιούχου και οφειλέτη. Ως εκ τούτου, η εγγυητική επιστολή «σε πρώτη ζήτηση» αποτελεί ιδιαίτερη παρεπόμενη σύμβαση²⁶⁵.

Η εκχώρηση της απαίτησης από την εγγυητική επιστολή δεν σημαίνει πως ο δικαιούχος έχει χάσει την ιδιότητά του ως συμβαλλόμενο μέρος της σύμβασης της εγγυητικής επιστολής, καθώς για να επιτευχθεί αυτό το αποτέλεσμα χρειάζεται να μεταβιβασθεί εν συνόλω η συμβατική σχέση του δικαιούχου και όχι μονάχα η

---

²⁶¹ Τετριμέλη Α. σχόλιο: ΜΠρΘηβ 319/2012 Επιθεώρηση Πολιτικής Δικονομίας, 1 (2013) (σελ. 83-89) «[η απόφαση] δέχεται ότι οι όροι κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής δε κρίνονται μόνο με βάση τους συμβατικούς όρους που αναγράφονται στο σώμα αυτής, αλλά και από τους συμβατικούς όρους της βασικής σχέσης αξίας μεταξύ πρωτοφειλέτη και δανειστή/λήπτη, ασχέτως μάλιστα αν αυτοί εμπεριέχονται στο σώμα της εγγυητικής επιστολής, ουσιαστικά «καταστρατηγεί πλήρως κάθε ιδέα αυτονομίας» [...]

²⁶² Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 157)

²⁶³ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 161)

²⁶⁴ Ψυχομάνης Σ. *Περί καταχρηστικής καταπτώσεως ή εξαναγκασμού σε παράταση της ισχύος εγγυητικών επιστολών - Σχόλια στην ΕφΑθ 275/2002 Αρμ 6/2005* (σελ. 996) «[...] «η εγγυητική επιστολή βρίσκεται στα χέρια του δανειστή ως αποτέλεσμα συμφωνίας του με τον οφειλέτη» και, συνεπώς, «ο δανειστής υποχρεούται να παραλείψει την είσπραξη της εγγυητικής επιστολής, εφόσον δεν συντρέχουν οι όροι που συμφωνήθηκαν για την κατάπτωσή της» [...]

²⁶⁵ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 161)

απαίτηση από την εγγυητική επιστολή. Στην περίπτωση αυτή βέβαια, της μεταβίβασης δηλαδή της συμβατικής σχέσης του δικαιούχου που συνεπάγεται την απώλεια της ιδιότητάς του ως συμβαλλόμενου μέρους, ανακύπτουν ζητήματα διασφάλισης των συμφερόντων του οφειλέτη της εγγυητικής επιστολής.

Λύση στο ζήτημα αυτό θα αποτελούσε πιθανόν η σύναψη μιας τριπρόσωπης ιδιόρρυθμης σύμβασης, με στόχο την ανάληψη της υπάρχουσας συμβατικής σχέσης από έναν τρίτο, ο οποίος θα συμβληθεί τόσο με τον δικαιούχο, όσο και με τον οφειλέτη της σύμβασης της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση». Έχει, ακόμα, προταθεί η δυνατότητα μεταβίβασης όχι μόνο της συμβατικής σχέσης, αλλά και της σχέσης αξίας. Η κριτική στην δυνατότητα αυτή που έχει ασκηθεί, επισημαίνει το γεγονός της αυτονομίας της εγγυητικής επιστολής²⁶⁶, η φύση της οποίας αναλύθηκε παραπάνω. Κρίσιμος είναι, άλλωστε, και ο χρόνος της μεταβίβασης, καθώς η μεταβίβαση της απαίτησης από την εγγυητική κατόπιν της άσκησης του δικαιώματος κατάπτωσης από τον δικαιούχο, αποτελεί ουσιαστικά μεταβίβαση της απαίτησης είσπραξης του συμφωνηθέντος ποσού από το υπόχρεο τραπεζικό ίδρυμα. Και για τον λόγο αυτό δεν αντιμετωπίζουμε στην περίπτωση αυτή τα ως άνω αναφερόμενα ζητήματα.

18.Ενοχή από την εγγυητική επιστολή με την εκχώρηση σε τρίτον της ασφαλισμένης απαίτησης του δικαιούχου από τη βασική σχέση

Αρχικά, απαιτείται να επισημανθεί πως εδώ δεν βρίσκει εφαρμογή η ρύθμιση του άρθρου 458 ΑΚ²⁶⁷, καθώς, αφενός, η διάταξη κάνει σαφή αναφορά στα παρεπόμενα δικαιώματα, αφετέρου, στην περίπτωση αυτή υφίσταται ο κίνδυνος να πληρωθεί εις διπλούν η εγγυητική επιστολή ή να εκπληρωθεί και η παροχή του οφειλέτη, αφού δεν υπάρχει υποχρέωση αναγγελίας της μεταβίβασης της απαίτησης στην τράπεζα, και διότι δεν έχει η τράπεζα δικαίωμα να προτείνει ενστάσεις από τη σχέση αξίας²⁶⁸. Με την εκχώρηση της απαίτησης²⁶⁹ από τη βασική σχέση και εκείνης από την εγγυητική επιστολή, διακινδυνεύονται, και πάλι, τα συμφέροντα του οφειλέτη. Ως εκ τούτου,

²⁶⁶ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 162)

²⁶⁷ «Με την εκχώρηση μεταβιβάζονται και οι υποθήκες, εγγυήσεις, ενέχυρα ή άλλα παρεπόμενα δικαιώματα που ασφαλίζουν την απαίτηση καθώς και τα προνόμια τα οποία στην αναγκαστική εκτέλεση ή στην πτώχευση συνδέονται με τη φύση της απαίτησης ή της εγγύησης. Προνόμια που συνδέονται με το πρόσωπο του δανειστή δεν μεταβιβάζονται.»

²⁶⁸ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 163)

²⁶⁹ 1881/2019 ΠΠΡ ΑΘ (751970)(Α΄ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

απαιτείται για την προστασία τους η σύναψη μιας τριμερούς συμφωνίας, ώστε να υφίσταται συμφωνία και του οφειλέτη²⁷⁰.

19. Κατάσχεση της απαίτησης του δικαιούχου

Η κατάσχεση της απαίτησης του δικαιούχου από την εγγυητική επιστολή «σε πρώτη ζήτηση» λαμβάνει χώρα εις χείρας του τραπεζικού ιδρύματος ως τρίτου. Ως γνωστόν, η κατάσχεση εις χείρας τρίτου επιβάλλεται με επίδοση του κατασχετηρίου στον τρίτο και στον καθ' ου η εκτέλεση. Η τράπεζα, στην οποία έχει επιδοθεί κατασχετήριο έγγραφο, οφείλει εντός οκτώ ημερών από την επίδοση του κατασχετηρίου να δηλώσει τα στοιχεία του άρθρου 985 παρ. 1 ΚΠολΔ²⁷¹. Η καταφατική δήλωση της τράπεζας ως τρίτης δημιουργεί υποχρέωσή της για πληρωμή. Η παράλειψη της δήλωσης, εξομοιώνεται με αρνητική δήλωση και γεννά στον κατάσχοντα δικαίωμα αποζημίωσης και ανακοπής.

Ερώτημα προκύπτει αναφορικά με τον χρόνο από τον οποίο και μετά είναι δυνατή η κατάσχεση της απαίτησης. Κατά την κρατούσα άποψη²⁷², μπορεί να επιβληθεί κατάσχεση εις χείρας τρίτου και σε απαιτήσεις μελλοντικές, υπό αίρεση ή προθεσμία, υπό την προϋπόθεση ότι κατά το χρόνο επιβολής της κατάσχεσης υφίσταται η έννομη σχέση, από την οποία απορρέει η απαίτηση²⁷³. Η κατάσχεση της απαίτησης του δικαιούχου έναντι της τράπεζας είναι δυνατή χρονικά και πριν²⁷⁴ την δήλωση

²⁷⁰ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 164)

²⁷¹ «1. Μέσα σε οκτώ (8) ημέρες αφότου του επιδοθεί το κατασχετήριο, ο τρίτος οφείλει να δηλώσει αν υπάρχει η απαίτηση που κατασχέθηκε, αν έχει στα χέρια του το κατασχεμένο πράγμα και αν επιβλήθηκε στα χέρια του άλλη κατάσχεση και συνάμα να αναφέρει ποιος την επέβαλε και για ποιο ποσό. Όταν η κατάσχεση επιβάλλεται στα χέρια πιστωτικού ιδρύματος, αυτό θα πρέπει να δηλώσει, αν υφίσταται στα χέρια του ακατάσχετη απαίτηση κατά την έννοια του άρθρου 982 παράγραφος 2 στοιχ. γ' και δ'.»

²⁷² Κεραμεύς Κ./Δ. Κονδύλης/Ν. Νίκας (-Γ. Νικολόπουλος), Ερμηνεία ΚΠολΔ, τόμ. 2, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2000, (σελ. 1912) «[...] Επιτρέπεται κατάσχεση εις χείρας τρίτου και μελλοντικής ακόμη απαιτήσεως κατά του τρίτου ή απαιτήσεως που τελεί υπό αίρεση, προθεσμία ή όρο ή ανεκκαθάριστης, εφόσον η έννομη σχέση (μίσθωση πράγματος, εταιρία, εντολή), από την οποία απορρέει η μελλοντική αυτή απαίτηση, υπάρχει κατά τον χρόνο επιβολής της κατασχέσεως και δεν είναι απλώς ενδεχόμενη, η δε κατασχόμενη απαίτηση μπορεί να προσδιορισθεί ως προς το είδος και τον οφειλέτη της, έστω και αν είναι αόριστη κατά ποσό (ΕφΑθ 557/1970, ανωτ. αριθ. 1, σ. 719· 6431/1975, Αρμ 1976.518· 5867/1982,, ανωτ. αριθ. 3· 3416/1990, ΕλλΔνη 1991.1026, 1029· ΜονΠΑθ 2227/1986, ΝοΒ 1987.1070, 1071).[...].»

²⁷³ αλλιώς, αν δεν υφίσταται η έννομη σχέση, η απαίτηση δεν είναι πλέον απλώς προσδοκώμενη, αλλά εντελώς ανύπαρκτη

²⁷⁴ Μακρίδου Κ., *Κατάσχεση εγγυητικής επιστολής τράπεζας στα χέρια τρίτου*, σε: Ένωση Ελλήνων Δικονομολόγων, Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2017, (σελ. 102) «[...] γίνεται δεκτό ότι οι δανειστές του δικαιούχου της εγγυητικής επιστολής - λήπτη δικαιούνται να κατάσχουν στα χέρια της Τράπεζας ως τρίτης την χρηματική οφειλή της Τράπεζας προς αυτόν, ακόμη και πριν από την κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής, διότι αυτή τελεί υπό την αίρεση της καταπτώσεως [...]»

κατάπτωσης, δηλαδή αμέσως μετά την έκδοση της εγγυητικής επιστολής, εφόσον δεχθούμε πως η αίρεση της κατάπτωσης είναι δικαιοπρακτική οφειλή της τράπεζας προς τον δικαιούχο. Η εγγυητική επιστολή, όμως, δεν μπορεί να κατασχεθεί στα χέρια του τρίτου λήπτη, αλλά ούτε στα χέρια της τράπεζας ως τρίτης από τον οφειλέτη ή από τους δανειστές του οφειλέτη, αφού δεν υφίσταται κάποια χρηματική απαίτηση του τελευταίου κατά του λήπτη²⁷⁵. Σε περίπτωση της κατάσχεσης της απαίτησης από την εγγυητική επιστολή «σε πρώτη ζήτηση» στα χέρια της τράπεζας ως τρίτης εξετάζεται, διότι συνιστά και αυτό μια περίπτωση στο πλαίσιο της οποίας μπορεί να αποτραπεί η κατάπτωση, το αν θα λάβει χώρα προ της κατάπτωσης. Η κατάσχεση θα έχει ως αποτέλεσμα την απαγόρευση διάθεσης της απαίτησης και, συνεπώς, την παύση ισχύος των υποχρεώσεων της τράπεζας προς τον εντολέα και τον λήπτη²⁷⁶.

20.Υποχρεώσεις της τράπεζας έναντι του οφειλέτη επί κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής

20.α.Υποχρέωση ενημέρωσης

Η τράπεζα έχει υποχρέωση²⁷⁷ να ενημερώσει τον οφειλέτη (και πελάτη της) για την κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής, ώστε να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες. Αναφορικά με το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα που μεσολαβεί ανάμεσα στην υποβολή της δήλωσης κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής από πλευράς του δικαιούχου της εγγυητικής και της καταβολής του συμφωνηθέντος χρηματικού ποσού από πλευράς του τραπεζικού ιδρύματος, κατά την συνήθη πρακτική, είναι δύο ή τρεις ημέρες. Στο χρονικό διάστημα αυτό η τράπεζα επικοινωνεί με τον πελάτη της οφειλέτη και τον ενημερώνει για το αίτημα κατάπτωσης, ώστε να επιχειρήσει να αποφύγει την καταβολή του ποσού της εγγυητικής²⁷⁸.

20.β.Υποχρέωση τυπικού ελέγχου του αιτήματος κατάπτωσης

---

²⁷⁵ Μακρίδου Κ., *Κατάσχεση εγγυητικής επιστολής τράπεζας στα χέρια τρίτου*, σε: Ένωση Ελλήνων Δικονομολόγων, *Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου*, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2017, (σελ. 103) «[...] η νομολογία υιοθετεί την άποψη ότι δεν χωρεί κατάσχεση στα χέρια του δανειστή- λήπτη από τους δανειστές του πιστούχου- οφειλέτη, διότι δεν υπάρχει χρηματική απαίτηση του τελευταίου κατά του λήπτη [...]»

²⁷⁶ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 168)

²⁷⁷ 1107/2014 ΠΠΡ ΑΘ (714383)(Α` ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

²⁷⁸ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 169)

Η τράπεζα υποχρεούται²⁷⁹ ακόμα (απέναντι στον πελάτη της) να ελέγξει το αίτημα κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής του δικαιούχου. Η υποχρέωση αυτή απορρέει από την σύμβαση μεταξύ τράπεζας και οφειλέτη της εγγυητικής και περιλαμβάνει τον έλεγχο των στοιχείων που προκύπτουν από το περιεχόμενο της εγγυητικής επιστολής, ήτοι τη συνδρομή των τυπικών προϋποθέσεων κατάπτωσης (εμπρόθεσμη εμφάνιση, προσκόμιση τυχόν απαιτούμενων εγγράφων, τυπικά παραδεκτή υποβολή αιτήματος κατάπτωσης). Ο έλεγχος αυτός είναι, όμως, μονάχα τυπικός και συντελείται με αντιπαραβολή των όρων κατάπτωσης του κείμενου της εγγυητικής επιστολής και της σύμβασης έκδοσής της. Σε περίπτωση που η τράπεζα έχει κάποια από τις επιτρεπόμενες ενστάσεις από τη σύμβαση της εγγυητικής επιστολής ή από το περιεχόμενο της, και παρόλ' αυτά πληρώσει το συμφωνηθέν ποσό της εγγυητικής επιστολής στον δικαιούχο, υφίσταται αξίωση αδικαιολόγητου πλουτισμού στο πρόσωπο της τράπεζας και του οφειλέτη, αφού ο αδικαιολόγητος πλουτισμός προέρχεται από την περιουσία και με ζημία της τράπεζας, η οποία δεν έχει δικαίωμα να αναζητήσει το ποσό που κατέβαλε στον δικαιούχο από τον πελάτη της (οφειλέτη).²⁸⁰ Στην περίπτωση τώρα της ελαττωματικής σχέση αξίας, η τράπεζα δικαιούται να στραφεί αναγωγικά κατά του εντολέα της, αφού αυτός είναι ο δικαιούχος της αξίωσης αδικαιολόγητου πλουτισμού και οφειλέτης της αξίωσης ο δικαιούχος της εγγυητικής επιστολής.²⁸¹

20.γ.Υποχρεώσεις τράπεζας στην περίπτωση καταχρηστικής κατάπτωσης

Η τράπεζα έχει τόσο δικαίωμα, όσο και υποχρέωση²⁸² έναντι του πελάτη της με βάση τη σχέση κάλυψης να αρνηθεί την πληρωμή στον δικαιούχο, στην περίπτωση που το αίτημα κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση» ασκείται από τον δικαιούχο της καταχρηστικά. Η υποχρέωση της τράπεζας αυτή υφίσταται μονάχα, όταν η καταχρηστικότητα είναι προφανής και άμεσα αποδείξιμη. Συνέπεια της παραβίασης της ως άνω υποχρέωσης από τη τράπεζα είναι να μην έχει τη δυνατότητα να στραφεί αναγωγικά κατά του οφειλέτη (πελάτη της) και να αναζητήσει ό,τι κατέβαλε στον δικαιούχο. Στην περίπτωση αυτή, την αξίωση αδικαιολόγητου πλουτισμού θα έχει η

²⁷⁹ 1793/2008 ΑΠ (477191)(Α` ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

²⁸⁰ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 171)

²⁸¹ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 172)

²⁸² 1107/2014 ΠΠΡ ΑΘ (714383)(Α` ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

τράπεζα κατά του δικαιούχου της εγγυητικής επιστολής²⁸³. Όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω, η αυτοτέλεια της εγγυητικής επιστολής δεν σημαίνει πως είναι αναιτιώδης. Η καταβολή του συμφωνηθέντος χρηματικού ποσού της τράπεζας γίνεται προς εξασφάλιση της παροχής της βασικής σχέσης (σχέση αξίας). Ο εξασφαλιστικός αυτός σκοπός της εγγυητικής επιστολής αποτελεί την βάση της αποτροπής της καταπτώσεως της εγγυητικής, στην περίπτωση καταχρηστικής κατάπτωσης ή άλλου λόγου μη πληρωμής της, αλλά και της αξίωσης της τράπεζας προς απόδοση του αδικαιολόγητου πλουτισμού του δικαιούχου. Η τράπεζα, που κατέβαλε χωρίς να προβάλλει την ένσταση κατάχρησης δικαιώματος, δύναται να προβάλλει ίδια αξίωση αδικαιολόγητου πλουτισμού κατά του δικαιούχου της εγγυητικής έλλειψη νόμιμης αιτίας που αντανάκλα στην ίδια την σύμβαση εγγυητικής επιστολής. Δεδομένου, μάλιστα, πως η ενοχή αδικαιολόγητου πλουτισμού αποτελεί αυτοδύναμη ενοχή εκ του νόμου, δεν τίθεται ζήτημα περί απαγόρευσης προβολής ενστάσεων εκ δικαιώματος τρίτου (ένσταση κατ' άρθρο 281 ΑΚ). Δηλαδή μη προβάλλοντας η τράπεζα την ένσταση κατάχρησης απέναντι στον δικαιούχο, χάνει την έναντι του οφειλέτη και πελάτη της αναγωγική της αξίωση για αποκατάσταση της δαπάνης της. Εάν η τράπεζα καταβάλει στον δικαιούχο εν γνώσει της προφανούς (κατά τον χρόνο κατάπτωσης) έλλειψης νόμιμης αιτίας αποκλείεται η αναζήτηση του πλουτισμού²⁸⁴.

20.δ. Υποχρέωση της τράπεζας να προστατεύει τα συμφέροντα του πελάτη της

Η τράπεζα, πέρα από τις κύριες υποχρεώσεις της απέναντι στους πελάτες της, έχει και παρεπόμενες υποχρεώσεις²⁸⁵ προστασίας των συμφερόντων των πελατών της, αλλά και της αποφυγής κάθε ενέργειας που μπορεί να επιφέρει βλάβη στην περιουσία τους. Οι παρεπόμενες υποχρεώσεις αυτές προσδιορίζονται με βάση τα συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά. Και αυτό διότι ανάμεσα στην τράπεζα και τους πελάτες της είναι βασικό το στοιχείο της εμπιστοσύνης,²⁸⁶ ήτοι της δικαιολογημένης προσδοκίας

---

²⁸³ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 172)

²⁸⁴ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 173)

²⁸⁵ 1793/2008 ΑΠ (477191)(Α` ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

²⁸⁶ Καράσης Μ., Η κατάχρηση θεσμού στο ιδιωτικό δίκαιο, στον Τόμ. Η μέχρι σήμερα νομολογιακή εφαρμογή της αρχής της απαγόρευσης της κατάχρησης άσκησης του δικαιώματος, Εταιρία Νομικών Β. Ελλάδος, 1998, σελ. 147 επ.

ιδίως του πελάτη, ότι η εκπλήρωση των υποχρεώσεων του άλλου μέρους θα γίνεται με επιμέλεια και φροντίδα προς αποφυγή ζημιολογών πράξεων²⁸⁷.

Οι υποχρεώσεις προστασίας της τράπεζας θεωρούνται παρεπόμενες συμβατικές υποχρεώσεις εκ της διάταξης του άρθρου 288 ΑΚ²⁸⁸. Αυτό σημαίνει πως, εκτός από τις υποχρεώσεις που προέβλεψαν τα μέρη ειδικά, από τη συμβατική σχέση μεταξύ των μερών προκύπτουν και άλλες υποχρεώσεις με βάση την καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη, όπως οι αόριστες νομικές έννοιες αυτές αναλύθηκαν ανωτέρω.

Η υποχρέωση προστασίας της τράπεζας απέναντι στον πελάτη της, ανάλογα με τις συγκεκριμένες περιστάσεις, μπορεί να σημαίνει υποχρέωση προειδοποίησης, υποχρέωση παροχής πληροφοριών, υποχρέωση διενέργειας ελέγχου ή υποχρέωση παροχής συμβουλών. Η περιουσιακή βλάβη που υφίσταται ο πελάτης της τράπεζας και οφειλέτης της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση» από την μη ενημέρωσή του περί του αιτήματος καταπτώσεως του δικαιούχου της εγγυητικής και την πληρωμή από πλευράς της τράπεζας του συμφωνηθέντος χρηματικού ποσού στην περίπτωση ενός καταχρηστικού αιτήματος κατάπτωσης δεν είναι ανεπανόρθωτη, αφού ο οφειλέτης δύναται σε επόμενο στάδιο να αναζητήσει το καταβληθέν ποσό από τον δικαιούχο βάσει της συμβατικής τους σχέσης²⁸⁹. Αυτό σημαίνει, κατά μια άποψη²⁹⁰, δηλαδή, πως η τράπεζα έχει αποκλειστικό δικαίωμα να αποφασίσει αν θα καταβάλει το συμφωνηθέν χρηματικό ποσό στον δικαιούχο ή όχι, χωρίς να έχει ο πελάτης της και οφειλέτης της εγγυητικής σχετική αξίωση και η τράπεζα υποχρέωση έναντι εκείνου να αρνηθεί την πληρωμή στον δικαιούχο της εγγυητικής επιστολής²⁹¹.

Βάσει, όμως, των επιταγών της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών των διατάξεων των άρθρων 288 και 200 ΑΚ²⁹², η τράπεζα οφείλει να μην προβαίνει σε ενέργειες, που δυσχεραίνουν τη νομική θέση του οφειλέτη (μη πληρωμή), και

---

²⁸⁷ Χατζησεβαστού Α. (2011) Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 175)

²⁸⁸ «Ο οφειλέτης έχει υποχρέωση να εκπληρώσει την παροχή όπως απαιτεί η καλή πίστη, αφού ληφθούν υπόψη και τα συναλλακτικά ήθη.»

²⁸⁹ Χατζησεβαστού Α. (2011) Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 176)

²⁹⁰ Ψυχομάνης Σ., Εμπορικό Δίκαιο, 3η έκδ., 2018, (σελ. 405) αρ. 1403 και υποσ. 804 «[...] η τράπεζα, δεν μπορεί και δεν υποχρεούται να προβάλει ενστάσεις από την ΑΚ 281 κατά του λήπτη, εκτός κι αν έχουν τεθεί στη διάθεση της στοιχεία, που αποδεικνύουν, χωρίς καμία αμφιβολία, τη μη επέλευση της εξασφαλιστικής περίπτωσης, όπως, π.χ. επί υπάρξεως δικαστικής αποφάσεως ή ομολογίας και αναγνώρισης του λήπτη ότι δεν έχει αξιώσεις κατά του υπερ ού η επιστολή, πελάτη της τράπεζας [...] Βλ. περίπτωση της ΜΠρΘηβών 319/2012, ΕΕμπΔ 2013, σελ. 60 επ.»

²⁹¹ Χατζησεβαστού Α. (2011) Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 177)

²⁹² «Οι συμβάσεις ερμηνεύονται όπως απαιτεί η καλή πίστη, αφού ληφθούν υπόψη και τα συναλλακτικά ήθη.»

υποχρεούται να προβαίνει σε θετικές ενέργειες (τυπικός έλεγχος²⁹³ αιτήματος κατάπτωσης, ενημέρωση περί του αιτήματος κατάπτωσης), για αυτόν τον λόγο. Η ικανοποίηση του δικαιούχου με την καταβολή του συμφωνηθέντος χρηματικού ποσού από το τραπεζικό ίδρυμα, παρά την καταχρηστικότητα του αιτήματός του, αποτελεί, προφανώς, χειροτέρευση της θέσης του οφειλέτη, αφού θα πρέπει για να ικανοποιηθεί να στραφεί αναγωγικά κατά του δικαιούχου και να εμπλακεί μακροχρόνιες και δαπανηρές δικαστικές διενέξεις²⁹⁴.

21. Η εγγύηση «σε πρώτη ζήτηση» κατά το γερμανικό δίκαιο

Η εγγύηση «σε πρώτη ζήτηση» είναι νομικό μάρφωμα που διαπλάσθηκε στις συναλλαγές στη Γερμανία. Αποτελεί ένα ενδιάμεσο μάρφωμα μεταξύ της εγγύησης και των εγγυοδοτικών συμβάσεων. Η εγγύηση «σε πρώτη ζήτηση» έχει κάποια κοινά στοιχεία με την εγγυητική επιστολή «σε πρώτη ζήτηση» αναφορικά με το βάρος της απόδειξης και την υποχρέωση του εγγυητή για άμεση καταβολή του σχετικού χρηματικού ποσού.

Η βασική διαφορά μεταξύ των δύο μορφωμάτων έγκειται στους αποκαταστατικούς θεσμούς²⁹⁵. Συγκεκριμένα, ο εγγυητής «σε πρώτη ζήτηση» έχει αναλάβει, μεν, την άμεση εκπλήρωση της υποχρέωσης του, αλλά έχει την δυνατότητα να προβάλει, δε, τις ενστάσεις ανυπαρξίας, ακυρότητας ή απόσβεσης της κύριας οφειλής σε δεύτερο, βέβαια, χρόνο στο πλαίσιο της αναζήτησης των καταβληθέντων, σύμφωνα με τον θεσμό του αδικαιολόγητου πλουτισμού. Σε περίπτωση, επομένως, που ο εγγυητής αναγκάστηκε να προχωρήσει σε καταβολή του χρηματικού ποσού, χωρίς να συντρέχει ο λόγος κατάπτωσης, έχει αξίωση έναντι του δανειστή για απόδοση των καταβληθέντων. Αυτό σημαίνει πως αναβιώνει²⁹⁶ ο παρεπόμενος χαρακτήρας της εγγύησης,

---

²⁹³ Κορνηλάκης Α., Η νομική φύση των σχέσεων τράπεζας με τον πελάτη της και τον λήπτη της εγγυητικής επιστολής, Αρμεν. 2004 (σελ.506) (Η τράπεζα διεξάγει τυπικό έλεγχο και δεν υπεισέρχεται σε θέματα ουσιαστικής βασιμότητας του αιτήματος κατάπτωσης, που σχετίζονται με τη σχέση αξίας. Εκτός από την περίπτωση της καταχρηστικότητας του αιτήματος κατάπτωσης οπότε η τράπεζα υποχρεούται να αρνηθεί την καταβολή στον λήπτη και, αντίστοιχα, ο πρωτοφειλέτης δικαιούται να αξιώσει από αυτήν τη μη καταβολή.)

²⁹⁴ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 177)

²⁹⁵ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 178)

²⁹⁶ Ελευθεριάδης Ν. (2003) *Ζητήματα αδικαιολόγητου πλουτισμού σε τραπεζικές συμβάσεις εξασφαλιστικού χαρακτήρα*, Αρμ 1/2003 (σελ. 141-147 και υποσ. 28) «[...] Κατά την κρατούσα σε θεωρία και νομολογία άποψη, μετά την καταβολή από μέρους του εγγυητή αναβιώνει ο παρεπόμενος χαρακτήρας της εγγύησης - ο οποίος προσωρινά και μόνον παραμερίζεται διά της ρήτηρας πληρωμής «σε πρώτη ζήτηση»

ο οποίος είχε παραμεριστεί χάρη της ρήτρας πληρωμής «σε πρώτη ζήτηση».²⁹⁷ Το καταβληθέν χρηματικό ποσό, που εισέπραξε ο δανειστής δίχως νομιμοποίηση από τη βασική σχέση μπορεί να αναζητηθεί από τον εγγυητή με βάση τις αντίστοιχες διατάξεις περί αδικαιολόγητου πλουτισμού. Σε κάθε περίπτωση, κρίσιμη είναι η βούληση των μερών, η οποία αναζητείται με εφαρμογή των κανόνων ερμηνείας των συμβάσεων.

22. Η εγγυητική επιστολή «σε πρώτη ζήτηση» ως χρήμα

Στο σημείο αυτό κρίνεται σκόπιμο να τεθεί το ερώτημα κατά πόσο η εγγυητική επιστολή μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτελεί χρήμα υπό την ευρεία έννοια²⁹⁸. Αρχικά, πρέπει να επισημανθεί πως οι βασικές λειτουργίες του χρήματος είναι η χρησιμοποίηση του ως μέσου εξόφλησης υποχρεώσεων, ως φορέα οικονομικής αξίας και ως μέτρου αξίας των αγαθών. Εξαρτάται από τις κρατούσες εκάστοτε συναλλακτικές συνήθειες τί ονομάζεται χρήμα υπό την ευρεία έννοια. Σήμερα κάνουμε λόγο και υπάγονται στην έννοια του χρήματος το λογιστικό χρήμα, το πλαστικό χρήμα (πιστωτικά δελτία) και το ηλεκτρονικό χρήμα.

Αναφορικά τώρα με το εργαλείο της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση» πρέπει να επισημανθεί το γεγονός πως η ενοχή της τράπεζας έναντι του δικαιούχου της εγγυητικής επιστολής είναι χρηματική. Η τράπεζα, δηλαδή, με την κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής υποχρεούται να καταβάλει στον δικαιούχο συγκεκριμένο συμφωνηθέν χρηματικό ποσό. Σημαίνει όμως αυτό ότι η εγγυητική επιστολή «σε πρώτη ζήτηση» είναι χρήμα;

Η απάντηση στο ερώτημα αυτό είναι πως απλώς πρόκειται για μια τραπεζική πληρωμή που χρησιμοποιείται ως μέθοδος καταβολής του οφειλόμενου ποσού. Η εγγυητική επιστολή δεν συνιστά χρήμα, αφού εκείνο που διακρίνει το χρήμα από άλλα οικονομικά αγαθά με ανταλλακτική αξία είναι η ιδιαίτερη ικανότητα του να

- , ώστε τα τυχόν καταβληθέντα χωρίς νομιμοποίηση του δανειστή στη βασική σχέση να αναζητούνται πλέον με αξίωση αδικαιολόγητου πλουτισμού του ίδιου του εγγυητή, κατά τα ισχύοντα στην κοινή εγγύηση [...] *Πρβλ. τις αποφάσεις του Ομοσπ. Ακυρωτικού BGHZ 74, 244,248. BGH NJW 1984.923,924, WM 1984.633, WMJ987. 553, 554, NJW 19882610, WM 1989.709, 710 επ., NJW 1992. 1881,1883, NJW 1997.1435,1437, ZIP 1999.18,19. Από τη θεωρία πρβλ. ενδεικτικά Erman9-Seiler, § 767 BGB ap. 5, Horn, NJW 19802153, 2155, Michalski, ZBB 1994.289, 290, Münch Komm3-Lieb, § 812 BGB ap. 128a, Nielsen, εις Schimansky/Bunte/Lwowski, Bankrechts-Handbuch (1997), § 121.ap. 56, Oettmeier, BUrgschaften auferstes Anfordern, σ. 120, Staudinger13/Horn (1997), Vorbem. 33 zu § 765 ff. BGB.»*

²⁹⁷ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 178)

²⁹⁸ Καλλιμόπουλος Γ. , Το δίκαιο του χρήματος, 1993, σελ. 12 επ., 15 επ., 19 επ. (Ο συγγραφέας αναφέρεται στην δραχμή.)

ανταλλάσσεται και να κυκλοφορεί εύκολα στην αγορά, χωρίς πρόσθετες δαπάνες. Η ιδιότητα αυτή του χρήματος να ανταλλάσσεται, να αποτελεί μέσο πληρωμών λέγεται ρευστότητα. Όπως είναι προφανές, η εγγυητική επιστολή δεν παρέχει στον δικαιούχο ρευστότητα²⁹⁹, αλλά αποτελεί μια χρηματική ενοχή. Βέβαια το θέμα της ρευστότητας ανακύπτει ως πρόβλημα υπαγωγής στην έννοια του χρήματος και για το λογιστικό, το πλαστικό και το ηλεκτρονικό χρήμα³⁰⁰. Ο προβληματισμός στην εγγυητική επιστολή περιστρέφεται γύρω από τα εξής ζητήματα. Είναι, αρχικά, γνωστό πως η εγγυητική επιστολή αποτελεί μέσο εξασφάλισης του δικαιούχου. Η κατάπτωση και η πληρωμή του συμφωνηθέντος ποσού ακολουθεί την επέλευση του εξασφαλιζόμενου κινδύνου. Στην ουσία, η τράπεζα αναλαμβάνει την υποχρέωση να καταβάλει το ποσό της εγγυητικής επιστολής στην περίπτωση που ο οφειλέτης δεν εκπληρώσει την υποχρέωση του.

Δεδομένου πως η βασική διαφορά της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση» από την ενέγγυα πίστωση είναι ότι η μεν ενέγγυα πίστωση είναι μέσο πληρωμής, η δε εγγυητική επιστολή μέσο εξασφάλισης μιας απαίτησης, ο δικαιούχος της ενέγγυας πίστωσης πάντα θα κάνει χρήση αυτής, ενώ, από την άλλη πλευρά, μόνο ένα ποσοστό των εγγυητικών επιστολών καταπίπτει. Άλλωστε, όπως φαίνεται και από τον τρόπο μεταβίβασης της απαίτησης από εγγυητική επιστολή, η απαίτηση από εγγυητική επιστολή δεν έχει απολύτως εμπορεύσιμο χαρακτήρα, αφού απαιτείται να προηγηθεί η επέλευση του κινδύνου στο πλαίσιο της βασικής σχέσης που εξυπηρετεί. Εμπορεύσιμη και ελεύθερα εκχωρητή γίνεται η εγγυητική μετά την επέλευση του κινδύνου και την υποβολή του αιτήματος κατάπτωσης από τον δικαιούχο. Η χρήση της εγγυητικής επιστολής ως εργαλείου, όπως εκφράζεται από το είδος της αμεσότητας της περιουσιακής μετάθεσης που επιτυγχάνεται μέσω αυτής, δεν επιτρέπει τη χρήση της ως υποκατάστατου του χρήματος ή άλλων μέσων πληρωμής. Πόσω μάλλον δεν δικαιολογείται από τον θεσμό της εγγυητικής επιστολής η πρακτική μερικών τραπεζών να προχωρούν σε κατάπτωση αυτών αμέσως μόλις καταστεί ληξιπρόθεσμη απαίτησή τους από σύμβαση πιστώσεως με πελάτες τους, τις οποίες εγγυητικές απέκτησαν ως ασφάλεια για τη χορήγηση των πιστώσεων αυτών, χωρίς, μάλιστα, να ερευνήσουν αν επήλθε ο κίνδυνος ή όχι.

---

²⁹⁹ Ελευθεριάδης Ν. (2002) *Καταχρηστική κατάπτωση τραπεζικής εγγυητικής επιστολής και προσωρινή δικαστική προστασία*, Εκδόσεις Σάκκουλα § 3 (σελ. 42) « [...] η εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση] δεν είναι μηχανισμός άντλησης ρευστότητας κατά βούληση, αλλά μέσο δραστηκής εξασφάλισης αξιώσεων από προϋφιστάμενη σχέση.[...]»

³⁰⁰ Βαθρακοκύλης Β. , ΕΡΝΟΜΑΚ, Τόμ. Β, Γεν. Ενοχ., άρθρ. 291 αρ. 6α, 6β

Συνεπώς, η εγγυητική επιστολή δεν ικανοποιεί την ιδιαίτερη λειτουργία του χρήματος ως μέσου ρευστότητας που παρέχει στον κάτοχο του την δυνατότητα να το ανταλλάσσει με άλλα αγαθά ευχερώς. Από την άλλη πλευρά, η ενέγγυα πίστωση έχει χαρακτήρα μέσου πληρωμής, αφού θεωρείται βέβαιη απαίτηση του δικαιούχου, μπορεί να κατασχεθεί εις χείρας της τράπεζας από τρίτους δανειστές του, αλλά και είναι ελεύθερα μεταβιβάσιμη από αυτόν. Ακόμα, αμφισβήτηση έχει ανακύψει για το αν η τράπεζα μπορεί να προβάλλει έναντι του δικαιούχου της εγγυητικής ενστάσεις από άλλες συναλλακτικές σχέσεις της με αυτόν και κυρίως αν θα μπορούσε να προτείνει συμψηφισμό³⁰¹ μεταξύ ανταπαίτησης της κατά του δικαιούχου και του ποσού της εγγυητικής επιστολής.

Στο ερώτημα αυτό μπορούμε να απαντήσουμε εφόσον προκρίνουμε είτε την εξασφαλιστική λειτουργία, είτε την λειτουργία ρευστότητας της εγγυητικής, αφού στην δεύτερη περίπτωση, ότι ο δικαιούχος εισπράττοντας το συμφωνηθέν ποσό της εγγυητικής επιστολής θα έπρεπε να βρεθεί στην κατάσταση εκείνη που θα ήταν αν είχε ικανοποιηθεί απευθείας από τον οφειλέτη. Έχουν υποστηριχθεί και οι δύο απόψεις περί της δυνατότητας της τράπεζας να προβάλλει την ένσταση συμψηφισμού³⁰². Η μια υποστηρίζει την αδυναμία της τράπεζας να προτείνει την ένσταση αυτή με το επιχείρημα πως θα αλλοιωνόταν ο χαρακτήρας της εγγυητικής επιστολής ως εξασφαλιστικού μέσου. Η άλλη, αντίθετη θέση θεωρεί ορθότερο η τράπεζα να έχει τη δυνατότητα να προτείνει την ένσταση, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του νόμου (κατ' άρθρα 440 επ. ΑΚ).

23. Δικαστική προστασία του οφειλέτη της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση»

Στην περίπτωση που ο δικαιούχος της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση», παρόλο που δεν επήλθε ο προς εξασφάλιση κίνδυνος, ζητήσει καταχρηστικά την κατάπτωση και πληρωμή της εγγυητικής επιστολής, τίθεται το ζήτημα κατά πόσο δύναται ο οφειλέτης της εγγυητικής να παρέμβει και να ζητήσει από την τράπεζά του να μην καταβάλει το συμφωνηθέν χρηματικό ποσό στον δικαιούχο.

³⁰¹ Κριμπάς Δημ., Η εγγύησις εις τας εμπορικές συναλλαγάς (αι εγγυητικάί επιστολαί των τραπεζών), Αθήναι 1956 (σελ. 91 – 92)

³⁰² 29245/2006 ΠΠΡ ΘΕΣΣΑΛ (505839)(ΑΡΜ 2009/1068) (Η περίληψη αυτή ελήφθη από το περιοδικό ΑΡΜΕΝΟΠΟΥΛΟΣ, εκδόσεως του Δ.Σ. Θεσσαλονίκης.) και Κριμπάς Δημ., Η εγγύησις εις τας εμπορικές συναλλαγάς (αι εγγυητικάί επιστολαί των τραπεζών), Αθήναι 1956 (σελ. 91 – 92), ως άνω

Για το ζήτημα αυτό υφίσταται διχογνωμία. Στη νομολογία υποστηρίζεται η άποψη³⁰³ πως ο οφειλέτης δεν δικαιούται να επιχειρήσει να παρεμποδίσει την πληρωμή της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση».³⁰⁴ Και αυτό γιατί, από τη μια, η σχέση τράπεζας και δικαιούχου είναι αυτόνομη, και, από την άλλη, αν γίνονταν δεκτή μια τέτοια δυνατότητα αυτό θα αντίκειτο στην αποστολή του θεσμού της εγγυητικής επιστολής, που στοχεύει, όπως έχει ήδη αναφερθεί πολλακίς, στην άμεση ικανοποίηση του δανειστή χωρίς την ανάγκη καταφυγής σε δικαστικούς αγώνες αβέβαιης έκβασης και διάρκειας³⁰⁵.

Επίσης, αν γίνονταν δεκτή μια τέτοια δυνατότητα, θα χανόταν η εμπιστοσύνη της συναλλακτικής αγοράς στις εγγυητικές επιστολές «σε πρώτη ζήτηση» ως θεσμού, ενώ αυτό θα έρχονταν και σε αντίθεση με το συμφέρον της τράπεζας να εμφανίζει ένα πρόσωπο αξιοπιστίας και φερεγγυότητας.

Ο Έλληνας νομοθέτης με τη διάταξη του άρθρου 682 § 1 εδ. β' ΚΠολΔ³⁰⁶ επεκτείνει τη δικαστική προστασία υπό τη μορφή των ασφαλιστικών μέτρων και σε δικαιώματα που εξαρτώνται από αίρεση ή προθεσμία. Εφόσον, δηλαδή, γινόταν δεκτή η ύπαρξη υπό αίρεση δικαιώματος του οφειλέτη της εγγυητικής να παρεμποδίσει την κατάπτωση και πληρωμή της, αυτό θα μπορούσε να τύχει δικαστικής προστασίας με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων. Εντούτοις, γίνεται δεκτή η εφαρμογή της σχετικής

---

³⁰³ Γεωργίου Κ. (2019) *Η αρχή της μη ικανοποίησης της ασφαλιστέας αξιόσεως στο πεδίο του Ιδιωτικού Δικαίου*, Εκδόσεις Σάκκουλα (σελ. 442) «[...] δεν υφίσταται υπέρ του πρωτοφειλέτη δυνατότητα όπως παρεμβληθεί στη μεταξύ εγγυητή (Τράπεζας) και δανειστή συμβατική σχέση ώστε να ματαιώσει τα έννομα αποτελέσματα αυτής και δη εκείνα τα οποία με εντολή του συνομολόγησε ο εγγυητής (Τράπεζα): συνεπώς, αυτός δεν έχει οριστική δικαστική προστασία.[...]»

³⁰⁴ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 185)

³⁰⁵ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 185)

³⁰⁶ «1. Κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 683 έως 703 τα δικαστήρια, σε επείγουσες περιπτώσεις ή για να αποτραπεί επικείμενος κίνδυνος, μπορούν να διατάζουν ασφαλιστικά μέτρα για την εξασφάλιση ή διατήρηση ενός δικαιώματος ή τη ρύθμιση μιας κατάστασης και να τα μεταρρυθμίζουν ή να τα ανακαλούν. Το δικαίωμα είναι δυνατό να εξαρτάται από αίρεση ή προθεσμία ή να αφορά μέλλουσα απαίτηση.»

διάταξης μόνο επί των γνήσιων αιρέσεων³⁰⁷ και όχι επί των νομικών³⁰⁸ αιρέσεων³⁰⁹. Περαιτέρω, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 69 § 1 περ. ε' ΚΠολΔ³¹⁰, η οποία αφορά στην προληπτική (οριστική) δικαστική προστασία³¹¹, ακόμα και στην περίπτωση που το δικαίωμα εξαρτάται από την πλήρωση αίρεσης ή την επέλευση γεγονότος. Και εδώ γίνεται δεκτό, ότι θα πρέπει να πρόκειται για γνήσια (δικαιοπρακτική) αίρεση³¹². Δηλαδή, παρόλο που επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, η άσκηση αγωγής με στόχο την προστασία δικαιώματος υπό αίρεση, εφόσον ο γενεσιουργός λόγος του δικαιώματος έχει λάβει χώρα ήδη κατά το χρόνο συζήτησης της σχετικής αγωγής (ακόμα και αν δεν είναι ακόμη απαιτητό), το δικαίωμα του οφειλέτη να αναζητήσει από τον δικαιούχο της εγγυητικής το καταβληθέν ποσό προϋποθέτει την καταβολή προς τον δικαιούχο από την τράπεζα του συμφωνηθέντος χρηματικού ποσού. Η καταβολή του ποσού δεν είναι απλώς αίρεση, άλλα στοιχείο του πραγματικού, χωρίς την ύπαρξη του οποίου δεν είναι δυνατή η γένεση και η άσκηση του δικαιώματος³¹³.

Η νομολογία φαίνεται, όμως, να αναγνωρίζει το δικαίωμα του οφειλέτη να παρεμβαίνει στη λειτουργία της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση», στην

---

³⁰⁷ Καραμέρος Σ. (2013) *Η βεβαιότητα της αξιώσεως ως προϋπόθεση της εκτελέσεως κατά τον ΚΠολΔ*, § 3 Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη (σελ. 80) «*Η αίρεση γενικά ως έννοια καταλαμβάνεται από τις ρυθμίσεις των άρθρων 201-209 ΑΚ. Γνήσια αίρεση («condicio») είναι ο όρος, που προστίθεται από τα μέρη στη δικαιοπραξία, σύμφωνα με τον οποίο, η ενέργειά της εξαρτάται από γεγονός μέλλον και αβέβαιο. Από τον ορισμό αυτόν προκύπτει ότι για την κατάφαση της υπάρξεως γνήσιας αιρέσεως απαιτείται: α) ο όρος να έχει τεθεί από τα ίδια τα συμβαλλόμενα μέρη· αντιθέτως, όταν ο όρος δεν έχει προβλεφθεί από τους συμβαλλόμενους, αλλά τάσσεται από κάποια διάταξη του ουσιαστικού δικαίου ως προϋπόθεση για την ενέργεια ή την τελείωση μίας δικαιοπραξίας, δεν είναι δηλαδή δικαιοπρακτικός (εκούσιος) αλλά νόμιμος, θα πρόκειται για καταχρηστική αίρεση δικαίου («condicio juris»)· και β) το γεγονός, από το οποίο εξαρτάται η ενέργεια της δικαιοπραξίας, να είναι αφενός μελλοντικό και αφετέρου αβέβαιο, δηλαδή αντικειμενικώς άγνωστο εκ των προτέρων, αν θα επισυμβεί («dies incertus an, incertus quando» ή «dies incertus an, certus quando»)».*

³⁰⁸ Σπυριδάκης Ι. (2022) *Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου*, 3η έκδ. Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη (σελ. 1004) «*Νομική αίρεση (ή αίρεση δικαίου, conditio iuris): Ο δικαιοπρακτικός όρος, στον οποίον αναφέρεται ως στοιχείο, από το οποίο εξαρτάται η τελείωση ή το κύρος ή η ενέργεια της δικαιοπραξίας, το στοιχείο που ήδη κατά το νόμο είναι απαραίτητο για την τελείωση ή το κύρος ή την ενέργεια της δικαιοπραξίας.*»

³⁰⁹ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 186)

³¹⁰ «*1. Επιτρέπεται να ζητηθεί δικαστική προστασία και α) αν η παροχή που δεν εξαρτάται από αντιπαροχή συνδέεται με την επέλευση χρονικού σημείου, προτού επέλθει το χρονικό αυτό σημείο, β) στην περίπτωση του άρθρου 378 του Αστικού Κώδικα, γ) αν ο ενάγων ζητεί να του παραδοθεί ένα πράγμα και, για την περίπτωση που δεν του παραδοθεί το ίδιο πράγμα, ζητεί το διαφέρον, δ) αν η γένεση ή η άσκηση του δικαιώματος εξαρτάται από την έκδοση της απόφασης, ε) αν το δικαίωμα εξαρτάται από την πλήρωση αίρεσης ή την επέλευση γεγονότος [...]*»

³¹¹ 291/2016 ΜΠΡ ΑΘ (ΑΣΦ) (722435)(ΕΕΜΠΔ 2016/123)

³¹² Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 187)

³¹³ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 188)

περίπτωση που το αίτημα κατάπτωσης του δικαιούχου είναι καταχρηστικό. Και αυτό λόγω του εξασφαλιστικού χαρακτήρα της εγγυητικής επιστολής³¹⁴. Ακόμα, όμως και σε αυτή την περίπτωση η δικαστική προστασία του οφειλέτη εξαρτάται από τη συνδρομή³¹⁵ αυστηρών προϋποθέσεων, με στόχο την προστασία, από τη μια, του θεσμού της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση», αλλά και την προστασία, από την άλλη, του οφειλέτη από την καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος του δικαιούχου. Στο σημείο αυτό θα εξετάσουμε τις εξής δύο περιπτώσεις, στην μια ο οφειλέτης έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του και έχει εκπέσει ο εξασφαλιστικός σκοπός της εγγυητικής επιστολής, ενώ στη δεύτερη έχει αναγνωρισθεί δικαστικά η ακυρότητα ή έχει ακυρωθεί με διαπλαστική δικαστική απόφαση η βασική σχέση.

Πρέπει εδώ να επισημανθεί πως, η ύπαρξη αξιώσεων του οφειλέτη κατά του δικαιούχου της εγγυητικής απλώς από την κακή λειτουργία της βασικής σχέσης (πχ. υπαναχώρηση, αποζημίωση, συμψηφισμός³¹⁶) δεν δικαιολογεί την αποτροπή της κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής. Η δικαστική προστασία του οφειλέτη κατά τη ταχύτερη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων είναι καίριας σημασίας, καθώς ο διαθέσιμος χρόνος από την υποβολή του αιτήματος κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής από τον δικαιούχο μέχρι την καταβολή του χρηματικού ποσού από την τράπεζα είναι ελάχιστος, και, σε περίπτωση που ο οφειλέτης αναζητούσε δικαστική προστασία κατά την τακτική διαδικασία θα ήταν ήδη αργά. Άλλωστε, η προθυμία της τράπεζας να αποκρούσει τυχόν καταχρηστική δήλωση κατάπτωσης από τον δικαιούχο της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση» δεν είναι εγγυημένη³¹⁷.

23.α. Προϋποθέσεις λήψης ασφαλιστικών μέτρων

Σύμφωνα με την ρύθμιση του άρθρου 682 ΚΠολΔ τα ασφαλιστικά μέτρα διατάσσονται σε επείγουσες περιπτώσεις ή για να αποτραπεί επικείμενος κίνδυνος.

Επείγουσα περίπτωση σημαίνει την ανάγκη προσωρινής ρύθμισης των εριζόμενων έννομων σχέσεων των διαδίκων, και, ιδίως, την ανάγκη προσωρινής επιδίκασης ενός

---

³¹⁴ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 188)

³¹⁵ Λιακόπουλος Θ., Εγγυητική επιστολή με ρήτρα πληρωμής «σε πρώτη ζήτηση» και κατάχρηση δικαιώματος, ΝοΒ 35 (1987), 283 επ.

³¹⁶ Κριμπάς Δημ., Η εγγύηση εις τας εμπορικές συναλλαγάς (αι εγγυητικά επιστολαί των τραπεζών), Αθήναι 1956 (σελ. 91-92)

³¹⁷ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 191)

μέρους της επικαλούμενης απαίτησης. Στην περίπτωση της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση» που εξετάζουμε το στοιχείο της επείγουσας περίπτωσης συντρέχει μετά τη διατύπωση αιτήματος κατάπτωσης από τον δικαιούχο της εγγυητικής, καθώς η τράπεζα υποχρεούται πλέον να καταβάλει το συμφωνηθέν χρηματικό ποσό χωρίς καθυστέρηση³¹⁸.

Επικείμενος κίνδυνος, κατά τις απαιτήσεις του νόμου, συντρέχει όταν πιθανολογείται η αποξένωση του οφειλέτη από την περιουσία του, έτσι ώστε να είναι αδύνατη, στο μέλλον, η επίσπευση εναντίον του αναγκαστικής εκτέλεσης. Στην περίπτωση της εγγυητικής επιστολής ο επικείμενος κίνδυνος είναι φανερός³¹⁹. Εάν πιθανολογείται η διατύπωση ή έχει ήδη διατυπωθεί καταχρηστικό αίτημα από πλευράς του δικαιούχου της εγγυητικής η κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής θα βλάψει τον οφειλέτη και μάλιστα ανεπανόρθωτα³²⁰.

Η λήψη ασφαλιστικών μέτρων προϋποθέτει την ύπαρξη συγκεκριμένου δικαιώματος, στην εξασφάλιση του οποίου στοχεύουν τα ασφαλιστικά μέτρα. Το δικαίωμα αυτό μπορεί να είναι ληξιπρόθεσμο και απαιτητό ή να τελεί υπό αίρεση ή προθεσμία, αναβλητική ή διαλυτική. Απαιτείται μόνο το ουσιαστικό δικαίωμα υπέρ του οποίου ζητούνται τα ασφαλιστικά μέτρα να είναι γεννημένο, δηλαδή να έχουν λάβει χώρα όλα τα απαραίτητα γεγονότα τα οριζόμενα από το δίκαιο για την γένεση του και μόνο η ενέργεια του (απαιτητό) να εξαρτάται από γεγονός μελλοντικό και αβέβαιο³²¹.

Την νομολογία απασχόλησε το ζήτημα αν η δικαστική απαγόρευση πληρωμής ή είσπραξης εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση» έρχεται σε σύγκρουση με τη διάταξη του άρθρου 692 § 4 ΚΠολΔ, σύμφωνα με την οποία τα ασφαλιστικά μέτρα δεν πρέπει να συνίστανται στην ικανοποίηση του δικαιώματος του οποίου ζητείται η εξασφάλιση ή η διατήρηση. Και αυτό διότι οι περισσότερες εγγυητικές επιστολές εκδίδονται υπό προθεσμία, μετά τη λήξη της οποίας δεν υφίσταται έγκυρη κατάπτωση. Όπως είναι προφανές, αν ζητείται με τα ασφαλιστικά μέτρα η απαγόρευση

---

³¹⁸ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 192)

³¹⁹ Ελευθεριάδης Ν. (2002) *Καταχρηστική κατάπτωση τραπεζικής εγγυητικής επιστολής και προσωρινή δικαστική προστασία*, Εκδόσεις Σάκκουλα (σελ. 73) «[...] Ο επικείμενος κίνδυνος είναι βέβαια προφανής, καθώς η είσπραξη της επιστολής ματαιώνει τη δυνατότητα ικανοποίησης της αξίωσης παράλειψης από τη βασική σχέση και ταυτόχρονα εκθέτει τον πρωτοφειλέτη στις δυσμενείς συνέπειες της – αδικαιολόγητης έστω – άσκησης της αναγωγικής αξίωσης της τράπεζας.[...]»

³²⁰ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 192)

³²¹ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 193)

κατάπτωσης εγγυητικής επιστολής, που έχει εκδοθεί με προθεσμία, σε περίπτωση που η αίτηση ασφαλιστικών γίνει δεκτή, το δικαίωμα του δικαιούχου της εγγυητικής κινδυνεύει να ματαιωθεί οριστικά, αφού μέχρι την έκδοση απόφασης κατά την τακτική διαδικασία είναι πολύ πιθανόν να έχει παρέλθει η προθεσμία κατάπτωσης³²². Ως εκ τούτου, και τουλάχιστον στις περιπτώσεις εγγυητικών επιστολών που εκδίδονται με προθεσμία, η παρεχόμενη προσωρινή δικαστική προστασία από το δικαστήριο των ασφαλιστικών μέτρων πρέπει να συνίσταται όχι στην απαγόρευση³²³ κατάπτωσης, αλλά μόνο στην απαγόρευση είσπραξης του συμφωνηθέντος χρηματικού ποσού από την εγγυητική επιστολή³²⁴.

Η απαγόρευση είσπραξης³²⁵ αυτή μπορεί να διαταχθεί πριν ή μετά τη δήλωση κατάπτωσης του δικαιούχου. Η άποψη³²⁶ ότι ακόμα και η προσωρινή απαγόρευση της είσπραξης του ποσού της εγγυητικής επιστολής αποτελεί ολοσχερή ικανοποίηση του ασφαλιστέου δικαιώματος και άρα απαγορευμένη κατ' άρθρο 692 § 4 ΚΠολΔ δεν μπορεί να γίνει δεκτή, καθώς ο θεσμός της δικαστικής προστασίας μέσω της διαδικασίας των ασφαλιστικών μέτρων θα στερούνταν σημασίας σε κάθε περίπτωση αξίωσης παράλειψης³²⁷. Άλλωστε, ασφαλιστική δικλείδα αποτελούν και οι περιορισμοί του προφανούς και ευαπόδεικτου στους οποίους υπόκειται η κατάφαση της καταχρηστικότητας της συμπεριφοράς του δικαιούχου³²⁸. Δεδομένου πως κατά το άρθρο 690 παρ. 1 ΚΠολΔ³²⁹ στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων αρκεί και μόνο η πιθανολόγηση, αξίζει να διερωτηθούμε κατά πόσο η αναγνώριση του επιτρεπτού της επιβολής των ασφαλιστικών μέτρων, για την οποία αρκεί απλή πιθανολόγηση, οδηγεί σε απαξίωση της εγγυητικής επιστολής σε «πρώτη ζήτηση» ως άμεσα

³²² Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 194)

³²³ 138/2018 ΜΠΡ ΤΡΙΚ (ΑΣΦ) (740278)(Α΄ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

³²⁴ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 195)

³²⁵ 374/1998 ΜΠΡ ΑΘ (255055) Δ/ΝΗ/1998 (1691)

³²⁶ Ελευθεριάδης Ν. (2002) *Καταχρηστική κατάπτωση τραπεζικής εγγυητικής επιστολής και προσωρινή δικαστική προστασία*, Εκδόσεις Σάκκουλα § 4 (σελ. 76) « [...] επιφυλάξεις από τη διάταξη του άρθρ. 692 § 4 ΚΠολΔ, και ειδικότερα το ενδεχόμενο να θεωρηθεί και αυτή η προσωρινή απαγόρευση είσπραξης ολοσχερής ικανοποίηση του ασφαλιστέου δικαιώματος, δεν μπορούν να θεωρηθούν πειστικές [...] βλ. ΜΠρΑθ 7336/1985, ΑρχΝ 1985, 433. ΜΠρΑθ 9790/1992, ΕΕμπΔ 1992, 552.

³²⁷ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 195)

³²⁸ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 196)

³²⁹ «1. Σε υποθέσεις που αφορούν ασφαλιστικά μέτρα αρκεί η πιθανολόγηση των ισχυρισμών.»

ρευστοποιήσιμου μέσου εξασφάλισης στις συναλλαγές³³⁰. Επί του θέματος αυτού έχουν διατυπωθεί και οι δύο αντικρουόμενες απόψεις³³¹.

Το ζήτημα μπορεί να εντοπισθεί στο πρόβλημα του κατά πόσο οι προϋποθέσεις του προφανούς και ευαπόδεικτου επηρεάζουν τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων³³², ενώ το θέμα αυτό θεμελιώνεται στην αποδεικτική σύμβαση μεταξύ των μερών.

23.β.Αποδεικτική σύμβαση μεταξύ των μερών

Όταν κάνουμε λόγο για την αποδεικτική σύμβαση μεταξύ των μερών εννοούμε μια δικονομική σύμβαση με αντικείμενο το μέτρο απόδειξης, η έννομη συνέπεια της οποίας εκδηλώνεται στο πεδίο του δικονομικού δικαίου³³³, εντός των ορίων, βέβαια, που θέτει η έννομη τάξη προς αποφυγή της μετάπτωσης της δίκης από σχέση δημοσίου σε σχέση ιδιωτικού δικαίου³³⁴.

Ως εκ τούτου του περιορισμού, ανεπίτρεπτες είναι οι συμφωνίες που περιορίζουν τις προϋποθέσεις, την έκταση και τον τρόπο άσκησης των δικονομικών εξουσιών του δικάζοντος³³⁵. Ο συμβατικός αποκλεισμός αποδεικτικών μέσων, από την άλλη πλευρά, είναι επιτρεπτός³³⁶. Αμφιβολία έγκειται στο ζήτημα των αποδεικτικών μέσων που διατάσσονται αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο. Ανεπίτρεπτες είναι, επίσης, οι

³³⁰ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 197)

³³¹ Κ. Κεραμεύς, Νομικές Μελέτες II, 1994, αρ. 148 (Γνωμ.), σελ. 881, 888, Σπ. Ψυχομάνης, Τραπ. Δικ.5, σελ. 396-397, Α. Γκούσκου, ό.π., σελ. 240-241, Απ. Γεωργιάδης, Η εξασφάλιση των πιστώσεων, § 6 VII 5 ε αρ. 147, σελ. 186. Ενώ αντίθετα Θ. Λιακόπουλος, ΝοΒ. 1987, 283, 302. *Όπως παραπέμπονται σε Χατζησεβαστού Α. (2011) Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 196)

³³² Όπως είναι η άποψη της γερμανικής θεωρίας.

³³³ Ελευθεριάδης Ν. (2002) *Καταχρηστική κατάπτωση τραπεζικής εγγυητικής επιστολής και προσωρινή δικαστική προστασία*, Εκδόσεις Σάκκουλα § 4 (σελ. 82)

³³⁴ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 198)

³³⁵ Ελευθεριάδης Ν. (2002) *Καταχρηστική κατάπτωση τραπεζικής εγγυητικής επιστολής και προσωρινή δικαστική προστασία*, Εκδόσεις Σάκκουλα § 4 (σελ. 83) «[...] Ακραίο όριο του επιτρεπτού των δικονομικών συμβάσεων θεωρείται γενικά η αρχή της απαγόρευσης της «συμβατικής δίκης», όρος ο οποίος περιγράφει τη μεταβολή της μορφής της δίκης από σχέση δημοσίου δικαίου σε σχέση ιδιωτική-συμβατική. Υπό την παραπάνω έννοια απορρίπτεται στη θεωρία το επιτρεπτό συμφωνιών, οι οποίες περιορίζουν ουσιαδώς το διευθυντικό ρόλο του δικαστή, δηλαδή τις προϋποθέσεις, την έκταση και τον τρόπο ασκήσεως των δικονομικών του εξουσιών [...]»

³³⁶ Ελευθεριάδης Ν. (2002) *Καταχρηστική κατάπτωση τραπεζικής εγγυητικής επιστολής και προσωρινή δικαστική προστασία*, Εκδόσεις Σάκκουλα § 4 (σελ. 83) «[...] η νομολογία – και παρά τον συχνά πειστικό αντίλογο της επιστήμης – αναγνωρίζει ως επιτρεπτό μεγάλο φάσμα δικονομικών αποδεικτικών συμβάσεων. Έτσι, ο συμβατικός αποκλεισμός αποδεικτικών μέσων, ακόμη και όλων εκτός των εγγράφων, κατά κανόνα κρίνεται επιτρεπτός[...]»

συμφωνίες που στοχεύουν στη δέσμευση του δικαστή ως προς την αξιολόγηση του αποδεικτικού υλικού, καθώς εδώ υφίσταται ο κανόνας της ελεύθερης απόδειξης³³⁷.

Αμφιβολία έγκειται στο ζήτημα περί συμφωνίας των μερών για μέτρο απόδειξης με μειωμένο βαθμό δικανικής πεποίθησης σε σχέση με αυτό που προβλέπει ο νόμος. Ως προς το μέτρο απόδειξης της καταχρηστικής συμπεριφοράς του δικαιούχου στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, που μας αφορά στο σημείο αυτό, είναι επιτρεπτή η συμβατική πρόβλεψη υψηλότερου βαθμού δικανικής πεποίθησης. Ως εκ τούτου, στην περίπτωση που στην έννοια του ευαπόδεικτου, για την οποία κάναμε λόγο ανωτέρω, δοθεί το περιεχόμενο του αποκλεισμού κάποιων αποδεικτικών μέσων, θα πρόκειται για σύμβαση αποκλεισμού αποδεικτικών μέσων και με βάση αυτό θα κριθεί³³⁸ το επιτρεπτό της³³⁹. Με τον τρόπο αυτό, της σύναψης δηλαδή μεταξύ των μερών συμφωνίας περί αποκλεισμού κάποιων αποδεικτικών μέσων, τα μέρη στοχεύουν σε υψηλότερο βαθμό δικανικής πεποίθησης από την πιθανολόγηση στο πλαίσιο της διαδικασίας των ασφαλιστικών μέτρων, προστατεύοντας, παράλληλα, τον αυτόνομο χαρακτήρα της εγγυητικής επιστολής μέσω του προφανούς και ευαπόδεικτου. Χωρίς, βεβαίως, αυτό να σημαίνει πως επιτυγχάνεται η πλήρης απόδειξη³⁴⁰, ο σχηματισμός πλήρους δικανικής πεποίθησης για το αληθές των ισχυρισμών του αιτούντος, καθώς ένα τέτοιο αποτέλεσμα δεν θα ανταποκρινόταν στον σκοπό της διαδικασίας των ασφαλιστικών μέτρων³⁴¹.

---

³³⁷ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 199)

³³⁸ Ελευθεριάδης Ν. (2002) *Καταχρηστική κατάπτωση τραπεζικής εγγυητικής επιστολής και προσωρινή δικαστική προστασία*, Εκδόσεις Σάκκουλα § 4 (σελ. 81)

³³⁹ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 199)

³⁴⁰ Ελευθεριάδης Ν. (2002) *Καταχρηστική κατάπτωση τραπεζικής εγγυητικής επιστολής και προσωρινή δικαστική προστασία*, Εκδόσεις Σάκκουλα § 4 (σελ. 82) « [...] Περιεχόμενο των παραπάνω προϋποθέσεων, σύμφωνα με αυτά, είναι ουσιαστικά η απαίτηση υψηλότερου βαθμού δικανικής πεποίθησης από ότι στην πιθανολόγηση. Αυτό δεν σημαίνει ότι σκοπούμενη είναι η πλήρης απόδειξη [...]»

³⁴¹ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 200)

24.Επιμέρους μέτρα προσωρινής δικαστικής προστασίας του οφειλέτη στην εγγυητική επιστολή

24.α.Δικαστική μεσεγγύηση του εγγράφου της εγγυητικής επιστολής (κατ' άρθρο 725 § 2 ΚΠολΔ³⁴²)

Δικαστική μεσεγγύηση ορίζεται η υλική και νομική δέσμευση αντικειμένων που είναι το περιεχόμενο εριζόμενης μη χρηματικής παροχής.

Η υλική δέσμευση έχει ως αντικείμενο ενσώματα πράγματα ή ομάδα πραγμάτων ή σύνολο από πράγματα, δικαιώματα, υποχρεώσεις, νομικές και πραγματικές καταστάσεις που έχουν οργανωθεί σε επιχείρηση. Η υλική δέσμευση συνίσταται στην αφαίρεση τους από την κατοχή και διαχείριση του καθού και την παράδοση τους σε μεσεγγυούχο προς φύλαξη.

Η νομική δέσμευση έχει αντικείμενο το δικαίωμα του καθού πάνω στα δεσμευόμενα πράγματα ή την επιχείρηση και συνίσταται στην έκπτωση του από την εξουσία που είχε να τα διαθέσει, ώστε η ενδεχόμενη διάθεση τους να είναι εφεξής αυτοδίκαια άκυρη έναντι του υπέρου³⁴³.

Σχετικά, τώρα, με το εάν υπάρχει η δυνατότητα η εγγυητική επιστολή να αποτελέσει αντικείμενο μεσεγγύησης, για να αποφευχθεί η καταβολή του συμφωνηθέντος ποσού στον δικαιούχο, έχουν διατυπωθεί³⁴⁴ επιφυλάξεις³⁴⁵, αφού αμφισβητείται το γεγονός αν η εγγυητική επιστολή έχει αξιολογικό χαρακτήρα³⁴⁶. Ο αξιολογικός ή μη³⁴⁷ χαρακτήρας της εγγυητικής επιστολής είναι καίριας σημασίας³⁴⁸ στο πλαίσιο αυτό,

³⁴² «2. Το δικαστήριο δικαιούται να διατάξει ως ασφαλιστικό μέτρο τη δικαστική μεσεγγύηση εμπορικών ή επαγγελματικών βιβλίων, εγγράφων, δειγμάτων και κάθε άλλου πράγματος, αν ο αιτών έχει δικαίωμα να ζητήσει την επίδειξή τους κατά τις διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου.»

³⁴³ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 201)

³⁴⁴ Πίψου Α.-Μ. (2010) *Δικαστική μεσεγγύηση*, Εκδόσεις Σάκκουλα § 7 (σελ. 146) «[...] Οι προσπάθειες διασφάλισης του οφειλέτη παίρνουν –αν και σπάνια– τη μορφή της θέσης της επίμαχης εγγυητικής επιστολής υπό δικαστική μεσεγγύηση. [...]»

³⁴⁵ Ελευθεριάδης Ν. (2002) *Καταχρηστική κατάπτωση τραπεζικής εγγυητικής επιστολής και προσωρινή δικαστική προστασία*, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη § 4, (σελ. 57-59, υποσ. 137) «ΠολΠρΘεσ 169/1986, Αρμ 1988, 324, 326. ΜΠρΙωαν 25/1987, ΕλλΔνη 1987, 1361. Ως ονομαστικό αξιόγραφο θεωρεί το έγγραφο της εγγυητικής επιστολής ο Γεωργακόπουλος, Χρηματιστηριακό και Τραπεζικό Δίκαιο, σ. 407. Βλ. επίσης Βελέντζας, Τραπεζική διαμεσολάβηση προς εξασφάλιση απαιτήσεων, σ. 33.»

³⁴⁶ Ζήσης Α., Παρατ. στην Εφ. Θεσ. 566/1974, Αρμ. 1974, σελ. 709 επ.

³⁴⁷ Ζήσης Α., Παρατ. στην Εφ. Θεσ. 566/1974, Αρμ. 1974, σελ. 709 επ.

³⁴⁸ Πίψου Α.-Μ. (2010) *Δικαστική μεσεγγύηση*, Εκδόσεις Σάκκουλα § 7 (σελ. 147) «[...] Η νομιμότητα της δικαστικής μεσεγγύησης του σώματος της εγγυητικής επιστολής είναι αναμφισβήτητη, εφόσον υιοθετηθεί η άποψη ότι αυτή κατατάσσεται στην κατηγορία των (ονομαστικών) αξιολογικών. [...] Ωστόσο, στη θεωρία του εμπορικού δικαίου δεν γίνεται κατά κράτος αποδεκτή η ιδιότητα της εγγυητικής επιστολής ως ονομαστικού αξιολογικού. [...]»

καθώς μόνο αν η δικαστική μεσεγγύηση του εγγράφου παρεμποδίζει την άσκηση και μεταβίβαση του ενσωματωμένου δικαιώματος έχει νόημα ως ασφαλιστικό μέτρο παρεμπόδισης της είσπραξης εγγυητικής επιστολής. Στην περίπτωση, λοιπόν, της εγγυητικής επιστολής παρόλο που απαιτείται η τήρηση έγγραφου τύπου³⁴⁹ και παρόλο που μπορεί να εκδοθεί ως ονομαστικό αξιόγραφο, ώστε να είναι αδύνατη από μη κοιμιστή, τόσο η άσκηση, όσο και η μεταβίβαση του δικαιώματος κατάπτωσης της επιστολής, αυτό δεν συνιστά τον κανόνα, αλλά η εγγυητική επιστολή, αφενός, καταπίπτει με απλή δήλωση του δικαιούχου, αφετέρου, η αξίωση του δικαιούχου είναι εκχωρητή³⁵⁰.

24.β.Προσωρινή ρύθμιση κατάστασης (κατ' άρθρα 731³⁵¹ & 732³⁵² ΚΠολΔ)

24.β.1.Απαγόρευση πληρωμής από την τράπεζα

Η τράπεζα, σε περίπτωση καταχρηστικής άσκησης του αιτήματος κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής από πλευράς του δικαιούχου, αλλά και σε κάθε άλλη περίπτωση που μπορεί να αντιτάξει κατά του αιτήματός του κάποια επιτρεπόμενη ένσταση, έχει από τη συμβατική της σχέση με τον οφειλέτη και πελάτη της υποχρέωση³⁵³ να αρνηθεί την καταβολή³⁵⁴ του συμφωνηθέντος χρηματικού ποσού της εγγυητικής επιστολής³⁵⁵.

Από την άλλη πλευρά, σύμφωνα με τη ρύθμιση της διάταξης του άρθρου 692 § 5 ΚΠολΔ³⁵⁶ ως προς την απαγόρευση της προσβολής των δικαιωμάτων τρίτων στο πλαίσιο της διαδικασίας των ασφαλιστικών μέτρων, τίθεται υπό αμφισβήτηση το επιτρεπτό της προσωρινής απαγόρευσης πληρωμής του ποσού της εγγυητικής επιστολής. Στη δίκη μεταξύ οφειλέτη και τράπεζας, ο δικαιούχος της εγγυητικής

³⁴⁹ κατ' αναλογική εφαρμογή του άρθρου 849 ΑΚ «Η εγγύηση είναι άκυρη, αν δεν δηλωθεί εγγράφως. Η έλλειψη του εγγράφου καλύπτεται, εφόσον ο εγγυητής εκπλήρωσε την οφειλή.»

³⁵⁰ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 202)

³⁵¹ «Το δικαστήριο δικαιούται να διατάξει ως ασφαλιστικό μέτρο την ενέργεια, παράλειψη ή ανοχή ορισμένης πράξης από εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η αίτηση.»

³⁵² «Το δικαστήριο δικαιούται να διατάξει ως ασφαλιστικό μέτρο και κάθε μέτρο που κατά τις περιστάσεις είναι κατά την κρίση του πρόσφορο για την εξασφάλιση ή διατήρηση του δικαιώματος ή τη ρύθμιση κατάστασης.»

³⁵³ Πίψου Α.-Μ. (2010) *Δικαστική μεσεγγύηση*, Εκδόσεις Σάκκουλα § 7 (σελ. 149) «[...] η σχέση εντολής που συνδέει τον πρωτοφειλέτη και την Τράπεζα εξασφαλίζει στον πρώτο το δικαίωμα να παράσχει στη δεύτερη οδηγίες κατά την εκτέλεση της εντολής (άρθρ. 717 ΑΚ) [...]»

³⁵⁴ 3280/2007 ΜΠΡ ΘΕΣΣΑΛ (512540)(Α' ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

³⁵⁵ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 203)

³⁵⁶ «5. Τα ασφαλιστικά μέτρα δεν πρέπει να προσβάλλουν δικαιώματα τρίτων, ιδίως αν το ασφαλιζόμενο δικαίωμα εξαρτάται από αίρεση ή προθεσμία.»

επιστολής, που δεν κατέστη διάδικος με αίτηση ασφαλιστικών μέτρων εναντίον του, παραμένει τρίτος και, ως εκ τούτου, η απόφαση δεν φέρει δύναμη προσωρινού δεδικασμένου γι' αυτόν³⁵⁷. Κατά λογική ακολουθία, διερωτώμεθα αν με την δικαστική απαγόρευση πληρωμής εκ μέρους της τράπεζας προσβάλλεται το δικαίωμα του δικαιούχου της εγγυητικής ως τρίτου. Εδώ πρέπει να γίνει λόγος για το σε τι αναφερόμεθα όταν κάνουμε λόγο για την προστασία των δικαιωμάτων τρίτων. Τα απόλυτα δικαιώματα των τρίτων (πχ. δικαίωμα κυριότητας, στην προσωπικότητα, στο όνομα ή δικαιώματα βιομηχανικής και πνευματικής ιδιοκτησίας κλπ) σαφώς εντάσσονται στο πεδίο προστασίας της διάταξης του άρθρου 692 § 5 ΚΠολΔ.

Το ερώτημα που προκύπτει είναι κατά πόσο προστατεύονται πέρα από τα απόλυτα και τα ενοχικά δικαιώματα των τρίτων. Από τη μια πλευρά, κατά της δεσμευτικότητας των ενοχικών δικαιωμάτων συνηγορεί η αρχή του ιδιωτικού δικαίου της σχετικότητας των ενοχών³⁵⁸. Από την άλλη, η γραμματική ερμηνεία της ως άνω διάταξης δεν υποστηρίζει τον αποκλεισμό των ενοχικών δικαιωμάτων, αφού γίνεται αναφορά χωρίς κάποια διάκριση, γενικά σε δικαιώματα τρίτων. Ως εκ τούτου, θεμιτή κρίνεται η τελλολογική συστολή μέσω της ερμηνευτικής μεθόδου της διάταξης, ήτοι η εξαίρεση³⁵⁹ των ενοχικών δικαιωμάτων³⁶⁰ των τρίτων από το πεδίο εφαρμογής της³⁶¹.

Η απόφαση, όμως, των ασφαλιστικών μέτρων δεν παύει να θίγει τα συμφέροντα του δικαιούχου της εγγυητικής επιστολής, ο οποίος δύναται να αμυνθεί με τους εξής τρόπους. Αρχικά, ο δικαιούχος της εγγυητικής μπορεί να ζητήσει ασκήσει αίτηση ανάκλησης ή μεταρρύθμισης κατ' άρθρο 696 § 1 ΚΠολΔ³⁶² της εκδοθείσας απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων λόγω μη συνδρομής επείγουσας περίπτωσης ή επικείμενου κινδύνου ή κάποιας εκ των λοιπών προϋποθέσεων, στις οποίες στηρίχθηκε η απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων. Ακόμα, έχει την δυνατότητα να ασκήσει αγωγή ή αίτηση

---

³⁵⁷ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 204)

³⁵⁸ Γεωργιάδης Αστ. (2007) *Ενοχικό Δίκαιο*, τόμ. 1, 5η έκδ., § 16 Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη (σελ. 325, αρ. 1) «[...] η ενοχή υπάρχει και λειτουργεί μεταξύ των υποκειμένων της και, κατ' αρχήν, ούτε ωφελεί ούτε βλάπτει τρίτους (αρχή της σχετικότητας της ενοχής) [...]»

³⁵⁹ Δωρής Φ., Σκέψεις για τη διαπίστωση και πλήρωση των κενών στο δίκαιο, Χρ ΙΔ Γ/2003, σελ. 577 επ.

³⁶⁰ Πίψου Α.-Μ. (2010) *Δικαστική μεσεγγύηση*, Εκδόσεις Σάκκουλα § 7 (σελ. 151) «[...] η δικαστική διαταγή που υποχρεώνει την Τράπεζα να μην πληρώσει δεν προσβάλλει το δικαίωμα του τρίτου, αφού ο τελευταίος το ασκεί έτσι κι αλλιώς καταχρηστικά [...]»

³⁶¹ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 204)

³⁶² «1. Αν κάποιος δεν έλαβε μέρος ή δεν κλήθηκε κατά τη συζήτηση αίτησης στην οποία εκδόθηκε απόφαση που διέταξε ασφαλιστικά μέτρα ή μεταρρύθμισε ή ανακάλεσε απόφαση ασφαλιστικών μέτρων και έχει έννομο συμφέρον, δικαιούται να ζητήσει την ανάκληση ή τη μεταρρύθμιση της απόφασης από το δικαστήριο που την εξέδωσε.[...]»

διαταγής πληρωμής εναντίον της τράπεζας, για την καταβολή του συμφωνηθέντος ποσού από την εγγυητική επιστολή³⁶³.

24.β.2.Απαγόρευση είσπραξης από τον δανειστή

Η άλλη (ίσως και πιο εύκολη) δυνατότητα που υπάρχει για τον οφειλέτη είναι να στραφεί απευθείας κατά του δικαιούχου της εγγυητικής επιστολής και να ζητήσει να του απαγορευθεί ³⁶⁴η είσπραξη³⁶⁵ της εγγυητικής επιστολής³⁶⁶. Σε κάθε περίπτωση μη συνδρομής των προϋποθέσεων κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής, ο οφειλέτης έχει κατά του δικαιούχου της εγγυητικής αξίωση παράλειψης της είσπραξης³⁶⁷.

Βεβαία, η απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων, που θα εκδοθεί, δεν θα ισχύει έναντι της τράπεζας, η οποία δεν κατέστη διάδικος. Γι' αυτό, άλλωστε, υπάρχει η περίπτωση να προχωρήσει η τράπεζα στην καταβολή στον δικαιούχο του ποσού της εγγυητικής μην λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων³⁶⁸.

Η γερμανική επιστήμη έδωσε λύση στο ως άνω πρόβλημα³⁶⁹ με την αναλογική εφαρμογή των διατάξεων περί κατασχέσεως εις χείρας τρίτου, ήτοι (για το ελληνικό δίκαιο) την εφαρμογή των άρθρων 982 επ. ΚΠολΔ. Κατόπιν της εκδόσεως της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων, αυτή κοινοποιείται στην τράπεζα ως τρίτη κατ' άρθρο 983 ΚΠολΔ³⁷⁰, ώστε από το σημείο αυτό και μετά να απαγορεύεται η εξόφληση

³⁶³ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 205)

³⁶⁴ 534/2005 ΜΠΡ ΠΕΙΡ (374209)(NOB 2005/706, ΕΕΜΠΔ 2005/349, ΔΙΚΗ 2005/1184)(Με παρατηρήσεις Αντ. Ρούσσου στην ΕΕμπΔ. Με ενημερωτικό σημείωμα Νικόλαος Παπανικολάου στη ΔΙΚΗ.)

³⁶⁵ 630/2019 ΜΠΡ ΑΘ (758484) (ΧΡΙΑ 2019/418)

³⁶⁶ 319/2012 ΜΠΡ ΘΗΒ (582869) (Α' ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ, ΕΕΜΠΔ 2013/60, NOB 2012/2368, ΕΠΟΛΔ 2013/83)(Παρατηρήσεις Α.Τετριμέλη ΕΠολΔ 2013/86).

³⁶⁷ Πίψου Λ.-Μ. (2010) *Δικαστική μεσεγγύηση*, Εκδόσεις Σάκκουλα § 7 (σελ. 152) «[...] η δε απαίτηση αυτή θεμελιώνεται στη σχέση που συνδέει λήπτη και πρωτοφειλέτη. Αν η σχέση αυτή είναι ελαττωματική ή δεν συντρέχουν οι όροι κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής (λ.χ. καταχρηστική κατάπτωση), ο οφειλέτης έχει κατά του λήπτη αξίωση παράλειψης της είσπραξης αυτής ή (και) και επιστροφής της στον αιτούντα ή στην Τράπεζα [...] η συνδρομή της επείγουσας περίπτωσης ή του επικείμενου κινδύνου είναι προφανής, αφού [...] η ικανοποίηση του λήπτη εκθέτει τον οφειλέτη στις δυσμενείς συνέπειες της αδικαιολόγητης άσκησης της αναγωγικής αξίωσης από την Τράπεζα.»

³⁶⁸ Ελευθεριάδης Ν. (2002) *Καταχρηστική κατάπτωση τραπεζικής εγγυητικής επιστολής και προσωρινή δικαστική προστασία*, Εκδόσεις Σάκκουλα § 4 (σελ. 78) «[...]Θεωρητικά λοιπόν μπορεί να πληρώσει, ιδίως αν απειλείται με αντίποινα του λήπτη.[...]»

³⁶⁹ Ελευθεριάδης Ν. (2002) *Καταχρηστική κατάπτωση τραπεζικής εγγυητικής επιστολής και προσωρινή δικαστική προστασία*, Εκδόσεις Σάκκουλα § 4 (σελ. 78 και υποσ. 204) «[...]Αναζητήσεις της γερμανικής επιστήμης προς αποτροπή αυτού του αποτελέσματος [...] Erman, εις *Festschrift für Rittershausen*, σ. 261, 272 (για τις ενέγγυες πιστώσεις). Zahn, εις *Festschrift für Pleyer*, σ. 153, 164.»

³⁷⁰ «1. Η κατάσχεση στα χέρια τρίτου γίνεται με επίδοση στον τρίτο και σε εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση εγγράφου[...].»

από την τράπεζα του ποσού της εγγυητικής επιστολής κατ' άρθρο 984 ΚΠολΔ³⁷¹ και η τράπεζα να γίνεται μεσεγγυούχος του ποσού.

Κατ' άλλη άποψη³⁷², ωστόσο, δεν υφίσταται κενό νόμου ως προς την εκτέλεση ασφαλιστικών μέτρων που διατάσσουν παράλειψη.³⁷³ Και, ως εκ τούτου, δεν υφίσταται δυνατότητα αναλογικής εφαρμογής των διατάξεων περί κατασχέσεως εις χείρας τρίτου.

24.γ.Συντηρητική κατάσχεση κατ' άρθρο 707 ΚΠολΔ

Κατά το άρθρο 707 ΚΠολΔ, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει ως ασφαλιστικό μέτρο τη συντηρητική κατάσχεση κινητών, ακινήτων, εμπράγματων δικαιωμάτων πάνω σ' αυτά, απαιτήσεων και γενικά όλων των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη, είτε βρίσκονται στα χέρια του είτε στα χέρια τρίτου.

Εν προκειμένω, αντικείμενο της συντηρητικής κατάσχεσης είναι η αξίωση του δικαιούχου από την εγγυητική επιστολή στα χέρια της τράπεζας.³⁷⁴ Κατ' άρθρο 712 ΚΠολΔ, επιδίδεται στην τράπεζα αντίγραφο της απόφασης που διατάζει τη συντηρητική κατάσχεση με επιταγή να μην εξοφλήσει την απαίτηση, ενώ κατ' άρθρο 715 ΚΠολΔ, τυχόν εξόφληση από την τράπεζα της απαίτησης που έχει κατασχεθεί απαγορεύεται και είναι άκυρη υπέρ του οφειλέτη.

---

³⁷¹ «1. Απαγορεύεται και είναι άκυρη υπέρ του κατασχόντος η διάθεση του κατασχεμένου από εκείνον κατά του οποίου έγινε η κατάσχεση, αφότου του επιδοθεί το κατά το άρθρο 983 έγγραφο, έστω και αν το έγγραφο αυτό δεν έχει ακόμη επιδοθεί στον τρίτο. Η ευθύνη του τρίτου ρυθμίζεται σύμφωνα με την παρ. 3. 2. Απαγορεύεται και δεν παράγει έννομες συνέπειες για τον κατάσχοντα η εξόφληση από τον τρίτο της κατασχεμένης απαίτησης ή ο συμψηφισμός της με μεταγενέστερη απαίτηση, καθώς και η απόδοση σε εκείνον κατά του οποίου έγινε η κατάσχεση ή η διάθεση σε τρίτους του κατασχεμένου, αφότου του επιδοθεί το έγγραφο του άρθρου 983, έστω και αν αυτό δεν επιδόθηκε ακόμα σε εκείνον κατά του οποίου γίνεται η κατάσχεση. Όταν πρόκειται για χρηματικές απαιτήσεις, η απαγόρευση αφορά μόνο το ποσό για το οποίο έγινε η κατάσχεση. 3. Αφότου του κοινοποιηθεί η κατάσχεση, ο τρίτος γίνεται μεσεγγυούχος. 4. Η κατάσχεση που έχει επιβληθεί δεν εμποδίζει εκείνον κατά του οποίου έγινε να στραφεί κατά του τρίτου δικαστικώς ή με αναγκαστική εκτέλεση. Σ' αυτή την περίπτωση, μετά την ενέργεια της εκτέλεσης, και αν πρόκειται για πράγμα που μπορεί να κατατεθεί, κατατίθεται δημόσια, αλλιώς ο δικαστικός επιμελητής ορίζει μεσεγγυούχο για να το φυλάει. 5. Οι διατάξεις του άρθρου 956 παρ. 4 έως 6 εφαρμόζονται και στις περιπτώσεις των παρ. 3 και 4 του άρθρου αυτού.»

³⁷² Ελευθεριάδης Ν. (2002) *Καταχρηστική κατάπτωση τραπεζικής εγγυητικής επιστολής και προσωρινή δικαστική προστασία*, Εκδόσεις Σάκκουλα § 4 (σελ. 78 και υποσ. 205) «[...]Οι νεότερες αντιλήψεις ωστόσο απορρίπτουν πειστικά το ενδεχόμενο αυτό, θεωρώντας ότι δεν υπάρχει κενό νόμου προς πλήρωση όσον αφορά την εκτέλεση ασφαλιστικών μέτρων που διατάσσουν παράλειψη [...] Έτσι π.χ. Mülbner, *Mißbrauch von Bankgarantien*, σ. 174. Oettmeier, *Bürgschaften auf erstes Anfordern*, σ. 145.»

³⁷³ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 207)

³⁷⁴ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 207)

Απέναντι στην λύση αυτή έχει αντιταχθεί το επιχείρημα ότι η συντηρητική κατάσχεση επιβάλλεται για την εξασφάλιση χρηματικών απαιτήσεων του δανειστή και, ως εκ τούτου, δεν είναι το κατάλληλο εργαλείο για την προσωρινή προστασία της αξίωσης παράλειψης του οφειλέτη.

Τα πλεονεκτήματα της λύσης αυτής είναι πως αφενός δεν τίθεται θέμα προσβολής δικαιωμάτων του δικαιούχου ως τρίτου, αφετέρου δεσμεύεται και η ίδια η τράπεζα από την εκδοθείσα απόφαση ασφαλιστικών μέτρων. Η κατάσχεση είναι συντηρητική όταν επιβάλλεται ως ασφαλιστικό μέτρο, ενώ είναι αναγκαστική όταν συντρέχουν δύο προϋποθέσεις. Λαμβάνει χώρα βάσει εκτελεστού τίτλου και γίνεται σύμφωνα με τους δικονομικούς κανόνες που ρυθμίζουν την αναγκαστική κατάσχεση των αντίστοιχων περιουσιακών στοιχείων.

Η συντηρητική κατάσχεση διαφέρει, επίσης, και από το ασφαλιστικό μέτρο της δικαστικής μεσεγγύησης. Η συντηρητική κατάσχεση γίνεται για την εξασφάλιση χρηματικών απαιτήσεων του δανειστή, με την λογική να εξελιχθεί σε αναγκαστική κατάσχεση και πλειστηριασμό, ενώ η δικαστική μεσεγγύηση γίνεται για την εξασφάλιση άλλων, εμπράγματων ή ενοχικών δικαιωμάτων του δανειστή, με την προοπτική να εξασφαλιστεί η άμεση εκτέλεση για την ικανοποίηση των δικαιωμάτων αυτών. Επίσης, σε αντίθεση με τη δικαστική μεσεγγύηση, δεν επιτρέπεται η συντηρητική κατάσχεση ομάδας περιουσίας ή επιχείρησης στο σύνολό τους³⁷⁵.

25.Περίπτωση σύγκρουσης απαγορευτικής της κατάπτωσης απόφασης ασφαλιστικών μέτρων και αντίθετης διαταγής πληρωμής

Αξίζει εδώ να εξετάσουμε την περίπτωση σύγκρουσης, που προέκυψε στην πράξη, μεταξύ μιας απόφασης ασφαλιστικών μέτρων (προσωρινής διαταγής) που απαγόρευε την εμφάνιση και πληρωμή της εγγυητικής επιστολής και μιας απόφασης διαταγής πληρωμής που εκδόθηκε βάσει της επίδικης εγγυητικής επιστολής εις βάρος της τράπεζας.

Η υπόθεση έφτασε να συζητηθεί ενώπιον του Εφετείου Αθηνών, το οποίο με την υπ' αριθ. 4758/1995 απόφασή του³⁷⁶ δέχθηκε τα εξής. Κατά το χρόνο έκδοσης της διαταγής πληρωμής υπήρχε ήδη προσωρινή διάταξη του Προέδρου Πρωτοδικών, που απαγόρευε την εμφάνιση και πληρωμή της επίδικης επιστολής (κατ' άρθρο 691 παρ.

³⁷⁵ Χατζησεβαστού Α. (2011) *Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως* Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα - Θεσσαλονίκη (σελ. 209)

³⁷⁶ ΕΕμπΔ 1995, 583 επ. με παρατηρήσεις Α. Γκούσκου

2 ΚΠολΔ). Επί της ανακοπής που άσκησε η τράπεζα κατά της εν λόγω διαταγής πληρωμής, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο απεφάνθη υπέρ του τραπεζικού ιδρύματος λόγω της ύπαρξης της απαγορευτικής προσωρινής διαταγής και ακύρωσε την διαταγή πληρωμής.

Όταν, όμως, το ζήτημα έφτασε ενώπιον του Εφετείου, το δευτεροβάθμιο δικαστήριο έκρινε εσφαλμένη την πρωτοβάθμια απόφαση επί της ανακοπής. Σύμφωνα με το σκεπτικό της απόφασης, η ύπαρξη του ασφαλιστικού μέτρου ή της προσωρινής διαταγής αφορά μόνο τη διαδικασία της εκτέλεσης και δεν επηρεάζει την νομιμότητα και εγκυρότητα έκδοσης της διαταγής πληρωμής, αφού ο θεσμός της εγγυητικής επιστολής επιβάλλει την άμεση, χωρίς καμία δικαστική προσφυγή³⁷⁷, καταβολή του ποσού.

Η ορθότητα, ωστόσο, της εν λόγω απόφασης αμφισβητείται, αφού στην συγκεκριμένη περίπτωση η αίτηση προς έκδοση διαταγής πληρωμής από τον δικαιούχο της εγγυητικής προφανώς αποσκοπούσε στο να παρακάμψει την προσωρινή διάταξη απαγόρευσης πληρωμής και στο να αναγκάσει την τράπεζα να του καταβάλει το ποσό της εγγυητικής. Όπως περιγράφεται αυτή η τακτική του δικαιούχου της εγγυητικής εμφανίζεται δόλια και καταχρηστική, θέτοντας εν αμφιβολία και την ύπαρξη εννόμου συμφέροντος του δικαιούχου προς έκδοση της επίδικης διαταγής πληρωμής. Άλλωστε, η διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων σε σύγκριση με την διαδικασία της έκδοσης διαταγής πληρωμής παρέχει μεγαλύτερα εχέγγυα αξιοπιστίας³⁷⁸.

---

³⁷⁷ ΜΠρΑθ 12367/2018 ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ

³⁷⁸ Κεραμεύς Κ., Ζητήματα καταπτώσεως εγγυητικών επιστολών, ΕπισκεΔ 1/1998, σ. 3-18 (από τον ιστότοπο Sakkoulas-Online.gr) «[...] Το Εφετείο Αθηνών 4758/1995 έκρινε απορριπτικά την ανακοπή, με τη σκέψη ότι η ύπαρξη του ασφαλιστικού μέτρου ή της προσωρινής διαταγής «αφορά μόνο τη διαδικασία της εκτέλεσης και δεν επηρεάζει κατά την κρίση του Δικαστηρίου τούτου τη νομιμότητα και εγκυρότητα έκδοσης της διαταγής πληρωμής», αφού η εγγυητική επιστολή επιβάλλει την άμεση καταβολή του ποσού της «χωρίς καμία δικαστική προσφυγή». Νομίζω ότι συγχωρούνται σοβαρές αμφιβολίες και ως προς την αιτιολογία και ως προς το αποτέλεσμα. Το επίμαχο ασφαλιστικό μέτρο απαγόρευσε ορισμένες ενέργειες, και συγκεκριμένα την εμφάνιση και την πληρωμή της εγγυητικής επιστολής και όχι απλώς τη διαδικασία της εκτέλεσής υπό την τεχνική της έννοια. Εξάλλου η απαλλαγή της εγγυητικής επιστολής από προηγούμενη δικαστική διαδικασία δεν επιφέρει και απαλλαγή της από μεταγενέστερο δικαστικό έλεγχο ή αναστολή της καταπτώσεώς της. Και τέλος, σε μια σύγκριση αξιοπιστίας μεταξύ της τυπικής και άνευ κροάσεως διαδικασίας της εκδόσεως διαταγής πληρωμής και της διαδικασίας των ασφαλιστικών μέτρων που, έστω και υπό τη μορφή της προσωρινής διαταγής, εμπεριέχει πάντως ορισμένη δικαστική κρίση, είναι δύσκολο να επικρατήσει η πρώτη. Το συμπέρασμα είναι ότι, ενόσω η καταχρηστική κατάπτωση εγγυητικής επιστολής απαγορεύεται, περιορίζεται αντίστοιχα ο αυτοματοποιημένος χαρακτήρας της τελευταίας, ο οποίος δεν διασώζεται ούτε υπό την πενιχρή επένδυση της διαταγής πληρωμής.[...]

Συμπεράσματα

Ο θεσμός της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση» είναι μια προσωπική εξασφαλιστική σύμβαση, μια τριπρόσωπη ενοχική σχέση, που αποτελεί δημιούργημα της αρχής της ελευθερίας των συμβάσεων κατ' άρθρο 361 ΑΚ, για να εκπληρώσει τον σκοπό της κάλυψης των σύγχρονων συναλλακτικών αναγκών.

Το κυριότερο χαρακτηριστικό της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση» που καθορίζει και τη λειτουργία της είναι ο αυτόνομος και μη παρεπόμενος χαρακτήρας της, που βρίσκεται σε αντιδιαστολή με τον παρεπόμενο και επικουρικό χαρακτήρα του θεσμού της εγγύησης του Αστικού μας Κώδικα. Το χαρακτηριστικό αυτό της αυτονομίας του θεσμού έχει ως αποτέλεσμα το γεγονός πως η τράπεζα δεν δύναται να επικαλεσθεί καμία αντίρρηση ή ένσταση προς αποτροπή του αιτήματος κατάπτωσης του δικαιούχου από τη βασική σχέση μεταξύ εκείνου (δικαιούχου της εγγυητικής) και του οφειλέτη, αλλά ούτε και από τη σχέση κάλυψης της ίδιας με τον οφειλέτη - πελάτη της. Ως εκ τούτου, η τράπεζα απολαμβάνει το πλεονέκτημα της απαλλαγής της από το βάρος της υπεισέλευσής της στη λειτουργία των ως άνω σχέσεων.

Με στόχο την μέγιστη δυνατή εξασφάλιση του δικαιούχου της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση», ο κίνδυνος μετατίθεται από τον δικαιούχο (και δανειστή) στον οφειλέτη (και πελάτη της τράπεζας), ο οποίος μετά την κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής δικαιούται να στραφεί κατά του δικαιούχου της για να ζητήσει ό,τι αχρεωστήτως κατεβλήθη σε αυτόν, καθώς και ενδεχόμενη περαιτέρω ζημία του.

Η ενισχυμένη θέση του δικαιούχου της εγγυητικής επιστολής γεννά περισσότερες δυνατότητες για πιθανή καταχρηστική άσκηση των εκ της εγγυητικής επιστολής δικαιωμάτων του. Στη περίπτωση καταχρηστικής άσκησης των εκ της εγγυητικής επιστολής δικαιωμάτων του δικαιούχου γίνεται δεκτό πως η τράπεζα έχει δικαίωμα, αλλά και υποχρέωση, να αρνηθεί την καταβολή του συμφωνηθέντος χρηματικού ποσού, προβάλλοντας αντιρρήσεις κατ' άρθρο 281 ΑΚ, αφού ο αυτόνομος χαρακτήρας της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση» δεν είναι απόλυτος, αλλά υφίσταται προς εξυπηρέτηση του εξασφαλιστικού σκοπού του εργαλείου αυτού.

Έχει, βεβαίως, εκφραστεί η άποψη πως η ρύθμιση περί καταχρηστικότητας του άρθρου 281 ΑΚ θίγει την αρχή της ιδιωτικής αυτονομίας και παρεμβαίνει καταστροφικά στην λειτουργία του θεσμού της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση». Η άποψη, όμως, αυτή μάλλον παραγνωρίζει το γεγονός πως όριο της

βούλησης των συμβαλλομένων στο πλαίσιο της αρχής της ελευθερίας των συμβάσεων, αποτελούν οι αναγκαστικού δικαίου διατάξεις της ελληνικής έννομης τάξης, μια εκ των οποίων είναι και εκείνη του άρθρου 281 ΑΚ.

Με τον ίδιο τρόπο δεχόμεθα και τη δυνατότητα κατ' εξαίρεση παρέμβασης από πλευράς του οφειλέτη της εγγυητικής στη σχέση τράπεζας και δικαιούχου προς παρεμπόδιση της καταχρηστικής κατάπτωσης, κάνοντας χρήση της προσωρινής δικαστικής προστασίας των διατάξεων περί της διαδικασίας των ασφαλιστικών μέτρων.

Σε κάθε περίπτωση, καθίσταται σαφές από την ανωτέρω διεξοδική ανάλυση του ζητήματος πως οι ως άνω δυνατότητες χωρούν μονάχα σε εξαιρετικές περιπτώσεις και υπό αυστηρές προϋποθέσεις, που, άλλωστε, η ίδια η διάταξη του άρθρου 281 ΑΚ θέτει. Στόχος είναι η επίτευξη μιας ισορροπίας μέσω της εφαρμογής των αρχών της καλής πίστης και των χρηστών ηθών, και της απρόσκοπτης λειτουργίας του θεσμού της εγγυητικής επιστολής «σε πρώτη ζήτηση».

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

α. Ελληνική

Αιγυπτιάδης Α. (2002) Ομοιόμορφοι Κανόνες και Συνήθειες του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου για τις Ενέγγυες Πιστώσεις, Εκδόσεις Σάκκουλα (σελ. 121 επ.)

Αλάπαντας Αντ., Η καταχρηστική άσκηση δικαιώματος στην εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση και στην αμετάκλητη ενέγγυα πίστωση ΑρχΝ 2000, (σελ. 605 επ.)

Αντωνόπουλος Στ. Β., Η εγγυητική επιστολή «απλής ειδοποίησης», ΝοΒ 1987 (σελ. 255)

Βαθρακοκοίλης Β. , ΕΡΝΟΜΑΚ, Τόμ. Β, Γεν. Ενοχ., άρθρ. 291 αρ. 6α, 6β

Βελέντζας Ι. (1997) Τραπεζική διαμεσολάβηση προς εξασφάλιση απαιτήσεων, Εκδόσεις ΙuS (σελ. 33, 70, 103)

Βελέντζας Ι. (1995) Τραπεζική ενέγγυα πίστωση, Εκδόσεις ΙuS (σελ. 35)

Βόγκλης Ελ., Κίνδυνοι κατά τη συγκεκριμενοποίηση των γενικών ρητρών, ΔΕΕ 7/2003, (σελ. 757 - 759)

Βουζίκας Εμμ., γνομ. ΝοΒ5 (σελ.843 επ.)

Βρέλλης Σπ., στον ΑΚ Γεωργιάδη-Σταθόπουλου, άρθρα 847-870

Γαζής Ανδ. Γνωμοδότηση, ΕλλΔνη 29(1988), (σελ. 632 επ.)

Γεωργακόπουλος Λ., Εγχειρίδιο Εμπορικού Δικαίου, Τόμος 2 - Οι εμπορικές πράξεις. Τεύχος 2 - Συμβάσεις, Γ. Τραπεζικές, β έκδοση 1999 Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας (σελ. 750 επ.)

Γεωργακόπουλος Λ., Παρατηρήσεις στην Εισηγητού Πολ.Πρ.Αθ. από 8-9-1969 ΕΕμπΔ1970, (σελ. 250 επ.)

Γεωργακόπουλος Λ. Χρηματιστηριακό και Τραπεζικό Δίκαιο, Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, 1999 (σελ. 403 επ., 407)

Γεωργιάδης Αστ. (2007) Ενοχικό Δίκαιο, τόμ. 1, 5η έκδ., § 16 Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη (σελ. 325, αρ. 1)

Γεωργιάδης Απ., Η εξασφάλιση των πιστώσεων, 2001, Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας (σελ. 260, 264 επ.)

Γεωργιάδης Απ., Η νομολογιακή εφαρμογή του άρθρου 281 ΑΚ στο ενοχικό δίκαιο, Αρμ 1998, (σελ. 525 επ.)

Γεωργιάδης Απ.-Σταθόπουλος Μ., Αστικός Κώδικας, κατ' άρθρο ερμηνεία, 1978, (άρθρα 281 επ.)

Γεωργιάδης Απ.- Λιακόπουλος Θ., Η επιστολή προθέσεων (Letter of Intent), ΝοΒ 41 (1993), (σελ. 209 επ.)

Γεωργίου Κ. (2019) Η αρχή της μη ικανοποίησης της ασφαλιστέας αξιόσεως στο πεδίο του Ιδιωτικού Δικαίου, Εκδόσεις Σάκκουλα (σελ. 442-444)

Γκούσκου Αγγ., Ζητήματα νομικής προστασίας καταναλωτών-πελατών τραπεζών, ΔΕΕ 7/1997, (σελ. 660 επ.)

Γκούσκου Αγγ., Η εγγυητική επιστολή με ρήτρα πληρωμής “σε πρώτη ζήτηση”, 1995 Εκδόσεις Σάκκουλα (σελ. 101-106 και 176-183)

Δωρής, στον ΑΚ Γεωργιάδη-Σταθόπουλου, άρθρα 371-373.

Δωρής Φ., Ο χαρακτηρισμός αντισυμβαλλομένων τραπεζών ως καταναλωτών ως προϋπόθεση για την προστασία τους από καταχρηστικούς γενικούς όρους συναλλαγών, ΝοΒ 2004 (σελ. 729 επ.)

Δωρής Φ., Η εξειδίκευση της καλής πίστης στο άρθρο 2 Ν. 2251/1994 για την προστασία των καταναλωτών και η σημασία της στο κοινό αστικό δίκαιο, ΝοΒ 2000, (σελ. 737 επ.)

Δωρής Φ., Σκέψεις για τη διαπίστωση και πλήρωση των κενών στο δίκαιο, Χρ ΙΔ Γ/2003 (σελ. 577 επ.)

Ελευθεριάδης Ν. (2012) Η προστασία των δανειστών κεφαλαιουχικής εταιρίας ως πρόβλημα ευθύνης των εταίρων Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη (§ 7, σ. 175-177, υποσ. 467)

Ελευθεριάδης Ν. (2002) Καταχρηστική κατάπτωση τραπεζικής εγγυητικής επιστολής και προσωρινή δικαστική προστασία, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη (σελ. σελ. 28-32, 39-40, 54, 57-59, 73, 76, 78, 81-83 & υποσ. 137, 204-205)

Ελευθεριάδης Ν. (2003) Ζητήματα αδικαιολόγητου πλουτισμού σε τραπεζικές συμβάσεις εξασφαλιστικού χαρακτήρα, Αρμ. 1/2003 (σελ. 141-147 και υποσ. 28)

Ζήσης Α., Παρατ. στην Εφ. Θεσ. 566/1974, Αρμ. 1974 (σελ. 709 επ.)

Θεμελή Χρ., Η ανεξάρτητη τραπεζική εγγυητική επιστολή (μεταξύ θεωρίας και πράξης), Αρμ Θεσσαλονίκη 1999 (σελ. 203)

Θεμελή Χ. (2004) Η αυτονομία της ενέγγυας πίστωσης υπό αμφισβήτηση; Αρμ 3/2004 (σελ. 338, 338 - 347 & υποσ. 33)

Θεοδωρόπουλος Π., Η εγγύηση κατά τον ισχύοντα ΑΚ, Εκδόσεις Ν. Σάκκουλα, 1953 (σελ. 276)

Θεοφιλόπουλος Α. , Η πίστωση έναντι φορτωτικών εγγράφων, 1976 (σελ. 87)

Καλλιμόπουλος Γ., Σωρευτική αναδοχή χρέους και εγγύηση. Ζητήματα – Κριτήρια της διάκρισης, ΝοΒ 33 (1985), (σελ. 1516 επ.)

Καλλιμόπουλος Γ., Το δίκαιο του χρήματος, Εκδόσεις Σάκκουλα, 1993, (σελ. 12 επ., 15 επ., 19 επ.)

Καραγκουνίδης Απ., Ζητήματα ουσιαστικού και δικονομικού δίκαιου από την αυτοτέλεια της τραπεζικής εγγυητικής επιστολής (με αφορμή την Εφ. Θεσ. 104/2001), Επισκ ΕΔ Β/2002, (σελ. 370-389, υποσ. 9 και 38)

Καραμέρος Σ. (2013) Η βεβαιότητα της αξιώσεως ως προϋπόθεση της εκτελέσεως κατά τον ΚΠολΔ, § 3 Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη (σελ. 80)

Καράσης Μ., Η κατάχρηση θεσμού στο ιδιωτικό δίκαιο, στον Τόμ. Η μέχρι σήμερα νομολογιακή εφαρμογή της αρχής της απαγόρευσης της κατάχρησης άσκησης του δικαιώματος, Εταιρία Νομικών Β. Ελλάδος, 1998, (σελ. 147 επ.)

Κατηφόρης Ν. (2020) Εξουσίες του δικαστηρίου και των διαδίκων στην πολιτική δίκη Εκδόσεις Σάκκουλα (σελ.184)

Κεραμεύς Κ., Ζητήματα καταπτώσεως εγγυητικών επιστολών, ΕπισκΕΔ 1/1998, σ. 3-18 (από τον ιστότοπο Sakkoulas-Online.gr)

Κεραμεύς Κ./Δ. Κονδύλης/Ν. Νίκας (-Γ. Νικολόπουλος), Ερμηνεία ΚΠολΔ, τόμ. 2, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2000, (σελ. 1912)

Κιάντου - Παμπούκη Αλ., Δίκαιο τραπεζικών εργασιών (Πανεπιστημιακά Παραδόσεις) (σελ. 69 επ.)

Κλαβανίδου Δ. (1997) Καταναλωτικά Δάνεια, Εκδόσεις Σάκκουλα § 5 (σελ. 161-162)

Κοζύρης Θ., Το παραδεκτόν της παραιτήσεως του εγγυητού από ενστάσεων μετριαζουσών της ευθύνης του, ΕΕΝ 39 (σελ.416 επ.)

Κορνηλάκης Α., Η νομική φύση των σχέσεων τράπεζας με τον πελάτη της και τον λήπτη της εγγυητικής επιστολής, Αρμεν. 2004 (σελ.506)

Κρητικός Αθ., Γεωργιάδη-Σταθόπουλου ΑΚ, Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλα υπό αρ.477 (σελ.651-653)

Κριμπάς Δημ., Η εγγύησης εις τας εμπορικός συναλλαγάς (αι εγγυητικάί επιστολαί των τραπεζών), Αθήναι 1956 (σελ. 91 – 92)

Λαδάς Π., Η αιτία των συμβάσεων για προσωπική ασφάλεια και κατάχρηση δικαιώματος του δανειστή (το παράδειγμα της τραπεζικής εγγυητικής επιστολής), Αφιέρωμα εις Κ. Βαβούσκον, Τιμητικός Τόμος Βαβούσκου Β΄, 1990, (σελ. 263 επ.)

Λιακόπουλος Θ., Εγγυητική επιστολή με ρήτρα πληρωμής «σε πρώτη ζήτηση» και κατάχρηση δικαιώματος, ΝοΒ 35 (1987), (σελ.283 επ.)

Λιακόπουλος Θ., Εγγυητική επιστολή υπέρ οφειλής εις ολόκληρον (κοινοπραξίας), ΔΕΕ 5 (1995), (σελ. 364 επ.)

Λουκόπουλος Α., Γνωμοδότησις, ΕΕμπΔ 1990, (σελ. 730 επ.)

Μακρίδου Κ., Κατάσχεση εγγυητικής επιστολής τράπεζας στα χέρια τρίτου, σε: Ένωση Ελλήνων Δικονομολόγων, Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2017, (σελ. 102-103)

Μαντζούφας Γ., Ενοχικόν Δίκαιον Β'-Μέρος Ειδικόν, έκδοση Αθήναι [χ.ό.], 1959 (σελ.244)

Μάρκου Ι.Π., Η αξίωση αδικαιολόγητου πλουτισμού στην εγγυητική επιστολή, ΔΕΕ 2/2001, (σελ.148 επ.)

Μάρκου Ι., Ενστάσεις επί προσωπικών εγγυοδοτικών συμβάσεων, 1997, Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας (σελ. 36)

Μάρκου Ι., Οι «άυλοι τίτλοι» ως ιδιότυπες σχέσεις, ΕλλΔνη 2/2009 (σελ. 329-373, υποσ. 33)

Μήτκα Κ. σχόλιο ΕφΛαρ 298/2008 - Επισκόπηση Εμπορικού Δικαίου, 4 (2008) (υποσ. 11)

Παμπούκης Κ., Τραπεζικά Πιστωτικά Συμβάσεις, 1962 (σελ. 85 επ.)

Παπαδούλη Β. (2022) Αφηρημένη υπόσχεση ή αναγνώριση χρέους, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη (σελ. 165 και 433)

Παπανικολάου Π., Μεθοδολογία του Ιδιωτικού Δικαίου και Ερμηνεία των Δικαιοπραξιών, 2000, Εκδόσεις Σάκκουλα (σελ. 51 επ.)

Πιτσάκης Κ.Γ., Η τραπεζική εγγυητική επιστολή, Αρμ 1986, (σελ.467 επ.)

Πίψου Λ.-Μ. (2010) Δικαστική μεσεγγύηση, Εκδόσεις Σάκκουλα § 7 (σελ. 146-147, 149, 151-152)

Σαράτσογλου Αλ., Η τραπεζική εγγυητική επιστολή, ΝοΒ 1954, (σελ.1177 επ.)

Σκαλίδης Χ. (2022) ΠΠρΑθ 3314/2020 - σχόλιο Αρμ. 5/2022 (σελ. 736)

Σπυριδάκης Ι. (2022) Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου, 3η έκδ. Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη (σελ. 988, 991 και 1004)

Σταθόπουλος Μ. (2018) Γενικό Ενοχικό Δίκαιο, 5η έκδ. Εκδόσεις Σάκκουλα (σελ. 371, 382, 1478, 1493-1494, 1765-1767, και υποσ. 17, 33, 36, 53)

Σταθόπουλος Μ. (2004) Γενικό ενοχικό δίκαιο, 4η έκδ., Εκδόσεις Σάκκουλα (σελ. 585-587, υποσ. 11)

Στεφανόπουλος Πολ., Η εγγυητική επιστολή και η πτώχευσις του οφειλέτου, ΑρχΝομ (Έτος 1953), (σελ. 503 επ.)

Τέλλης Ν. Σύμβαση εμπορικής αντιπροσωπείας κινητής τηλεφωνίας - Ενδεχόμενη αντίθεση στα χρηστά ήθη συμβατικού όρου περί επιστροφής μέρους της προμήθειας σε περίπτωση εικονικών ή αναξιόχρεων συνδρομητών, ΕπισκΕΔ 3/2006 (σελ. 637-668)

Τετριμέλη Α. σχόλιο: ΜΠρΘηβ 319/2012 Επιθεώρηση Πολιτικής Δικονομίας, 1 (2013) (σελ. 83-89)

Τριανταφυλλόπουλος Ι., Η εγγυητική επιστολή, ΕΕΝ 1953 (σελ. 1 επ.)

Φίλιος Π. (2011) Ενοχικό δίκαιο - Γενικό μέρος, 6η έκδ., Εκδόσεις Σάκκουλα § 269 (σελ. 486-488)

Φίλιος Π., Ενοχικόν Δίκαιον - Ειδικόν Μέρος, εκδόσεις Σάκκουλα, 1977 (σελ.395)

Χαμηλοθώρης Ι. (2014) Σημείωση Ελληνική Δικαιοσύνη 5/2014 ΑΠ 1651/2013 Α1 Τμ. (σελ. 1368 επ.)

Χατζησεβαστού Α. (2011) Εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση: Δυνατότητες αποτροπής της καταπτώσεως, Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα – Θεσσαλονίκη (σελ. 1 επ.)

Χρυσάνθης Χρ., Η δικαστική απαγόρευση της είσπραξης εγγυητικής επιστολής ή ενέγγυας πίστωσης στην ημεδαπή και αλλοδαπή νομολογία, Μακεδονική Ένωση Εμπορικού Δικαίου Δημοσιεύματα Νο. 8, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσ/νίκη. 1999 (σελ. 41, 52 επ.)

Χρυσάνθης Χ. (1996) ΜΠρΒολ 845/1993 - σχόλιο Επισκόπηση Εμπορικού Δικαίου 3/1996 (σελ. 708 επ., υποσ. 6)

Ψυχομάνης Σπ., Τραπεζικό δίκαιο – Δίκαιο τραπεζικών συμβάσεων, τεύχος Ι, Εκδόσεις Σάκκουλα (έκδ. στ, 2008) (σελ. 638)

Ψυχομάνης Σ. (2009) Δίκαιο του τραπεζικού συστήματος, 2η έκδ., Εκδόσεις Σάκκουλα (σελ. 177)

Ψυχομάνης Σπ., Εγγυητικές επιστολές τραπεζίης, ΕΕΝ 1986 (σελ.111)

Ψυχομάνης Σ. (2001) Η πίστωση έναντι εγγράφων Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη (σελ. 101, 109-110)

Ψυχομάνης Σ. Περί καταχρηστικής καταπτώσεως ή εξαναγκασμού σε παράταση της ισχύος εγγυητικών επιστολών - Σχόλια στην Εφαθ 275/2002 Αρμ 6/2005 (σελ. 996)

Ψυχομάνης Σ. (2016) Εγχειρίδιο Τραπεζικού Δικαίου, 2η έκδ., Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη (σελ. 223)

Ψυχομάνης Σ., Εμπορικό Δίκαιο, 3η έκδ., 2018, Εκδόσεις Σάκκουλα (σελ. 403, 405 και υποσ. 804)

β. Ξενόγλωσση

Canaris Claus-Wilhelm, Bankvertragsrecht, 1er Teil, Kommentar, 3. Auflage, 1988 § 9 I 1, αρ. 1102, (σελ. 748)

Coing Helmut, Probleme der internationalen Bankgarantie, Zeitschrift für das gesamte Handelsrecht und Wirtschaftsrecht (ZHR) 147 (1983),125 επ.

Horn Norbert, Bürgschaften und Garantien zur Zahlung auf erstes Anfordern, Neue Juristische Wochenschrift (NJW) 1980,2135 επ.

Nielsen Jens, Ausgestaltung internationaler Bankgarantien unter dem Gesichtspunkt etwaigen Rechtsmissbrauchs, ZHR 147 (1983), 145 επ.

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

- 169/1986 ΠΟΛ ΠΡ ΘΕΣ, ΑΡΜ/1988, 324, 326
- 25/1987 Μ ΠΡ ΙΩΑΝ, ΕΛΛΑΔΝΗ/1987, 1361
- 4162/1992 ΠΠΡ ΑΘ (64681) ΕΕΜΠΔ/1992 (368)
- 11349/1995 ΕΦ ΑΘ (168735) ΕΕΜΠΔ/1995 (51), ΕΤΡΑΞΧΡΔ/1997 (95)
- 6953/1995 ΕΦ ΑΘ ΝΟΒ 44 (1996) 656
- 48/1996 ΑΠ (159304) Α ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ/1996 (1), Δ/ΝΗ/1996 (1332), ΕΕΝ/1997 (445), ΝΟΒ/1998 (208)
- 3589/1996 ΕΦ ΑΘ (177468) ΝΟΒ/1996 (1018)
- 1433/1998 ΑΠ (268175) Α ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ/1999 (1), Δ/ΝΗ/1999 (633), ΕΕΝ/2000 (153), ΕΤΡΑΞΧΡΔ/2000 (121)
- 374/1998 ΜΠΡ ΑΘ (255055) Δ/ΝΗ/1998 (1691)
- 7913/1998 ΜΠΡ ΑΘ (278566) ΕΕΜΠΔ/1999 (279)
- 380/1999 ΕΦ ΠΑΤΡ (280886)ΕΤΡΑΞΧΡΔ/2000 (793)
- 250/1999 ΠΠΡ ΒΕΡ (602128) (Αρμ. 2000/376)
- 32577/1999 ΜΠΡ ΑΘ (290262) ΕΕΜΠΔ/2000 (301)
- 104/2001 ΕΦ ΘΕΣΣΑΛ (299996)ΕΠΙΣΚΕΜΠΔ/2002 (473), ΕΤΡΑΞΧΡΔ/2002 (866)
- 2516/2001 ΕΦ ΘΕΣΣΑΛ (307239)ΕΤΡΑΞΧΡΔ/2002 (859)
- 4777/2001 ΠΠΡ ΑΘ (304449) ΕΕΜΠΔ/2001 (560)
- 883/2001 ΜΠΡ ΒΟΛ (301746)(ΕΕΜΠΔ 2001/301, ΕΤΡΑΞΧΡΔ 2002/501)
- 1627/2003 ΜΠΡ ΘΕΣΣΑΛ (327543)(ΕΕΜΠΔ 2003/121)
- 5805/2004 ΠΠΡ ΑΘ (534359)(ΝΟΒ 2005/1645)
- 534/2005 ΜΠΡ ΠΕΙΡ (374209)(ΝΟΒ 2005/706, ΕΕΜΠΔ 2005/349, ΔΙΚΗ 2005/1184)
- 5614/2006 ΠΠΡ ΑΘ (443504)(ΕΕΜΠΔ 2007/645, ΝΟΒ 2007/1568)

29245/2006 ΠΠΡ ΘΕΣΣΑΛ (505839)(ΑΡΜ 2009/1068)

3280/2007 ΜΠΡ ΘΕΣΣΑΛ (512540)(Α' ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

16/2008 ΑΠ (446369)(Α' ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

1793/2008 ΑΠ (477191)(Α' ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)708/2010 ΕΦ ΛΑΡ (570296)
(ΕΠΙΣΚΕΜΠΔ 2011/1001)

7120/2010 ΜΠΡ ΘΕΣΣΑΛ (562480)(ΑΡΜ 2011/1184)

1899/2011 ΑΠ Τμ.Α1 (από τον ιστότοπο www.sakkoulas-online.gr)

633/2011 ΕΦ ΘΕΣΣΑΛ (570299)(ΕΠΙΣΚΕΜΠΔ 2011/1014)

198/2012 ΠΠΡ ΑΘ (640809)(Α' ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

2595/2012 ΠΠΡ ΑΘ (748682)(Α' ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

319/2012 ΜΠΡ ΘΗΒ (582869) (Α' ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ, ΕΕΜΠΔ 2013/60,
ΝΟΒ 2012/2368, ΕΠΟΛΔ 2013/83)

1651/2013 ΑΠ (636805)(Α' ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

1884/2013 ΑΠ (646080)(ΕΕΜΠΔ 2014/698, ΝΟΜΟΣ/πλήρες κείμενο)

12172/2013 ΜΠΡ ΑΘ (625470)(ΧΡΙΑ 2013/732)

2018/2014 ΑΠ (651424)(Α' ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

82/2014 ΠΠΡ ΑΘ (709186)(Α' ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

1107/2014 ΠΠΡ ΑΘ (714383)(Α' ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

1273/2014 ΑΠ (647366) (Α' ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

238/2015 ΕΦ ΠΕΙΡ (ΜΟΝ) (685093)(Δ/ΝΗ 2016/813)

291/2016 ΜΠΡ ΑΘ (ΑΣΦ) (722435)(ΕΕΜΠΔ 2016/123)

138/2018 ΜΠΡ ΤΡΙΚ (ΑΣΦ) (740278)(Α' ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

268/2018 ΜΠΡ ΚΩ (ΑΣΦ) (784665) (Α' ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

12367/2018 ΜΠΡ ΑΘ (ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ)

1774/2018 ΜΠΡ ΘΕΣΣΑΛ (ΑΣΦ) (746035)(ΑΡΜ 2018/795)

1881/2019 ΠΠΡ ΑΘ (751970)(Α` ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

213/2019 ΜΠΡ ΛΑΜ (ΑΣΦ) (749572)(Α` ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

630/2019 ΜΠΡ ΑΘ (758484) (ΧΡΙΑΔ 2019/418)

761/2020 ΑΠ (794813)(Α` ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

561/2021 ΑΠ (800679)(Α` ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

118/2021 ΕΦ ΠΑΤΡ (ΜΟΝ) (789596)(Α` ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

495/2021 ΕΦ ΠΑΤΡ (ΜΟΝ) (806123)(Α` ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)